

JAARVERSLAG 2024
STICHTING PENSIOENFONDS
CARIBISCH NEDERLAND

19 juni 2025

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	3
1. Voorwoord	4
2. Kerngegevens	6
3. Algemene informatie	8
3.1. Karakteristieken van het Pensioenfonds	8
3.2. Governance structuur	9
3.3. Uitbesteding	14
4. Verslag over het boekjaar	15
4.1. Ontwikkelingen in 2024	15
4.2. Vergaderingen	18
4.3. Wijziging reglementen, statuten en actuariële en bedrijfstechnische nota	21
4.4. Uitbesteding en advisering	22
4.5. Kosten van de Pensioenregeling	24
5. Pensioenparagraaf	27
5.1. Pensioenregeling	27
5.2. Indexatie- en kortingsbeleid	28
5.3. Financiering	29
6. Beleggingsparagraaf	31
6.1. Terugblik economie en financiële markten 2024	31
6.2. Strategisch beleggingsbeleid	33
6.3. Ontwikkelingen beleggingsbeleid in 2024	35
6.4. Kerngegevens	37
6.5. Performance	38
6.6. Maatschappelijk verantwoord beleggen en corporate governance	39
6.7. Vooruitblik 2025	40
7. Financiële paragraaf	42
7.1. Ontwikkeling dekkingsgraad	42
7.2. Actuariële analyse van het resultaat	42
7.3. Oordeel van de externe actuaris op de financiële positie	44
8. Risicoparagraaf	45
8.1. Integraal risicomanagement	45
8.2. Doelstelling PCN	45
8.3. Risicobereidheid	45
8.4. Risicomanagementproces	46
8.5. Financiële risico's	47
8.6. Niet financiële risico's	49
9. Verwacht en gepland voor 2025	52
10. Verantwoording en toezicht	53
10.1. Het verslag van de Raad van Toezicht	53
10.2. Verslag van het Advies- en Verantwoordingsorgaan	57
10.3. Verslag van werkzaamheden Compliance Officer	59
Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	61

Bestuursverslag

1. Voorwoord

Overeenkomstig de statuten van Pensioenfonds Caribisch Nederland (hierna: PCN) brengen wij verslag uit over het boekjaar 2024. Het betreft een geconsolideerde jaarrekening, inclusief de jaarrekening van Participatie Maatschappij Caribisch Nederland, een 100% dochter van PCN. Daarnaast gaan wij in op een aantal ontwikkelingen in 2024 en 2025. Alle in dit verslag opgenomen bedragen zijn vermeld in duizenden US Dollars tenzij anders is aangegeven.

Belangrijke thema's aan de bestuurstafel in 2024 waren de governance, het risicomanagement, het IT-beleid, de toeslagverlening, de pensioenafspraken uit de nieuwe cao 2024-2026 en de lokale beleggingen. Ook maatschappelijke thema's zoals duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid zijn jaarlijks terugkerende thema's bij de besluitvorming van het pensioenfonds.

De financiële situatie van het pensioenfonds is in 2024 stabiel gebleven. Dit is onder andere te zien aan de actuele dekkingsgraad. De dekkingsgraad is van 129,4% ultimo 2023 licht gedaald naar 127,8% ultimo 2024. Per 1 januari 2024 heeft PCN de pensioenen verhoogd met 1,7% en per 1 januari 2025 met 2,5%. Beide indexaties zijn reeds verwerkt in de dekkingsgraad van 31 december 2024. Met deze indexaties komt PCN tegemoet aan de gestegen kosten van het levensonderhoud van de deelnemers.

Het bestuur heeft in 2024 meerdere malen afstemming gehad met het Sectoroverleg Caribisch Nederland over de pensioenafspraken die zij hebben gemaakt en vastgelegd in de nieuwe cao die geldt voor de periode 2024 tot en met 2026. Alle bij PCN aangesloten werkgevers en deelnemers zijn bij wet verplicht deze afspraken te volgen. PCN heeft zelf geen zeggenschap over de inhoud van de pensioenregeling die in het Sectoroverleg Caribisch Nederland wordt afgesproken. Wel dient PCN te zorgen voor een beheerste en integere bedrijfsvoering. In dat kader heeft PCN de pensioenafspraken die sociale partners hebben gemaakt getoetst aan financierbaarheid, fiscaliteit, uitvoerbaarheid en juridische toelaatbaarheid. Op 28 mei 2024 heeft PCN geconcludeerd de pensioenafspraken te kunnen aanvaarden.

Wij zijn trots op de bijdrage die PCN kan leveren aan de ontwikkeling van diverse projecten op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, waarbij het te behalen rendement voorop staat. Een ander belangrijk aspect bij de keuze voor beleggingen is de mate waarin wordt bijgedragen aan de ESG-doelstellingen. In 2024 is de lokale beleggingsportefeuille verder uitgebreid met een aantal nieuwe investeringen en daarnaast is een aantal leningen in de lokale beleggingsportefeuille afgelost. Eind 2024 was ruim USD 28 miljoen lokaal belegd op de BES-eilanden. Het bestuur heeft in 2024 een risicodashboard ontwikkelt voor de lokale beleggingen om de investeringen goed te kunnen monitoren.

Net als alle andere pensioenfonds ontkomt PCN niet aan de negatieve invloeden van de huidige handelsoorlog en de volatiliteit op de financiële markten. Twee zaken raken het pensioenfonds in het bijzonder: een lagere rente en een daling van de aandelenkoersen. Als de rente daalt, stijgt de waarde van de pensioenverplichtingen. Een daling op de internationale aandelenmarkten heeft een negatieve invloed op het rendement. Beide zaken leiden tot een lagere dekkingsgraad. Om deze effecten zo veel mogelijk te beperken spreidt PCN investeringen over verschillende asset classes: naast beleggingen in aandelen belegt PCN voor een belangrijk deel ook in relatief zekere staatsobligaties, bedrijfsobligaties en vastgoed. Daarnaast belegt PCN voor een deel op de BES-eilanden. Daardoor is PCN minder afhankelijk van de internationale markten. Dit helpt om risico's te spreiden en de impact

van negatieve marktbevingen te verminderen. Als pensioenfonds belegt PCN per definitie voor de lange termijn en staat het pensioenfonds voor het beschermen van de financiële belangen van alle deelnemers onder alle economische omstandigheden.

Het bestuur bedankt de Raad van Toezicht, het Advies- en verantwoordingsorgaan en de betrokken medewerkers van PCN voor de samenwerking in het afgelopen jaar en hun bijdrage aan het tot stand komen van dit jaarverslag. Ook willen wij graag onze deelnemers bedanken voor hun vertrouwen en voor hun waardevolle input in deelnemersonderzoeken, in persoonlijke gesprekken en tijdens fysieke bijeenkomsten zoals de jaarlijkse Dag van de Gepensioneerden. Dit helpt ons om het pensioenfonds verder te verbeteren. Transparantie en toegankelijkheid zijn voor ons essentieel.

Curaçao, 19 juni 2025

Het bestuur van Pensioenfonds Caribisch Nederland

H.W.T. Linkels
Voorzitter

G.H. Bergsma
Plaatsvervangend voorzitter

G.J. Cijntje
Secretaris

R.J. Hooker
Plaatsvervangend Secretaris

2. Kerngegevens

Bedragen in USD 1.000

	2024	2023	2022	2021	2020
Aantal deelnemers					
Actieve deelnemers	4.067	3.786	3.676	3.607	3.319
Gewezen deelnemers	2.569	2.956	2.697	2.224	1.932
Pensioentrekkenden	1.244	1.193	1.107	1.003	917
Totaal	7.880	7.935	7.480	6.834	6.168
Pensioenuitvoering					
Kostendekkende premie	18.691	18.047	25.183	24.844	27.081
Feitelijke premie	25.947	32.140	27.293	25.255	28.130
Pensioenuitkeringen	17.473	15.394	14.569	13.027	12.036
Uitvoeringskosten	2.785	2.755	2.602	2.767	2.493
Uitvoeringskosten per deelnemer (x USD 1,00) ¹	524	553	544	600	589
Toeslagverlening²					
Actieve deelnemers	1,70% en 2,5%	3,00%	0%	4,00%	0%
Inactieve deelnemers	1,70% en 2,5%	3,00%	0%	4,00%	0%
Vermogen en solvabiliteit					
Aanwezig vermogen	598.449	581.622	517.027	641.741	611.624
Vereist eigen vermogen	67.826	65.706	71.195	82.477	81.797
Pensioenverplichtingen	468.393	449.642	474.046	554.517	592.248
Aanwezige dekkingsgraad	127,8%	129,4%	109,1%	115,7%	103,3%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Vereiste dekkingsgraad	114,5%	114,7%	115,1%	114,9%	113,8%
Beleggingsportefeuille					
Vastgoedbeleggingen	17.297	12.832	7.802	4.340	1.000
Aandelen	214.406	186.313	181.968	255.797	222.507
Vastrentende waarden	346.125	355.754	309.795	362.000	363.634
Overige beleggingen	8.523	13.370	7.508	7.775	6.565
Totaal	586.351	568.270	507.073	629.912	593.706

¹ Gewezen deelnemers worden hierbij buiten beschouwing gelaten.

² Dit betreft de indexatie die onderdeel is van de gepresenteerde dekkingsgraad ultimo boekjaar. In dit boekjaar is de indexatie per 1 januari 2024 en 1 januari 2025 onderdeel van de dekkingsgraad.

	2024	2023	2022	2021	2020
Beleggingsrendement					
Beleggingsopbrengsten incl. rentebaten	12.094	50.648	-132.193	21.065	77.110
Totaal rendement portefeuille	1,98%	9,94%	9,94%	-20,70%	3,70%
Benchmarkrendement portefeuille	3,49%	9,50%	-18,70%	3,90%	15,40%
Kosten vermogensbeheer ³					
% gemiddeld belegd vermogen	0,43%	0,44%	0,36%	0,38%	0,45%
Kosten vermogensbeheer	2.595	2.384	2.074	2.308	2.506

³ Dit betreft alle vermogensbeheerkosten die betrekking hebben op het boekjaar inclusief transactiekosten en indirecte kosten in beleggingsfondsen en kosten voor PMCN en de kosten van het bestuur en het bestuursbureau die kunnen worden toegerekend aan het vermogensbeheer.

3. Algemene informatie

3.1. Karakteristieken van het Pensioenfonds

Inleiding

In dit hoofdstuk vindt u eerst een beschrijving van de doelstelling en een aantal algemene gegevens van PCN. Daarna wordt de bestuurlijke organisatie toegelicht.

Statutaire doelstelling

PCN is een bedrijfstakpensioenfonds als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet BES (hierna: 'PW BES'). Het pensioenfonds is opgericht in 2010 en statutair gevestigd te Bonaire. Het pensioenfonds heeft ten doel om de pensioenovereenkomst uit te voeren ten behoeve van de bedrijfstakken overheid, onderwijs, zorg en daarmee gelieerde lichamen in Caribisch Nederland op basis van het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement van het pensioenfonds.

Het bestuur van PCN streeft daarbij -als eindverantwoordelijk uitvoerder van de door sociale partners overeengekomen pensioenregeling- naar een optimale kwaliteit, zorgvuldigheid en openheid met betrekking tot die uitvoering.

PCN streeft naar een goede pensioenvoorziening door de koopkracht van de rechten en aanspraken van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zowel nu als in de toekomst, zo goed als mogelijk in stand te houden.

Aangesloten werkgevers

De pensioenovereenkomst is gesloten door de overheidswerkgevers en de vakorganisaties aangesloten bij het Sectoroverleg Caribisch Nederland. Dit zijn de sociale partners. Krachtens de Pensioenwet ambtenaren BES zijn werkgevers aangesloten die werknemers bedoeld in de Pensioenwet ambtenaren BES in dienst hebben. Daarnaast zijn werkgevers aangesloten die op hun verzoek zijn aangewezen als aangesloten lichaam in de zin van de Pensioenwet ambtenaren BES. De wet kent geen mogelijkheid tot het geven van vrijstelling van de aansluitverplichting.

Onderlinge verhoudingen sociale partners en bestuur

Het is aan sociale partners om de inhoud van de pensioenregeling te bepalen. Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan.

Pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling met een maximum pensioengevend salaris. De regeling kent een ouderdomspensioen, een nabestaandenpensioen op opbouwbasis en een invaliditeitspensioen. De bepaling van de franchise is afgeleid van de hoogste AOV-uitkering zonder toeslagen binnen Caribisch Nederland. De premie wordt uitgedrukt als percentage van de pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Voor het pensioengevend salaris geldt een maximum. De bijdrage van de deelnemers aan de pensioenpremie is gelijk aan 1/3 van de totale pensioenpremie. De bijdrage van de werkgevers aan de pensioenpremie is 2/3 van de totale pensioenpremie. De werkgevers zijn de totale pensioenpremie verschuldigd aan het fonds. Het bestuur stelt jaarlijks de pensioenpremie vast. De pensioenpremie moet kostendekkend zijn.

Overige activiteiten

PCN verzorgt de administratie voor de pensioenregeling voor de politieke gezagdragers van het Openbaar Lichaam Saba. De financiering van deze regeling gebeurt vanuit de begroting van het Openbaar Lichaam en het Openbaar Lichaam verzorgt zelf de pensioenuitkeringen. Het pensioenfonds houdt derhalve geen voorziening pensioenverplichtingen aan voor deze uitkeringen. De kosten voor de administratie worden gedragen door het Openbaar Lichaam.

3.2. Governance structuur

PCN kent een bestuur, een Review Committee, een Raad van Toezicht en een Advies- en Verantwoordingsorgaan. PCN heeft een eigen uitvoeringsorganisatie.

Bestuur

Samenstelling en (her)benoemingen

PCN heeft een bestuur bestaande uit vier leden. Twee bestuursleden worden voorgedragen door de vertegenwoordiging van overheidswerkgevers op de BES-eilanden bestaande uit de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN), het openbaar lichaam Bonaire (OLB), het openbaar lichaam Sint-Eustatius (OLE) en het openbaar lichaam Saba (OLS). Twee bestuursleden worden voorgedragen door de vakorganisaties van werknemers en gepensioneerden die zijn toegelaten tot het sectoroverleg Caribisch Nederland.

Het bestuur benoemt de leden. De leden worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen éénmaal worden herbenoemd. Een tweede herbenoeming is alleen mogelijk in geval van bijzondere omstandigheden mits de Raad van Toezicht hiermee instemt.

Het bestuur is per 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Naam	Geleding	Functie	Einde termijn	Betreft termijn
R.J. Hooker	Werkgevers	Vice-secretaris	10-10-2028	3
H.W.T. Linkels	Werkgevers	Voorzitter	10-10-2026	3
G.J. Cijntje	Werknemers	Secretaris	10-10-2025	1
G.H. Bergsma	Werknemers	Vice-voorzitter	10-10-2027	3

In 2024 is door het bestuur en de Raad van Toezicht veel aandacht geweest voor het behouden van een kwalitatief goede en passende bestuurlijke bezetting. Er is een inventarisatie uitgevoerd dat heeft geresulteerd in een longlist van mogelijke kandidaten als 'kweekvijver' voor toekomstige bestuurders. Vanuit de longlist is een shortlist samengesteld na een toetsing van de beoogde kandidaten aan de functieprofielen. Vervolgens heeft het bestuur kandidaten op de shortlist benaderd voor een kennismakingsgesprek. Dit heeft ertoe geleid dat begin 2025 een aspirant bestuurslid is gestart. Met een tweede kandidaat vinden momenteel gesprekken plaats. Door een aantal aspirant bestuursleden mee te laten draaien binnen het bestuur zorgt het bestuur voor een tijdige opvolging van bestuursleden wiens zittingstermijn binnen de komende jaren afloopt.

Rol, taken en bevoegdheden

Het bestuur bestuurt het fonds en is belast met de dagelijkse leiding van het fonds. Het bestuur neemt daarbij in acht dat het dagelijks beleid van het fonds bepaald wordt door ten minste twee personen (vier-ogen-principe).

Het bestuur richt zich bij het vervullen van haar taak naar de belangen van de bij het fonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden en aangesloten werkgevers en zorgt er voor dat dezen zich door het bestuur op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

Review Committee

Samenstelling

PCN kent een Review Committee voor besluitvorming over lokale investeringsvoorstellen. De Review Committee bestaat uit de vier bestuursleden van PCN. De Review Committee kan worden uitgebreid met een extern lid. De Review Committee wordt bijgestaan door de bestuursondersteuning voor de verslaglegging en de onafhankelijke toets van de voorstellen aan het mandaat.

Rol, taken en bevoegdheden

De Review Committee besluit over lokale investeringsvoorstellen en adviezen die vanuit PMCN aan PCN worden voorgelegd. Voor de besluitvorming dienen minimaal twee bestuursleden, waaronder in ieder geval de voorzitter of de vicevoorzitter, en de adviseur vanuit de bestuursondersteuning aanwezig te zijn. Alleen de vier bestuursleden hebben stemrecht. Zonder besluit van de Review Committee kan een lokale investering niet plaatsvinden. Ook kan de Review Committee een negatief advies van PMCN niet negeren of naast zich neerleggen. Dat betekent dat bij een negatief advies vanuit PMCN de investeringsvoorstellen worden afgewezen.

Raad van Toezicht

Samenstelling en benoeming

De Raad van Toezicht bestaat uit drie onafhankelijke leden. De voorzitter van de Raad van Toezicht wordt benoemd door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Eén lid wordt benoemd door de Raad van Toezicht op voordracht van de werkgeversvertegenwoordiging. Eén lid wordt benoemd door de Raad van Toezicht op voordracht van de vakorganisaties. De zittingstermijn is vier jaar. Herbenoeming is twee keer mogelijk.

De Raad van Toezicht is per 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Naam	Geleding	Functie	Einde termijn	Betreft termijn
Vacature	Minister	Voorzitter	nvt	nvt
Mw. J. Jongepier	Werkgevers	Lid	01-09-2028	1
H.F. Domacassé	Werknemers	Lid	10-10-2028	3

Er is sprake van een vacature voor de positie van voorzitter van de Raad van Toezicht in verband met voortijdige beëindiging van de zittingstermijn van de heer E. Rhuggenaath per 1 december 2023. Betrokkene heeft in verband met zijn nieuwe functie als Nederlandse bewindvoerder bij de Wereldbank zijn taken neergelegd. Zijn nevenfunctie als voorzitter van de Raad van Toezicht bij PCN

bleek niet verenigbaar met de gedragscode van de Wereldbank. Het bestuur en de Raad van Toezicht is de heer Rhuggenaath dankbaar voor zijn waardevolle bijdrage en wenst hem veel succes in zijn toekomstige ondernemingen. De Minister is gevraagd om een mogelijke opvolger voor te dragen voor deze vacante positie wat heeft geresulteerd in de voordracht van een kandidaat die per 1 oktober 2024 is gestart als aspirant lid van de Raad van Toezicht als beoogd voorzitter. De verwachting is dat de formele benoeming van deze kandidaat medio 2025 aan DNB kan worden voorgelegd.

Vanaf 1 oktober 2023 was mevrouw J. Jongepier voorgedragen als werkgeverslid van de Raad van Toezicht om de heer C.J.A Maas op te volgen per 10 oktober 2024. Zij is gestart als aspirant lid van de Raad van Toezicht om zoveel mogelijk kennis en ervaring op te doen tot het vertrek van de heer Maas. Per 1 september 2024 is mevrouw J. Jongepier formeel benoemd als werkgeverslid van de Raad van Toezicht na goedkeuring van DNB. Zij neemt op dit moment op grond van de statuten het voorzitterschap waar. De heer Maas is per 10 oktober 2024 afgetreden. Met het oog op de continuïteit is de heer Maas, in de vergadering van het bestuur en de Raad van Toezicht van 11 juni 2024, vanuit het bestuur van PCN verzocht aan te blijven per 10-10-2024 als bijzonder lid (zonder stemrecht) van de Raad van Toezicht zolang de vacature van de voorzittersfunctie niet is vervuld. Gedurende een periode van maximaal een jaar kan hij zijn kennis en ervaring verder overdragen aan mevrouw J. Jongepier.

De heer H.F. Domacassé heeft eind 2023 aangegeven geen derde zittingstermijn te willen aangaan. Begin 2024 zijn de betrokken vakbonden benaderd om een gezamenlijke voordracht te doen voor een geschikte mogelijke opvolger. Dit is nog niet gerealiseerd. De heer H.F. Domacassé is daarom akkoord gegaan met zijn herbenoeming voor een derde zittingstermijn per 10 oktober 2024. De Raad van Toezicht en het bestuur is hem daarvoor zeer erkentelijk. Wel heeft de heer Domacassé bij zijn herbenoeming als voorwaarde gesteld dat hij zo spoedig mogelijk aftreedt zodra er een opvolger is benoemd.

Rol, taken en bevoegdheden

Het interne toezicht bij het pensioenfonds wordt uitgeoefend door een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft tot taak toezicht te houden op de algemene gang van zaken binnen het fonds en het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging.

Het bestuur legt aan de Raad van Toezicht ter goedkeuring voor elk voorgenomen besluit tot vaststelling van:

- a. De begroting en verantwoording;
- b. De pensioenpremie;
- c. De indexatie;
- d. Het herstelplan;
- e. Het beleggingsbeleid;
- f. Een tweede herbenoeming van een bestuurslid in geval van bijzondere omstandigheden;
- g. Benoeming en ontslag van de accountant;
- h. Vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening;
- i. Vaststelling van de profielschetsen voor bestuursleden;
- j. Vaststelling van het beleid inzake beloningen, met uitzondering van de beloningen van de Raad van Toezicht;
- k. Gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds;
- l. Liquidatie, fusie of splitsing van het fonds;

- m. Omzetting van het fonds in een andere rechtsvorm, als bedoeld in artikel 2:300 van het Burgerlijk Wetboek BES.

Vorgenomen besluiten ten aanzien van de genoemde onderwerpen alsmede de begroting en de jaarrekening van het fonds worden definitief nadat de Raad van Toezicht daarmee heeft ingestemd.

Advies- en Verantwoordingsorgaan

Samenstelling

Vanaf 1 oktober 2023 is de vertegenwoordiging van mevrouw J. Hooker vanuit Sint Eustatius beëindigd als gevolg van het niet meer woonachtig zijn op Sint Eustatius. Het bestuur en Advies- en Verantwoordingsorgaan bedankt mevrouw Hooker voor haar inzet in de afgelopen jaren bij PCN. Na een werving en selectietraject is mevrouw M. Schmidt door het bestuur per 1 februari 2024 benoemd en gestart als lid van het Advies- en Verantwoordingsorgaan vanuit Sint Eustatius.

De samenstelling van het Advies- en Verantwoordingsorgaan per 31 december 2024 is als volgt:

Naam	Geleding	Functie	Einde termijn	Betreft termijn
mw. E. Nicolaas	Bonaire	Voorzitter	01-11-2025	2
mw. R. Granger	Saba	Lid	01-11-2025	2
mw. M. Schmidt	Sint Eustatius	Lid	01-02-2028	1

Rol, taken en bevoegdheden

Naast de Raad van Toezicht kent PCN het Advies- en Verantwoordingsorgaan. Het Advies- en Verantwoordingsorgaan bestaat uit vertegenwoordigers van de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de werkgevers. Benoeming geschiedt door het bestuur op voordracht door de aangesloten lichamen van het betreffende eiland, de vakorganisaties van werknemers en de bond van de gepensioneerden gezamenlijk. Het bestuur kan bij het verzoek een kandidaat voorstellen. Alleen personen die woonachtig zijn op het betreffende eiland en die deelnemer, gewezen deelnemer of pensioengerechtigde zijn, kunnen worden voorgedragen. De benoeming als lid van het Advies- en Verantwoordingsorgaan is voor een periode van vier jaar. De leden kunnen tweemaal worden herbenoemd.

Het Advies- en Verantwoordingsorgaan heeft het recht advies uit te brengen over:

- Het vaststellen en wijzigen van de vergoedingsregeling voor bestuursleden;
- Het wijzigen van het beleid ten aanzien van het advies- en verantwoordingsorgaan;
- Het vaststellen en wijzigen van de vorm, inrichting en samenstelling van de Raad van Toezicht;
- Het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- Het vaststellen of wijzigen van de statuten en de pensioenreglementen van het fonds;
- Het nemen van maatregelen van algemene strekking, waaronder te verstaan besluiten die alle of groepen van deelnemers aangaan, zoals in ieder geval, het strategisch beleggingsplan en, de vaststelling van de franchise en de premie;
- Het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid;
- Het wijzigen van de hoogte van de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen in gevallen waarin de financiële toestand van het fonds daartoe aanleiding geeft;
- De gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds;

- j. Het overnemen van of door een ander fonds en/of het samengaan van het fonds met een ander fonds;
- k. Het liquidatie, fusie of splitsing van het fonds;
- l. Het vaststellen, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsreglement;
- m. Het terugstorten van premie of geven van korting;
- n. Het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.

Het Advies- en Verantwoordingsorgaan heeft verder de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de Raad van Toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Dit oordeel wordt samen met de reactie van het bestuur daarop bekend gemaakt en opgenomen in het jaarverslag van het fonds.

Uitvoeringsorganisatie

PCN beschikt over een eigen uitvoeringsorganisatie. De uitvoeringsorganisatie verzorgt de pensioenadministratie, de financiële administratie en de verslaglegging voor de pensioenen van de sectoren Overheid, Zorg en Onderwijs in Caribisch Nederland. PCN heeft een kantoor op Bonaire en één medewerker op Sint Eustatius. Bij PCN werken 10 medewerkers die in dienst zijn bij het pensioenfonds, waaronder een manager die geen medebeleidsbepaler is. De uitvoeringsorganisatie van PCN heeft tot doel de pensioenregeling van PCN conform de wet- en regelgeving uit te voeren. De primaire dienstverlening is gericht op de juiste en volledige administratie van het pensioenfonds voor diverse stakeholders zoals werkgevers, actieve deelnemers, slapers en pensioengerechtigden. De uitvoeringsorganisatie bestaat uit de afdeling Pensioenadministratie en de afdeling Excasso & Financiële administratie. Beide afdelingen worden ondersteund door een Business Support specialist voor de complexe vraagstukken ten aanzien van de pensioenuitvoering. Binnen de afdeling Pensioenadministratie is ook het accountmanagement belegd, verantwoordelijk voor het onderhouden van de contacten en begeleiding van aangesloten- en nieuwe werkgevers inclusief het premie incasso traject.

Extern Toezicht

De Nederlandsche Bank

De Nederlandsche Bank (DNB) is toezichthouder bij PCN op grond van de Pensioenwet BES.

Externe accountant

Het bestuur heeft Ernst & Young Dutch Caribbean te Curaçao aangesteld als externe accountant. De accountant verslag van zijn werkzaamheden in de vorm van een controleverklaring, een management letter en een verslag aan het bestuur.

Certificerend actuaris

Het bestuur heeft Phenox Consultants aangesteld als bevoegd actuaris die het actuariael verslag waarmerkt.

Compliance

Het bestuur heeft de heer J. Advokaat, MPH Accountants & Adviseurs N.V., Curaçao, aangesteld als compliance officer van het fonds.

3.3. Uitbesteding

Het bestuur heeft onder behoud van zijn verantwoordelijkheden een aantal werkzaamheden uitbesteed. Uitbesteding vindt plaats conform het bij of krachtens artikel 26b van de PW BES bepaalde. Uitbesteding brengt risico's met zich mee. Voor het fonds houdt het uitbestedingsrisico met name in dat partijen waaraan is uitbesteed niet handelen in overeenstemming met het aan hen verstrekte mandaat. Het fonds zorgt voor een systematische analyse van de risico's die samenhangen met de uitbesteding van werkzaamheden en legt deze vast. Het fonds maakt de analyse op het niveau van de eigen organisatie in zijn geheel en op het niveau van de onderscheiden bedrijfsonderdelen. Tevens voert het fonds een adequaat beleid en beschikt het over procedures en maatregelen met betrekking tot de uitbesteding van werkzaamheden, als onderdeel van een beheerste en integere bedrijfsvoering. Het pensioenfonds werkte in 2024 samen met de volgende uitbestedingspartijen.

Bestuursondersteuning

Montae & Partners B.V., Rijswijk, Nederland.

Fiduciair beheerder internationale portefeuille

BlackRock Netherlands B.V., Amsterdam, Nederland.

Fiduciair manager lokale beleggingen

The Curaçao Financial Group N.V., Willemstad, Curaçao.

Vermogensbeheerders

- BlackRock Asset Management Ireland Limited ('BlackRock');
- Robeco Institutional Asset Management B.V.;
- Legal & General Investment Management Limited;
- PGIM Inc.;
- Schroder Investment Management Europe S.A.

Custodian

Tot 1 augustus 2024: Caceis Investor Services N.V., Amsterdam, Nederland.

Per 1 augustus 2024: Northern Trust Global Services S.E., Leudelange, Luxemburg.

Adviserend actuaris

Mevrouw M.L. Lelieveld AAG, Montae & Partners B.V., Rijswijk, Nederland.

Certificerend actuaris

De heer G. Hellement AAG, Phenox Consultants, Curaçao.

Externe accountant

Mevrouw C. Hudson, Ernst & Young Dutch Caribbean, Curaçao.

Compliance officer

De heer J. Advokaat, MPHIC Accountants & Adviseurs N.V., Curaçao.

4. Verslag over het boekjaar

4.1. Ontwikkelingen in 2024

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen voor het pensioenfonds in 2024. Als gevolg van deze ontwikkelingen zijn door het bestuur keuzes gemaakt. In dit hoofdstuk wordt hieraan aandacht besteed.

Governance

Bestuur

De samenstelling van het bestuur is in 2024 niet gewijzigd. Zie voor meer informatie over het bestuur hoofdstuk 3.2 Governance structuur.

Raad van Toezicht

De samenstelling van de Raad van Toezicht is in 2024 gewijzigd. Zie hiervoor hoofdstuk 3.2 Governance structuur.

Advies- en Verantwoordingsorgaan

De samenstelling van het Advies- en Verantwoordingsorgaan is in 2024 gewijzigd. Zie hiervoor hoofdstuk 3.2 Governance structuur.

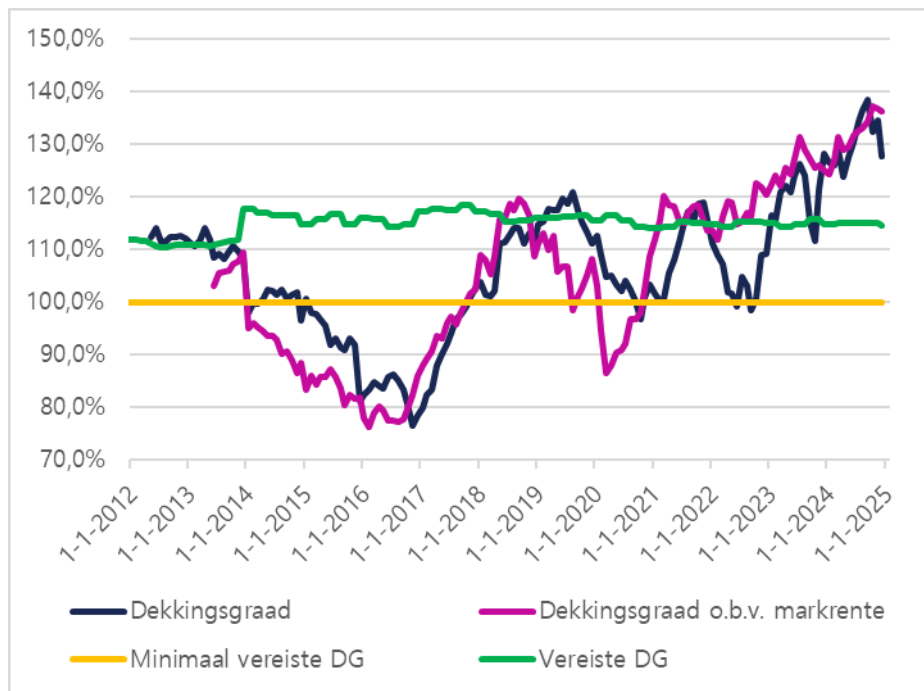
Diversiteitsbeleid

In 2024 heeft het bestuur een diversiteitsbeleid opgesteld, om de diverse samenstelling van de fondsorganen te bevorderen. Dit draagt ertoe bij dat deelnemers en aangesloten werkgevers zich vertegenwoordigd voelen. Het draagt ook bij aan besluitvorming waarbij gebruik wordt gemaakt van diverse invalshoeken en verschillende perspectieven.

Dekkingsgraad

In 2024 is de rekenrente van PCN gestegen. De rekenrente is gelijk aan het 12-maands voortschrijdende gemiddelde van de USD-swapcurve en wordt maandelijks vastgesteld. De rekenrente is in 2024 gestegen van 3,56% naar 3,78%. Het rendement op de beleggingsportefeuille van 1,98% was positief. In combinatie met een stijging van de technische voorzieningen die is veroorzaakt door de indexatie per 1 januari 2024 (1,7%) en 1 januari 2025 (2,5%) is de dekkingsgraad gedaald van 129,4% ultimo 2023 tot 127,8% ultimo 2024 (de indexatie per 1 januari 2025 is hierin meegenomen).

PCN berekent de dekkingsgraad maandelijks ook op basis van de marktrente (de actuele USD-swapcurve). De dekkingsgraad op basis hiervan was ultimo 2024 136,3% (2023: 126,1%).

Herstelplan

Op 31 december 2019 is een reservetekort ontstaan, omdat de dekkinggraad van PCN op dat moment lager was dan de vereiste dekkinggraad. Daarop heeft PCN conform artikel 16a van de PW BES een langetermijnherstelplan opgesteld en op 30 april 2020 bij DNB ingediend. Het bestuur heeft op basis van het dekkinggraadsjabloon vastgesteld dat bij het handhaven van het huidige beleid ten aanzien van premie, toeslagverlening en beleggingen binnen de wettelijke termijn het reservetekort kan worden opgeheven. Het langetermijnherstelplan is beëindigd per 5 december 2024.

De dekkinggraad bedroeg 30 juni 2022 minder dan 100%. Dat betekent dat PCN zich op dat moment niet alleen in een situatie van een reservetekort maar ook van een dekkingstekort bevond. PCN heeft derhalve naast het langetermijnherstelplan ook een kortetermijnherstelplan opgesteld en op 31 augustus 2022 ingediend bij DNB. De dekkinggraad in 2023 was vier kwartalen boven de 100%. Dat betekent dat er geen sprake meer is van een dekkingstekort. DNB heeft op 4 april 2024 aan PCN bevestigd het kortetermijnherstelplan als beëindigd te beschouwen.

Pensioenregeling

Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit die is overeengekomen door de werkgevers en de vakorganisaties toegelaten tot het Sectoroverleg Caribisch Nederland (hierna: SOCN).

Op 22 december 2023 hebben de werkgevers en vakorganisaties die zijn toegelaten tot het Sectoroverleg Caribisch Nederland een onderhandelingsresultaat bereikt over de arbeidsvoorwaarden voor rijksambtenaren in Caribisch Nederland voor de periode 2024 tot en met 2026. In deze cao zijn ook afspraken gemaakt over de pensioenovereenkomst. Alle bij PCN aangesloten werkgevers en deelnemers zijn bij wet verplicht deze afspraken te volgen. De uitkomsten zien zowel op een verhoging van het opbouwpercentage voor ouderdomspensioen in de periode 2021-2023 als om afspraken voor de periode 2024 en verder.

PCN heeft zelf geen zeggenschap over de inhoud van de pensioenovereenkomst die in het Sectoroverleg Caribisch Nederland worden afgesproken. Wel dient PCN te zorgen voor een beheerste en integere bedrijfsvoering. In dat kader toetst PCN aan financierbaarheid, uitvoerbaarheid, fiscaliteit en juridische toelaatbaarheid van de pensioenovereenkomst alvorens PCN de uitvoering van de pensioenregeling kan aanvaarden. Met de aanvullende bevestiging vanuit sociale partners dat het bestaande premieplafond van 22% van de salarissom komt te vervallen én een positieve bevestiging vanuit de Belastingdienst, heeft PCN de opdracht in 2024 kunnen aanvaarden.

De kenmerken van de pensioenregeling in 2024 zijn als volgt:

- Het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen in is 2,25% van de pensioengrondslag;
- De jaarfranchise bedraagt in 2024 USD 24.803;
- Het maximum pensioengevend loon in 2024 is USD 55.750;
- De premie als percentage van de pensioengrondslag is 35%. De premieverdeling tussen werkgever (2/3) en werknemer (1/3) is niet gewijzigd.

Daarnaast hebben sociale partners besloten het opbouwpercentage voor ouderdomspensioen (middelloonregeling) met terugwerkende kracht te verhogen naar 2,0% per jaar van de pensioengrondslag over 2021, 2022 en 2023. Deze verhoging wordt betaald uit de aanwezige premiereserve. De oorspronkelijke opbouwpercentages voor deze jaren waren:

- 2021: 1,35%
- 2022: 1,71%
- 2023: 1,71%

Het verwerken van deze afspraak om extra opbouw toe te kennen is inmiddels uitgevoerd. Indien en voor zover er na voorgenoemde ophoging nog tegoeden in de premiereserve aanwezig zijn, blijven deze tegoeden in die reserve staan zodat sociale partners op een later moment kunnen beslissen over de aanwending van deze tegoeden. Een eventueel restant van de premiereserve wordt belegd conform het beleggingsbeleid van het fonds, waarbij de winsten en verliezen evenredig aan de reserve worden toegerekend. Indien fiscale of juridische aspecten dat verhinderen zullen sociale partners nadere afspraken maken.

Premie

In 2024 was de feitelijke premie 35% van de pensioengrondslagsom. Voor de jaren erna geldt dat het fonds jaarlijks een kostendeekkende premie vaststelt. De feitelijk ontvangen premie was in 2024 hoger dan de kostendeekkende premie.

Indexatie en korting

PCN kent een voorwaardelijke toeslagregeling. Uitgangspunt hierbij is dat de pensioenaanspraken en pensioenrechten jaarlijks worden aangepast aan de prijsontwikkeling mits de dekkingsgraad toereikend is. Onder prijsontwikkeling wordt verstaan het gemiddelde van de prijsontwikkelingen van Saba, Sint Eustatius en Bonaire gewogen naar het aantal inwoners per eiland primo van het jaar vóór de toeslagverlening. Hierbij geldt de prijsontwikkeling ultimo september volgens de publicatie van het CBS.

Per 1 januari 2024 is over de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen een toeslag toegekend van 1,7%. Per 1 januari 2025 is een toeslag van 2,5% toegekend. Beide toeslagen zijn onderdeel van de jaarrekening 2024.

Ontwikkelingen in het vermogensbeheer

De belangrijkste ontwikkelingen die in 2024 in het vermogensbeheer plaats hebben gevonden zijn de volgende:

- De investment beliefs zijn herijkt;
- Er is eind 2023 een portefeuilleconstructiestudie uitgevoerd die uitgebreid in het bestuur is besproken, waaruit geen specifieke wijzigingen in de beleggingsmix voor 2024 zijn doorgevoerd;
- In 2024 is een ALM-studie uitgevoerd, op basis waarvan het strategisch beleggingsbeleid is herijkt voor de periode 2025-2027;
- Er is onderzoek gedaan naar de dynamische rentestaffel voor de beheersing van het renterisico ten opzichte van de verplichtingen. Deze is aangepast en uitgebreid met de hoogte van de dekkinggraad;
- De renteafdekking is, conform de dynamische rentestaffel, verhoogd van 65% eind 2023 naar 70% en verder opgehoogd naar 75% begin 2025;
- Het pensioenfonds heeft Northern Trust aangesteld als nieuwe custodian van het pensioenfonds;
- De lokale beleggingsportefeuille is verder uitgebreid met een aantal nieuwe investeringen;
- Daarnaast is er een aantal leningen in de lokale beleggingsportefeuille afgelost.

Risicomanagement

- In 2024 is gestart met de herijking van de risicoanalyses;
- Een update van de systematische integriteitsrisico analyse (SIRA);
- Het archiefbeleid, het Business Continuity Plan (BCP) en het IT-beleidsraamwerk zijn geüpdatet;
- Een data protection impact assessment (DPIA) is uitgevoerd;
- Het integriteitsbeleid, de gedragscode en aanverwante documenten zijn geüpdatet;
- Een risicodashboard voor de lokale beleggingen is opgesteld.

4.2. Vergaderingen

Bestuur

Het bestuur van PCN vergaderde in 2024 negen keer, naast de gezamenlijke vergaderingen met de Raad van Toezicht en Advies en Verantwoordingsorgaan. Deze vergaderingen vonden fysiek plaats of via videoverbinding. In de vergaderingen is onder meer gesproken over de pensioenregeling, de governance, communicatie, risicomanagement, vermogensbeheer en lokale investeringen. Daarnaast heeft het bestuur frequent via videoverbinding vergaderd over zowel de internationale als lokale investeringen.

Review Committee

De Review Committee heeft in 2024 vier keer vergaderd over de lokale beleggingen. Daarnaast is regelmatig overleg geweest over de lopende ontwikkelprojecten.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft negen keer vergaderd waarvan drie keer gezamenlijk met het bestuur en twee keer gezamenlijk met het AVO. Het bestuur heeft in 2024 op de volgende onderwerpen formeel instemming gevraagd en verkregen van de Raad van Toezicht:

- Jaarrekening 2023;
- Statuten 2024;

- De begroting 2025;
- De pensioenpremie 2025;
- Toeslagbeleid 2024;
- Toeslagverlening 2025;
- Inhaalindexatiebeleid 2024;
- Toetsing overlevingstafel;
- Beleggingsbeleid 2025.

Advies- en Verantwoordingsorgaan

Het Advies- en Verantwoordingsorgaan heeft acht keer vergaderd waarvan een keer gezamenlijk met het bestuur en twee keer gezamenlijk met de Raad van Toezicht. Het bestuur heeft in 2024 conform de statuten op de volgende onderwerpen een adviesaanvraag ingediend bij het Advies- en Verantwoordingsorgaan:

- Pensioenreglement 2024;
- Uitvoeringsreglement 2024;
- Statuten 2024;
- De pensioenpremie 2025;
- Toeslagbeleid 2024;
- Inhaalindexatiebeleid 2024;
- Strategisch beleggingsbeleid 2025-2027.

Daarnaast heeft het AVO geoordeeld over het Jaarverslag 2023.

Het AVO heeft weloverwogen positief adviezen gegeven op de bovengenoemde onderwerpen.

Toezichthouder

In 2024 is er diverse malen contact geweest met de toezichthouder van het fonds, De Nederlandsche Bank (hierna: 'DNB'). Er is in de loop van 2024 gecorrespondeerd over het korte- en langetermijnherstelplan met als uitkomst dat DNB in 2024 heeft bevestigd dat beiden niet meer van toepassing zijn voor PCN op grond van de financiële situatie. Op 27 februari 2024 vond het periodieke relatiegesprek plaats van het bestuur met DNB. Het gesprek heeft plaatsgevonden aan de hand van een update van de risicorapportage die door DNB is opgesteld in 2021. Voorafgaand aan de uitvoering van de risicoanalyse die DNB opstelt, wordt het pensioenfonds ingedeeld in een impactklasse (I1, I2, I3). Iedere impactklasse kent een eigen intensiteit van het toezicht. PCN is ingedeeld in impactklasse 2 (I2).

Met DNB is uitvoerig gesproken over de lokale beleggingen met betrekking tot het standpunt van DNB over het eerder genomen bestuursbesluit eind 2022, met goedkeuring van de Raad van Toezicht, om de lokale beleggingsportefeuille uit te breiden van 5% naar 10%. DNB heeft aangegeven dat de risico's daarmee worden vergroot terwijl de risicobeheersing van de lokale beleggingen op hetzelfde niveau blijft. De risicobeheersing is naar mening van DNB niet meer passend bij het nieuwe risiconiveau. Het bestuur heeft aanvullende analyses opgesteld welke zijn besproken op 12 september 2024 met DNB. De uitwerking van dit gesprek heeft DNB bevestigd in een brief van 20 september 2024 waarna het bestuur aanvullende analyses heeft uitgevoerd en op 14 oktober 2024 een inhoudelijke reactie heeft gestuurd aan DNB. Per email heeft DNB aanvullende vragen gesteld over de modellering van de lokale beleggingen in de ALM-studie en het ESG-beleid op 15 november 2024, welke PCN op 29 november 2024 PCN heeft beantwoord. Middels een brief van 14 februari 2025 heeft DNB hierop gereageerd richting PCN, met verwachtingen rondom bewaking van de allocatie, beheersing van het concentratierisico en de update van het ESG beleid. Op 13 maart 2025 heeft PCN een plan van aanpak gestuurd voor de drie onderwerpen genoemd door DNB.

Geschiktheid en geschiktheidsontwikkeling

Bij PCN wordt het beleid bepaald door het bestuur. De leden van de Raad van Toezicht zijn mede-beleidsbepalers in de zin van de PW BES. In de kring van personen die het beleid van het fonds bepalen of mede bepalen is ten minste een zodanig niveau van kennis en ervaring aanwezig dat het fonds adequaat wordt bestuurd. Het beleid van het fonds wordt bepaald of mede bepaald door personen die deskundig zijn in verband met de uitoefening van het bedrijf van het fonds. Ten minste twee personen in de kring van (mede)beleidsbepalers hebben meerjarige ervaring in het besturen van een organisatie.

Het fonds hanteert met inachtneming van artikel 5a PW BES een geschiktheidsbeleid en een geschiktheidsplan. Het geschiktheidsbeleid beschrijft de wettelijk vereiste en de geambieerde deskundigheid, competenties en professioneel gedrag, het beleid ter bevordering en de toetsing van de deskundigheid en hoe het bestuur zijn collectieve functioneren en dat van zijn individuele leden periodiek evalueert. Het geambieerde collectieve geschiktheidsniveau ligt hoger dan de PW BES voorschrijft. Het geschiktheidsplan signaleert in ieder geval na elke wijziging in het bestuur en/of de Raad van Toezicht of het geambieerde geschiktheidsniveau wordt behaald en hoe eventuele lacunes zullen worden aangepakt.

Het bestuur heeft ook een Geschiktheids- en Opleidingsplan vastgesteld. Het bestuur maakt gebruik van permanente educatie door informatievoorziening via onder andere vakbladen en themabijeenkomsten. De bestuursleden volgen opleidingsdagen en wonen seminars en themabijeenkomsten bij van CaPAs en van andere partijen. Het bestuur evalueert jaarlijks het functioneren op collectief niveau. Hierbij wordt onder meer vastgesteld of uitvoering is gegeven aan de collectieve en individuele doelstellingen op basis van het deskundigheids- en opleidingsplan. De evaluatie richt zich in ieder geval op deskundigheid, bestuurlijke competenties, taakvervulling, houding en professioneel gedrag. Om de voortgang van de geschiktheidsontwikkeling binnen het bestuur en/of de Raad van Toezicht adequaat te monitoren wordt het Geschiktheids- en Opleidingsplan ten minste eenmaal per jaar door het bestuur besproken en waar nodig ge-updated.

Compliance

Onder compliance wordt het geheel van maatregelen verstaan dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving, alsmede op interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en de integriteit van het pensioenfonds worden aangetast. Het bestuur is verantwoordelijk voor het gevoerde en nog te voeren beleid en de naleving daarvan. Het pensioenfonds hecht belang aan een deugdelijk pensioenfondsbestuur en een goede naleving van interne en externe regels. Het pensioenfonds ziet compliance als een onmisbare schakel in de missie om de belangen van deelnemers optimaal te behartigen. De compliance officer houdt onder meer toezicht op de naleving van de gedragscode.

Gedragscode

Het pensioenfonds heeft een gedragscode ingesteld voor het bestuur, de leden van de Raad van Toezicht, het Advies- en Verantwoordingsorgaan en andere aan het fonds verbonden personen. De gedragscode stelt regels ter voorkoming van conflicten tussen het belang van het pensioenfonds en de privébelangen van betrokkenen alsmede ter voorkoming van het gebruik van vertrouwelijke informatie van het pensioenfonds voor privédoeleinden. De personen op wie de gedragscode van het fonds van toepassing is, ondertekenen bij infunctietreding de gedragscode. Daarnaast ondertekenen zij jaarlijks een verklaring van naleving van de gedragscode. Ook de medewerkers van PCN ondertekenen een gedragscode.

Daarnaast heeft het fonds een incidentenregeling. Hierin is vastgelegd hoe gebeurtenissen die een ernstig gevaar (kunnen) vormen voor de beheerste en integere bedrijfsuitoefening van het fonds moeten worden gemeld en hoe de meldingen worden behandeld. Ook kent het fonds een regeling ter bescherming van klokkenluiders.

Integriteitsbeleid

Het pensioenfonds heeft een integriteitsbeleid vastgesteld en schriftelijk vastgelegd. Het integriteitsbeleid bevat tevens het beleid inzake het voorkomen van het risico op belangenverstrengeling. Het integriteitsbeleid is ingebed in het integraal risicomanagement van het fonds.

Analyse integriteitsrisico's

Het fonds voert ten minste jaarlijks een risicoanalyse uit op het gebied van integriteit. Aan de hand van de analyse wordt het beleid geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

Het fonds onderkent de volgende integriteitsrisico's:

- risico op belangenverstrengeling;
- risico op onoorbaar handelen;
- risico op interne en externe fraude en corruptie/omkoping;
- risico op witwassen, terrorismefinanciering en omzeilen van sanctiewetgeving;
- het risico op ontduiking of ontwijking van fiscale regelgeving;
- het risico op cybercrime;
- het risico op marktmanipulatie;
- risico van onvoldoende bewustzijn over bestaande risico's;
- verkeerd uitbetalen van pensioenen;
- onrechtmatig aanpassen van gegevens;
- operationele risico's uitvoeringsorganisatie;
- persoonlijke aansprakelijkheid directieleden PMCN;
- onvoldoende inzicht in risico's PMCN en investeringen.

Bovengenoemde integriteitsrisico's worden nader beschreven in het risicohandboek van het fonds.

Vergoedingenbeleid

De Raad van toezicht stelt de vergoedingsregeling voor het bestuur vast. Bestuursleden ontvangen een vaste vergoeding per maand gebaseerd op een normtijdsbesteding. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vaste maandelijks vergoeding zoals vastgesteld door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De vergoedingsregeling voor de leden van het Advies- en Verantwoordingsorgaan is vastgesteld door het bestuur. Ook zij ontvangen een vaste vergoeding per maand. Daarnaast ontvangen de leden van het bestuur, de Raad van Toezicht en het Advies- en Verantwoordingsorgaan een vergoeding voor reis- en verblijfkosten. Het beheerst beloningsbeleid met betrekking tot derden aan wie werkzaamheden zijn uitbesteed, maakt onderdeel uit van het uitbestedingsbeleid. Het bestuur en de Raad van Toezicht evalueren het vergoedingenbeleid periodiek en stellen dit waar nodig bij.

4.3. Wijziging reglementen, statuten en actuariële en bedrijfstechnische nota

Statuten

De statuten zijn voor het laatst gewijzigd in 2019. In november 2024 is een nieuwe versie van de statuten vastgesteld door het bestuur met instemming van de Raad van Toezicht en positief advies van het Advies- en Verantwoordingsorgaan. Deze statuten moeten nog notarieel worden vastgelegd.

Pensioenreglement

De pensioenovereenkomst is per 1 januari 2024 gewijzigd. Dit heeft geleid tot wijzigingen in het pensioenreglement. Ook is een algemene toets uitgevoerd. Het pensioenreglement is per 1 januari 2024 hierop aangepast, inclusief de jaarlijkse wijziging van de franchise, het afkoopgrensbedrag, het maximum pensioengevend salaris en de flexibiliseringsfactoren.

Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement legt de verhouding vast tussen het pensioenfonds en de aangesloten werkgevers. Per 1 januari 2024 is het uitvoeringsreglement opnieuw vastgesteld naar aanleiding van de per 1 januari gewijzigde pensioenregeling. Ook zijn enkele tekstuele wijzigingen doorgevoerd op basis van een algemene toets.

Actuariële en bedrijfstechnische nota

In de actuariële en bedrijfstechnische nota wordt het beleid van het fonds vastgelegd. De actuariële en bedrijfstechnische nota is per 1 januari 2024 op enkele onderdelen aangepast. De aanpassingen betreffen de jaarlijkse wijziging vanuit de pensioenregeling en de beleggingsportefeuille. Ook het crisisplan dat deel uitmaakt van de actuariële en bedrijfstechnische nota is aangepast in 2024. In dit plan is beschreven welke maatregelen beschikbaar zijn in het geval van een financiële crisis, wat de impact is van deze maatregelen, de besluitvormingstrajecten en de communicatieprocessen. De nota inclusief crisisplan wordt elk jaar aangepast waarbij de beleidswijzigingen worden verwerkt.

4.4. Uitbesteding en advisering

Vermogensbeheer en Fiduciair Beheer

Het bestuur heeft het vermogensbeheer en fiduciair beheer uitbesteed. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het beleggingsbeleid. De uitbesteding vindt plaats op basis van een overeengekomen mandaat, ook wel beleggingsrichtlijnen genoemd, en een Service Level Agreement. De beleggingsrichtlijnen worden jaarlijks vastgesteld en bestaan onder meer uit de normportefeuille, de bandbreedtes, rebalancingbeleid, eventueel afdekking van risico's (valuta, rente, inflatie, aandelen), de beleggingsrestricties en benchmarks voor beleggings(sub)categorieën en regio's. In de analyse voor de totstandkoming van het beleggingsbeleid wordt de lokale portefeuille meegenomen.

Internationale beleggingen

Het bestuur heeft het vermogensbeheer en fiduciair beheer van de internationale portefeuille uitbesteed aan BlackRock. Het fiduciair beheer omvat hoofdzakelijk:

- a. Advisering over het bepalen van het strategisch beleid en beleggingsdoelstellingen;
- b. Advisering over het operationeel beheer van de afzonderlijke beleggingscategorieën, waaronder mandaatbepaling, ontslag en aanstelling van operationeel beheerders, inclusief fee-onderhandelingen;
- c. Monitoring en bijsturen van de totale portefeuille conform de beleggingsrichtlijnen;
- d. Operationeel beheer van de matchingportefeuille;
- e. Operationeel balansbeheer bestaande uit het uitvoeren van het cashmanagement;
- f. Invulling geven aan maatschappelijk verantwoord beleggen;
- g. Monitoring van en rapportage over de totale portefeuille en afzonderlijke deelportefeuilles, inclusief dekkingsgraad ontwikkeling en performance- en risicometing;
- h. Bijdragen aan de invulling van het jaarwerk;

i. Riskmanagement.

Lokale beleggingen

Het bestuur heeft het fiduciair beheer van de lokale beleggingen uitbesteed aan The Curaçao Financial Group. Het beheer van de lokale portefeuille omvat hoofdzakelijk:

- a. Beoordeling business cases lokale investeringen a.d.h.v. de vastgestelde kaderstelling en een grondige kredietanalyse;
- b. Advisering over mogelijke lokale investeringen;
- c. Onderhandeling over voorwaarden van lokale investeringen;
- d. Implementatie van de lokale investeringen;
- e. Operationeel beheer, administratie en performanceberekening van de lokale beleggingsportefeuille;
- f. Monitoring van en rapportage over de lokale beleggingsportefeuille (waarde beleggingen, rendement ontwikkeling, aflossingen & herbeleggingen, debiteurenbeheer, performance indicatoren, risico's);
- g. Invulling geven aan maatschappelijk verantwoord beleggen;
- h. Bijdragen aan de invulling van het jaarwerk;
- i. Riskmanagement.

Bestuursondersteuning

Het fonds heeft de bestuursondersteuning uitbesteed aan Montae & Partners B.V. (Hierna: Montae). Hiertoe is een overeenkomst gesloten tussen het fonds en Montae. Mede voor de uitvoering van deze taken heeft het fonds de beschikking over BoardEffect, een webgebaseerd bestuurdersportal om vergaderingen te organiseren, taken uit te zetten en te monitoren, waarin ook de genomen besluiten (inclusief onderbouwing en wijze van totstandkoming) en fondsstukken worden gearchiveerd. Het bestuur heeft hiervoor een contract afgesloten met AMA Partners B.V. (overgenomen door Diligent) en maakt sinds 2024 gebruik van BoardEffect.

Custodian

Caceis Investor Services was de custodian van het pensioenfonds. De custodian verzorgt in dit kader de reguliere bewaarneming van effecten/beleggingsfondsen, als ook de uitvoering van effectentransacties. Daarnaast verzorgt de custodian de periodieke rapportages aan de toezichthouder en voert de financiële administratie van de beleggingen t.b.v. de jaarrekening. Deze dienstverlening is per 1 augustus 2024 overgenomen door Northern Trust. Dit is het resultaat van een marktverkenning die het bestuur is gestart in september 2023. Speerpunten daarbij waren: kosten, kwaliteit- en continuïteit dienstverlening.

Externe accountant

Het bestuur heeft een extern accountantsbureau aangesteld (Ernst & Young Dutch Caribbean). De accountant controleert jaarlijks het jaarverslag/jaarrekening en de staten voor DNB en doet verslag van zijn werkzaamheden in de vorm van een controleverklaring en een verslag aan het bestuur. Jaarlijks voert de externe accountant een controle uit op de jaarrekening en de daaraan ten grondslag liggende administratieve processen (in relatie tot de materialiteit voor de jaarrekening). De opdracht aan de accountant wordt jaarlijks vastgelegd in een schriftelijke opdrachtbevestiging.

Certificerend actuaris

Het bestuur heeft een externe certificerend actuaris aangesteld verbonden aan Phenox Consultants. De certificerend actuaris beoordeelt de financiële positie van het pensioenfonds volgens de eisen van DNB. De certificerend actuaris rapporteert eenmaal per jaar aan het pensioenfondsbestuur door

middel van een actuariel rapport en een actuariële verklaring. De werkzaamheden die worden uitgevoerd door de certificerend actuaire zijn vastgelegd in een schriftelijke opdrachtbevestiging.

Adviserend actuaire

Het bestuur maakt gebruik van een adviserend actuaire verbonden aan Montae & Partners B.V.. De afspraken maken onderdeel uit van de overeenkomst voor bestuursondersteuning.

Compliance

De compliance werkzaamheden zijn uitbesteed aan MPHC Accountants & Adviseurs te Curaçao. Het betreft hier met name het toetsen van de naleving van de gedragscode. De te verrichten werkzaamheden zijn vastgelegd in een overeenkomst.

Monitoring en evaluatie uitbesteding

Het bestuur werkt met een contractenregister dat dient als overzicht van de aangegane externe verplichtingen en als basis voor een gedegen evaluatie van de externe partijen.

4.5. Kosten van de Pensioenregeling

Kosten van de pensioenregeling

De door het pensioenfonds gemaakte kosten exclusief vermogensbeheerkosten in 2024 zijn als volgt:

	2024	2023
Kosten pensioenregeling	2.785	2.755

Het bestuur volgt de ontwikkeling van de uitvoeringskosten actief. De kosten van uitvoering van de pensioenregeling zijn in 2024 licht gestegen in vergelijking met 2023.

Kosten vermogensbeheer

In dit jaarverslag zijn de kosten zoveel mogelijk weergegeven conform de aanbevelingen zoals de Autoriteit Financiële Markten (hierna: AFM) en de Pensioenfederatie deze heeft opgesteld. De gemaakte kosten, zoals hieronder gepresenteerd, worden ook aan de DNB gerapporteerd.

De kosten van het fiduciair management en vermogensbeheer zijn te onderscheiden naar de volgende kostencomponenten:

- Kosten fiduciair beheer;
- Vermogensbeheerkosten (directe en indirecte beheerkosten);
- Transactiekosten;
- Kosten custodian (bewaarloon, bankkosten, administratiekosten);
- Overige kosten, zoals advieskosten;
- Kosten van het bestuur en de bestuursondersteuning die kunnen worden toegerekend aan het vermogensbeheer.

In dit kostenoverzicht is zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van werkelijke kosten. Waar deze kosten niet beschikbaar zijn, wordt gebruik gemaakt van een schatting. Bij gebruik van schattingen is een onderbouwing toegevoegd.

Kosten vermogensbeheer	Beheerkosten		Transactie-kosten	Totaal
	Direct	Indirect		
Kosten per beleggingscategorie				
Aandelen	50	249	130	429
Vastrentende waarden	164	192	121	477
Subtotaal (exclusief kosten overlay)	214	440	252	906
Kosten overlay	-	-	-	-
Subtotaal (inclusief kosten overlay)	214	440	252	906
				-
Kosten fiduciair beheer	789			789
Bewaarloon	182			182
Overige kosten PMCN	240			240
Bestuurskosten en bestuursbureau	477			477
Subtotaal	1.689	-	-	1.627
Totaal kosten vermogensbeheer	1.903 ⁴	440	252	2.595

De kosten van bewaarloon zijn de kosten van het in bewaar geven van effecten bij de custodian en de kosten voor het aanhouden van bankrekeningen. De overige dienstverlening bij de custodian (exclusief bewaarloon) bestaan uit de kosten voor de beleggingsadministratie, financiële administratie en het opstellen van de toezichthoudersrapportage. Alle kosten van de custodian worden verantwoord onder de post 'bewaarloon'. Overige kosten zijn de kosten die zijn gemaakt voor de lokale beleggingsportefeuille (PMCN) naast de fiduciaire kosten en transactiekosten.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze kosten zijn door de vermogensbeheerders veelal op basis van een schatting tot stand gekomen, omdat er bijvoorbeeld bij transacties in de categorie vastrentende waarden niet separaat kosten in rekening worden gebracht. Deze uiten zich in het verschil tussen de bied- en laat-spread. Daarnaast is het bij participatie in beleggingsfondsen niet exact te bepalen welke kosten er zijn gemaakt. Daarvoor is een schatting gemaakt van de 'turn-over' in de portefeuille en op basis van gemiddelde transactiekosten in de markt zijn vervolgens de transactiekosten bij benadering bepaald. Voor de lokale beleggingen bestaan de transactiekosten uit bijvoorbeeld kosten voor het opstellen van overeenkomsten, notariskosten en overige kosten die door de beheerder zijn gemaakt om een transactie tot stand te doen laten komen.

⁴ De directe beheerkosten sluiten niet aan bij de in de financiële administratie geboekte directe beheerkosten. Het verschil wordt veroorzaakt doordat bij de opstelling van deze tabel alle kosten zijn meegenomen die betrekking hebben op het boekjaar en in de financiële administratie de kosten die betaald zijn in het boekjaar. In het beleggingsresultaat in de staat van baten en lasten wordt uitgegaan van de directe beheerkosten zoals opgenomen in de financiële administratie.

De bestuurskosten en de kosten van bestuursondersteuning worden voor 50% toegerekend aan de kosten vermogensbeheer.

De kosten in voorgaande tabel omvatten naast de kosten, zoals gerapporteerd in de jaarrekening dus ook een uitsplitsing van 'onzichtbare kosten' voor beheer van onderliggende beleggingsfondsen. Hiervan zijn de kosten verwerkt in het beleggingsrendement en de schatting van kosten van de individuele transacties. In de jaarrekening worden alleen (directe) kosten getoond die het fonds op factuurbasis betaalt aan de tegenpartijen, waardoor deze cijfers niet een-op-een aansluiten. Het doel van deze tabel is om extra inzicht te verschaffen in lijn met het rapport van de AFM en de Pensioenfederatie.

Kosten vermogensbeheer als percentage van gemiddeld belegd vermogen	2024	2023
Kosten vermogensbeheer uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen (excl. transactiekosten)	0,39%	0,39%
Transactiekosten vermogensbeheer uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,04%	0,05%
Totaal	0,43%	0,44%

De kosten uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn nagenoeg gelijk aan 2023. Door de stijging van het vermogen zijn de kosten in absolute zin iets hoger dan in 2023. De absolute kosten zijn licht gestegen doordat:

- De omvang van het vermogen is gestegen en de kosten voornamelijk worden uitgedrukt als een percentage van het vermogen (zowel lokaal als internationaal).
- De renteafdekking gedurende het jaar is opgehoogd. De kosten voor het beheer van de renteafdekking worden berekend over het afgedekte deel van de pensioenverplichtingen.
- Door de overgang van custodian zijn de kosten voor de custodian hoger dan vorig jaar. Dit heeft voornamelijk te maken met het verrekenen van kosten over het vorige jaar die pas gedurende het lopende boekjaar bekend worden. In vorige jaren heeft zich dit ook voorgedaan, waarbij de kosten van het vorige jaar nagenoeg gelijk waren aan de kosten die nog te factureren waren.

De toelichting op de vermogensbeheerkosten in het bestuursverslag wijkt op onderdelen af van de kosten gepresenteerd in de jaarrekening. De toelichting in het bestuursverslag gaat uit van de 'Aanbevelingen Uitvoeringskosten' van de Pensioenfederatie, de kosten die worden verrekend binnen de beleggingsfondsen, de transactiekosten en de kosten van het bestuur en bestuursbureau die kunnen worden toegerekend aan het vermogensbeheer. In de jaarrekening zijn de kosten verantwoord overeenkomstig de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Daarnaast wordt in de staat van baten en lasten uitgegaan van de daadwerkelijke betalingen in 2024 met betrekking tot vermogensbeheer. Hierdoor ontstaat een verschil in resultaat op beleggingen.

5. Pensioenparagraaf

5.1. Pensioenregeling

PCN voert de pensioenovereenkomst uit die is overeengekomen tussen de Minister van Binnenlandse Zaken, sectorwerkgever BES, en de bonden voor overheidspersoneel. Deze pensioenovereenkomst is een uitkeringsovereenkomst. Het betreft een pensioenafpraak waarbij het te verkrijgen pensioen wordt vastgesteld in concrete jaarlijkse pensioenbedragen.

Hieronder volgt een korte samenvatting van de pensioenregeling zoals deze per 1 januari 2024 van kracht is.

De pensioenen die verkregen kunnen worden volgens de pensioenregeling zijn:

- Ouderdomspensioen;
- Nabestaandenpensioen (voor gehuwden);
- Wezenpensioen;
- Invaliditeitspensioen.

De hoogte van deze pensioenen is afhankelijk van de diensttijd en de pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Het pensioengevend salaris dat voor de berekening van de pensioenen in aanmerking wordt genomen bedraagt maximaal USD 55.750 (bedrag 2024). Het maximaal pensioengevend salaris wordt jaarlijks aangepast aan de structurele loonstijging bij RCN. De maandfranchise is 10/7 maal 13/12 maal de hoogste AOV-uitkering zonder toeslagen binnen Caribisch Nederland. De AOV-uitkering is exclusief eventuele toeslagen en tegemoetkomingen. De maandfranchise wordt afgerond op hele US dollar naar boven. De franchise is gelijk aan 12 maal de afgeronde maandfranchise.

Het ouderdomspensioen gaat in op de eerste van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de 66-jarige leeftijd, dan wel de 65-jarige leeftijd indien de deelnemer geboren is voor 1 januari 1964, bereikt. Er is sprake van een middelloonregeling. De jaarlijkse opbouw van het ouderdomspensioen voor 2024 is gelijk aan 2,25% van de pensioengrondslag,

Het nabestaandenpensioen is op opbouwbasis en bedraagt 70% van het ouderdomspensioen. Het wezenpensioen bedraagt voor pensioengerechtigde kinderen 14% van het ouderdomspensioen, waarbij een verdubbeling geldt voor volle wezen.

Bij blijvende arbeidsongeschiktheid voor het uitoefenen van de betrekking is er een levenslang invaliditeitspensioen ter hoogte van het bereikbare ouderdomspensioen.

Het fonds stelt een pensioenreglement vast conform de overeengekomen pensioenregeling. De verhouding tussen de aangesloten werkgevers en het fonds is vastgelegd in een uitvoeringsreglement.

5.2. Indexatie- en kortingsbeleid

Indexatie

Het fonds kent een voorwaardelijke toeslagregeling. Uitgangspunt hierbij is dat de pensioenaanspraken en pensioenrechten in principe jaarlijks per 1 januari worden aangepast aan de prijsontwikkeling. Onder prijsontwikkeling wordt verstaan het gemiddelde van de prijsontwikkelingen van Saba, Sint-Eustatius en Bonaire gewogen naar het aantal inwoners per eiland. Hierbij geldt de prijsontwikkeling ultimo september volgens de publicatie van het CBS. Als de prijsontwikkeling negatief is, dan wordt deze op nul gesteld.

Jaarlijks stelt het bestuur van het fonds vast of en in hoeverre de financiële positie van het fonds toereikend is om de hiervoor genoemde indexatie te financieren. Het bestuur van het fonds beslist vervolgens of en in hoeverre de hiervoor genoemde indexatie geheel of gedeeltelijk kan worden verleend.

In 2024 heeft het bestuur het toeslagbeleid aangepast; vanaf 2024 geldt dat mate van toeslagverlening afhankelijk is van de financiële positie van het fonds ultimo september van enig jaar en er geen voorbehoud meer wordt gemaakt van de dekkingsgraad ontwikkelingen tot 1 januari. Dit op grond van uitvoeringstechnische redenen.

Indexatie wordt gefinancierd uit het beleggingsrendement. Er is geen recht op indexatie. PCN houdt geen reserve aan om de toekomstige indexatie te kunnen toekennen en er wordt geen opslag op de premie gehanteerd voor de indexatieverlening. Indien de financiële positie van het fonds als voldoende kan worden beschouwd, zal in beginsel volledige indexatie worden verleend. De financiële positie van het fonds is toereikend indien het vermogen van het fonds ten minste uitkomt op het vereist eigen vermogen. Als de dekkingsgraad minder dan 110% is, wordt geen indexatie verleend. In andere gevallen wordt de indexatie in principe bepaald op basis van lineaire interpolatie tussen 110% en de vereiste dekkingsgraad. Indien slechts gedeeltelijke indexatie kan worden verleend, gebeurt dit in gelijke mate voor zowel pensioenaanspraken als pensioenrechten.

Per 1 januari 2024 is conform het indexatiebeleid 2023 een volledige toeslag verleend van 1,7%. Het bestuur heeft per 1 januari 2025 eveneens een volledige indexatie toegekend van 2,5% aan alle deelnemers. Door het wegvallen van het voorbehoud van de dekkingsgraad van 1 januari in het indexatiebeleid 2024, is deze indexatie van 2,5% verwerkt in de dekkingsgraad per 31 december 2024 (in plaats van per 1 januari 2025).

Een besluit om in enig jaar een indexatie te verlenen, vormt geen garantie voor in toekomstige jaren te verlenen indexatie. Ook een aaneengesloten indexering over een reeks van jaren houdt geen inperking in van de beleidsvrijheid die het bestuur van PCN heeft.

Kortingsbeleid

Pensioenaanspraken en –rechten kunnen alleen worden gekort indien is voldaan aan het bepaald in artikel 13e van de PW BES en artikel 18a Regeling PW BES. Het is een noodmaatregel wanneer alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid zijn ingezet, zoals uitgewerkt in een korte termijn herstelplan. Er wordt niet meer gekort dan strikt nodig is om voldoende te kunnen herstellen. De noodmaatregel korten verlaagt de pensioenen voor alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden in beginsel in gelijke mate en daarmee in beginsel evenwichtig. Gegeven de aard en de opzet van de pensioenregeling is het naar de mening van het bestuur niet nodig om onderscheid te maken naar deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden, dan wel naar leeftijdscohorten. Er kunnen echter situaties voorkomen die het bestuur doen besluiten

om af te wijken van dit principe, bijvoorbeeld als een specifieke groep recentelijk al heeft bijgedragen aan het herstel of als een korting een specifieke groep disproportioneel raakt.

Financieel herstel: ongedaan maken korten / toekennen van een inhaalindexatie

In geval van een vermogensoverschot kan het fonds besluiten herstelacties uit te voeren. Onder herstelacties wordt verstaan een eerdere vermindering van aanspraken en rechten ongedaan maken, verlaagde opbouw ongedaan maken of inhaalindexatie toekennen. Voordat wordt besloten tot het uitvoeren van herstelacties wordt een evenwichtige belangenafweging uitgevoerd die wordt onderbouwd met een ALM-studie of continuïteitsanalyse. Voor de volgorde van deze herstelacties wordt rekening gehouden met de administratieve uitvoerbaarheid.

Vermogensoverschotten van het fonds komen niet en onder geen enkele voorwaarde ten goede aan de werkgevers.

5.3. Financiering

Kostendeekkende premie

Het fonds stelt jaarlijks een kostendeekkende premie vast. De kostendeekkende premie wordt bepaald als de som van de volgende componenten:

- a. Actuariële koopsom voor de inkoop van de nieuwe aanspraken;
- b. Risicopremie voor het overlijdensrisico;
- c. Risicopremie voor het arbeidsongeschiktheidsrisico (10% over de bedragen in de voorgaande bullits, vanaf 2025 17,5%);
- d. Opslag voor solvabiliteit conform artikel 32 lid 4 van de PW BES. PCN stelt de opslag voor solvabiliteit (ofwel het vereist eigen vermogen) vast op basis van de feitelijke beleggingsmix met als minimum het vereist eigen vermogen op basis van de strategische beleggingsmix. Voor het bepalen van de schokken met betrekking tot het renterisico (S1) wordt uitgegaan van de USD-swapcurve;
- e. Geschatte uitvoeringskosten, zijnde de uitvoeringskosten exclusief de kosten vermogensbeheer. De geschatte uitvoeringskosten worden gebaseerd op 3,63% van de pensioengrondslagsom. De kosten vermogensbeheer worden gefinancierd uit de beleggingsopbrengsten.

Feitelijke premie

Elke werkgever is een pensioenbijdrage aan het pensioenfonds verschuldigd voor iedere in zijn dienst zijnde werknemer. De premie wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is in ieder geval kostendeekkend. De premie is in 2024 35% van de pensioengrondslag. De pensioenpremie wordt geheven over de pensioengrondslag waarbij 1/3 van de premie door de werkgever wordt ingehouden op het salaris van de deelnemer, en 2/3 ten late komt van de werkgever. Het bestuur van het fonds zal, indien noodzakelijk, in overleg treden met de werkgevers over de hoogte van de premie bij een ongunstige financiële positie.

Incassobeleid

Het bestuur hecht veel belang aan tijdige premiebetaling en hanteert een stringent incassobeleid. Indien de werkgever de pensioenbijdragen niet of niet volledig betaalt, zal het pensioenfonds de betrokken werkgever uiterlijk een maand na het verstrijken van de betalingstermijn een eerste aanmaning sturen. Indien daarop binnen een maand niet of niet volledig is betaald, zal het pensioenfonds de werknemers hierover informeren (tenzij een betalingsregeling is afgesproken).

Gelijktijdig zal het fonds de premie, wettelijke of reglementaire boeten en aanmaningskosten invorderen per dwangbevel. Indien drie maanden daarna nog steeds niet of niet volledig is betaald, zal het pensioenfonds de opbouw van pensioenaanspraken van de betrokken werknemers beëindigen, onderscheidenlijk beperken en de pensioenaanspraken op risicobasis geheel of gedeeltelijk doen vervallen.

6. Beleggingsparagraaf

6.1. Terugblik economie en financiële markten 2024

Politieke situatie Verenigde Staten

De Amerikaanse verkiezingen van 2024 zijn uitgedraaid op een politieke overwinning in het Huis van Afgevaardigden, de Senaat en het presidentschap. In de campagne sprak president Trump zich uit voor protectionistische handelsmaatregelen en een streng migratiebeleid. Een evenwichtige begroting leek in de campagne niet belangrijk. De beloofde reductie van het ambtenarenapparaat is inmiddels in volle gang, met de bijbehorend protesten. Met de benoeming van ervaren mensen op posities voor buitenlandse veiligheid lijkt president Trump zich te richten op de afschrikkende werking van de militaire macht van de Verenigde Staten, vooral richting China.

De politieke situatie in de Verenigde Staten zorgt voor onzekerheid op de financiële markten. Protectionistische maatregelen kunnen de wereldwijde handel verstoren, wat negatieve gevolgen kan hebben voor internationale bedrijven en de waarde van de Amerikaanse dollar onder druk kan zetten. Vooralsnog blijken de maatregelen nog onderhandelbaar. De markten hebben positief gereageerd op de verkiezing van president Trump. Daarnaast blijven de budgetonderhandelingen en de staatsschuld een risico voor de staatsobligatiemarkt.

Relatie VS en China

2024 zat vol ontwikkelingen die de onderlinge relatie tussen China en de Verenigde Staten niet ten goede zijn gekomen. De toenemende drang om op zowel economisch als technologisch gebied de onafhankelijkheid van elkaar te vergroten, samen met de toenemende economische restricties die worden opgelegd zorgen voor het continu vergroten van het spanningsveld tussen de twee wereldmachten. De internationale machtspolitiek die China in toenemende mate voert met haar buurlanden in de Zuid-Chinese zee, Taiwan en Rusland heeft ook een verslechterende werking op de relatie met de westerse landen. Beperkingen op handel en technologie kunnen grondstofprijzen beïnvloeden en zorgen voor verstoringen in toeleveringsketens en kan leiden tot volatiliteit op aandelenmarkten en valutamarkten.

Rusland-Oekraïne

Drie jaar na de Russische inval van Oekraïne woekert het conflict tussen de twee landen nog altijd voort, vooral geconcentreerd in Oost-Oekraïne. Ondanks westerse steun en Oekraïense tegenoffensieven, verloopt de terreinwinst traag, terwijl Rusland eveneens zware verliezen lijdt in zijn strategische overwinningen. Met de verkiezing van president Trump lijken de vredesbesprekingen inmiddels aan de gang te zijn, waarbij Oekraïne geen belangrijke rol lijkt te spelen.

De oorlog heeft geleid tot volatiliteit op de financiële markten, met name in de energie- en grondstoffenprijzen. Dit heeft, zeker aan het begin van de oorlog, gezorgd voor een inflationaire schok. Veel bedrijven hebben op verschillende manieren activiteiten in Rusland afgebouwd.

Midden-Oosten

In oktober 2023 escaleerde het conflict tussen Palestina en Israël toen Hamas een verrassingsaanval uitvoerde op Israël, wat leidde tot een vergaande militaire operatie in Gaza, conflicten met Hezbollah, Iran en Houthis-rebellen in Jemen, wat de zorgen over een bredere regionale oorlog vergrootte. Buurlanden staan onder druk door de toestroom van vluchtelingen.

Met een gereduceerde slagkracht van Hamas in Gaza, een gedecimeerd Hezbollah in Libanon en de val van het Syrische regime is een grote klap toegebracht aan de macht van Iran in de regio. Inmiddels is net voor het aantreden van Trump als president een wapenstilstand afgekondigd met gevangenenruilen. Met een plan voor Gaza na het conflict lijkt de Amerikaanse president de Arabische landen aan te hebben gezet voor het formuleren van een eigen plan voor de Palestijnse gebieden. De verwachting is dat de olie- en energiemarkten wat betreft het Midden-Oosten gaan kalmeren na deze ontwikkelingen.

Politieke situatie in Nederland

In 2024 blijft de polarisatie binnen het Nederlandse politieke landschap groeien, vooral na de verkiezingen van 2023 waarin partijen zoals PVV, NSC en BBB een groot deel van de stemmen verwierven. Vertrouwen in de politiek is toegenomen, net als de het optimisme in de eigen financiën. Tegelijkertijd blijven naast de financiën ook thema's zoals klimaat, energietransitie, asiel, migratie en stikstofbeleid gevoelig. Ook aan Caribisch Nederland wordt aandacht besteed in het regeerprogramma.

Politieke situatie Europese Unie

De Europese verkiezingen van juni 2024 zorgden voor een verschuiving in het politieke landschap, waarbij rechtse en Eurosceptische partijen in landen zoals Duitsland en Frankrijk terrein wonnen. Pro-Europese groepen behouden hun meerderheid, maar verschillen van mening over belangrijke kwesties zoals klimaatbeleid en migratie zorgen voor uitdagingen. Conservatieve partijen willen een minder ambitieuze klimaatagenda en minder regelgeving, wat heeft geleid tot reductievoorstellen en het vervangen van de "Green Deal" in de "Clean Industrial Deal". Dit bevat mogelijk ook de investeringen in de Europese industrie waar het Draghi rapport vraagt. Door de onderhandelingen over de oorlog in Oekraïne staat defensie en het energiebeleid weer hoog op de agenda.

Caribisch Nederland

In Caribisch Nederland gaat in 2025 de Wet Gelijke Behandeling in, waarmee deze wet voor geheel Nederland geldt. Ook wordt verwacht dat wetgeving die het burgerservicenummer regelt voor Caribisch Nederland ingaat in dat jaar. Het belastingplan voor 2025 voor Caribisch Nederland krijgt veel bezwaar vanuit de Tweede Kamer in Nederland doordat de maatregelen onvoldoende onderbouwd zijn en geen koopkrachtberekeningen heeft. Andere partijen beargumenteren dat met dit bezwaar niet naar de armste inwoners van de eilanden wordt gekeken. Nadat in 2023 al bestuursakkoorden tot en met 2027 waren overeengekomen met Saba en St. Eustatius, heeft Bonaire deze in mei 2024 ook afgesloten. De inflatie eind 2024 bedroeg, op jaarbasis, 1,8% op Bonaire, 3,4% op St. Eustatius en 2,7% op Saba. Ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar is de inflatie op Bonaire gedaald, terwijl de inflatie op Saba en St. Eustatius gestegen is.

Financiële markten

De wereldwijde aandelenmarkten rendeerden in 2024 goed. In Amerika werd weer een groot gedeelte van het rendement gemaakt door een zevental bedrijven die profiteerden van de profilering van AI. Europese aandelen bleven qua rendement achter. Tot het derde kwartaal leken opkomende markten vergelijkbare returns te halen als wereldwijde aandelen, maar deze vielen in het vierde kwartaal terug. High yield obligaties haalden goede returns, terwijl de rendementen van reguliere obligaties beperkt bleven. De Euro/dollarkoers daalde van 1,105 naar 1,039.

6.2. Strategisch beleggingsbeleid

Doelstelling beleggingsbeleid

Het hoofddoel van het beleggingsbeleid is, gegeven de risicobereidheid, het leveren van een optimale bijdrage aan het veiligstellen van de pensioenaanspraken. Gestreefd wordt naar rendementsoptimalisatie binnen een aanvaardbaar risicoprofiel en binnen de door het bestuur vastgestelde risicokaders en rekening houdend met:

- De lang- en kortlopende verplichtingen van het fonds;
- De solvabiliteitseisen die aan haar worden gesteld;
- Het premiebeleid.

Beleggingsbeleid 2024

Het pensioenfonds voert het volgende strategische beleggingsbeleid:

- De portefeuille is onderverdeeld in een matchingportefeuille, een returnportefeuille en lokale beleggingen. Met de matchingbeleggingen volgt PCN de ontwikkeling van de nominale verplichtingen binnen de beleggingskaders van PCN. Met de return- en lokale beleggingen wordt getracht extra rendement te behalen voor het kunnen voldoen aan de toeslag-ambitie;
- De returnportefeuille bestaat uit aandelen, bedrijfsobligaties met een wat lagere kredietwaardigheid, inflatie gerelateerde obligaties en staatsobligaties van opkomende markten uitgegeven in zowel lokale valuta als 'harde' valuta (zoals Amerikaanse dollar en Euro). Het doel van de returnportefeuille is additioneel rendement te genereren boven het rendement van de pensioenverplichtingen om onder andere inflatiecorrectie te kunnen bieden;
- De portefeuille lokale beleggingen bestaat uit lokale leningen en vastgoedbeleggingen. Het doel van de lokale beleggingen is het genereren van additioneel rendement en bijdragen aan de economische ontwikkelingen op de BES eilanden;
- De matchingportefeuille bestaat uit US STRIPS, rentederivaten en cash fondsen. Het doel van de matchingportefeuille is om het renterisico van de beleggingen uit hoofde van de marktwaardering van de verplichtingen te reduceren. Het renterisico wordt voor een groot deel afgedekt op marktrente. De mate van afdekking hangt af van de hoogte van de rente;
- Er wordt belegd in aandelen uit ontwikkelde landen en opkomende landen;
- De beleggingen worden deels actief en deels passief beheerd. Actief beheer betekent dat de managers van de verschillende onderdelen van de portefeuille de mogelijkheid hebben om binnen de door het bestuur gestelde grenzen af te wijken van de benchmark om extra rendement te behalen. Bij passief beheer volgen de beheerders zo nauwkeurig mogelijk hun benchmarks teneinde de rendements- en risicokarakteristieken hiervan na te bootsen. Aandelen uit opkomende landen, bedrijfsobligaties met een wat lagere kredietwaardigheid en staatsobligaties van opkomende markten uitgegeven in 'harde' valuta worden actief beheerd. De overige aandelenregio's, staatsobligaties van opkomende markten uitgegeven in lokale valuta en de matchingportefeuille worden passief beheerd;
- Tactisch beleid tussen de verschillende beleggingen wordt niet toegestaan.

Criteria en beleggingsuniversum portefeuille

Categorie	Universum	Restricties	Benchmark
US Staatsobligaties en renteswaps	US staatobligaties, en US renteswaps	US staatsobligaties, STRIPS, central cleared rentederivaten	Afgedekte verplichtingen
US Staatsobligaties, inflation linked	US inflation linked staatsobligaties	TIPS	Bloomberg U.S. Government Inflation-linked Bond Index.
Cash fonds	Cash, repo's en kortlopend schuld papier (in euro uitgegeven)	Dagelijkse liquiditeit Minimale rating AAA (of equivalent)	Secured Overnight Financing Rate (SOFR)
Aandelen wereldwijd ontwikkelde markten	Beursgenoteerde aandelen van bedrijven uit ontwikkelde markten wereldwijd en financiële derivaten	Passief	MSCI World ESG screened Index (USD)
Aandelen opkomende landen	Beursgenoteerde aandelen van bedrijven uit opkomende landen en financiële derivaten	Actief	MSCI Emerging Markets Net Index (USD)
Obligaties High Yield	'Sub investment grade' obligaties uitgegeven door Amerikaanse en Europese bedrijven	Actief	Barclays US Corporate High Yield + Pan European High Yield (2,5% cap) market weighted index ex financials (USD Hedged)
Emerging Market Debt Hard Currency	Obligaties en geldmarkt-instrumenten, financiële uitgegeven door debiteuren uit opkomende landen en genoteerd USD, EUR, CHF, GBP en JPY, alsmede financiële derivaten en asset backed securities	Actief	JPM EMBI Global Diversified Index (USD)
Emerging Market Debt Local Currency	Obligaties, geldmarkt-instrumenten, uitgegeven door debiteuren uit opkomende landen en	Passief	JPM GBI Emerging Markets Diversified Global Diversified Local Currency Index

	genoteerd in de 'eigen' valuta, alsmede liquiditeiten		
Lokale beleggingen	Leningen, obligaties, deposito's, cash, vastgoed en vastgoedontwikkeling	Actief	Voor de beoordeling van de categorie: combinatie van het rendement van wereldwijd high yield en private equity over een periode van 5 jaar. Voor de berekening van het rendement van de benchmark van de totale portefeuille wordt het rendement voor de benchmark van de lokale beleggingen gelijk gesteld aan het rendement op de lokale portefeuille.

6.3. Ontwikkelingen beleggingsbeleid in 2024

Investment beliefs

Begin 2024 heeft PCN de investment beliefs herijkt. Bij een aantal van de bestaande investment beliefs is de toelichting aangepast of aangevuld. Het bestuur heeft de investment belief om vanuit ethische en maatschappelijke doelstellingen een deel van de portefeuille lokaal te beleggen expliciet opgenomen.

Lokale beleggingen

PCN belegt een deel van de portefeuille lokaal. Deze beleggingen dienen maatschappelijk relevant te zijn. Voor de lokale beleggingen is participatiemaatschappij PMCN opgericht. De portefeuille bestaat uit vijftien beleggingen. Vier leningen zijn afgelost in 2024 en er is één nieuwe lening verstrekt. Er is wel een toezegging gedaan voor nog drie leningen. Met DNB is uitgebreid gecommuniceerd over de omvang van het aandeel lokale beleggingen in de portefeuille. Dit is nog gaande per einde van het jaar. Zie ook hoofdstuk 4.2.

Renteafdeckingsstrategie

Het beleid van het fonds is dat binnen de portefeuille gestuurd wordt op een renteafdekking in een marktwaarde omgeving. PCN wil het marktrenterisico volgend uit de nominale voorziening pensioenverplichtingen strategisch afdekken. De dynamische rentestafel herzien, waarbij naast de rente ook de dekkingsgraad in ogenschouw wordt genomen. Voor de rente wordt de 20-jaars SOFR swap rate (+26 bps) gebruikt als indicator. Begin 2025 is de renteafdekking verder verhoogd naar 75%.

ALM-studie

In 2024 is een ALM-studie uitgevoerd. Naast het doorrekenen van het huidige beleid heeft de studie gekeken naar alternatieve portefeuilles, het premiebeleid, deelnemersontwikkelingen en naar de dynamische rentestafel ten opzichte van een vaste renteafdekking. De ALM-studie heeft niet geleid tot wijzigingen in het beleggingsbeleid. Na de ALM-studie is het strategisch beleggingsbeleid voor 2025-2027 opgesteld.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het pensioenfonds wil als investeerder een belangrijke maatschappelijke bijdrage leveren. Daarom heeft het pensioenfonds ervoor gekozen om een verantwoord beleggingsbeleid toe te passen. Dit betekent dat het pensioenfonds enerzijds aandacht heeft voor het niet opnemen van 'slechte' beleggingen in de portefeuille, zoals beleggen in clusterbommen en beleggingen in ondernemingen die een van de tien universele principes van de Global Compact structureel en in grove mate schenden.

Bij het maken van investeringsbeslissingen kijkt het pensioenfonds anderzijds ook naar maatschappelijke effecten door bij elke investeringsbeslissing het aspect duurzaamheid mee te wegen. Hoe het pensioenfonds dit doet is vastgelegd in het beleid verantwoord beleggen, dat in 2023 geactualiseerd is.

Voor de periode 2023-2025 heeft PCN zich ten doel gesteld om:

- de lokale beleggingen uit te breiden (doelstelling 2024: USD 38.500.000);
- periodieke dialoog te voeren met haar stakeholders;
- de uit het deelnemersonderzoek afkomstige thema's good governance, betaalbare en duurzame energie (SDG 7) en goede gezondheid en welzijn (SDG 3) waar mogelijk te betrekken in het uitsluitingsbeleid, stewardshipactiviteiten en de lokale beleggingen;
- inzicht te krijgen in de verhouding tot de eigen thema's in de voting- en engagementactiviteiten van haar vermogensbeheerders;
- onderzoek te doen naar de mogelijkheden van CO2 reductie in de portefeuille voor aandelen in ontwikkelde landen.

Het pensioenfonds monitort de mate waarin aan de doelstellingen wordt voldaan en de ontwikkelingen hierin door middel van een ESG rapportage:

- De volledige portefeuille voldoet aan de sanctiewetgeving en de wettelijke verplichtingen ten aanzien van clustermunitie. Binnen alle beleggingscategorieën wordt een uitsluitingsbeleid toegepast waar in ieder geval een screening op het schenden van de internationale principes is opgenomen;
- Het pensioenfonds stimuleert duurzame en economische ontwikkelingen waarbij voting- en engagement belangrijke instrumenten zijn. Voor zowel staatsobligaties uit opkomende landen uitgegeven in hard als lokale valuta belegt het pensioenfonds in een ESG variant van het beleggingsfonds. Ook de aandelenportefeuille opkomende markten draagt hieraan bij.
- De aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten is omgezet naar een meer duurzame aandelenportefeuille met minder CO2 uitstoot;
- Inclusief de aangegane commitments is de omvang van de lokale beleggingen op het gewenste niveau.

6.4. Kerngegevens

Kerngegevens belegd vermogen Ultimo 2024	Mandaat	Waarde 31-12-2024	Waarde 31-12-2024 Uitgedrukt als %	Rendement Portefeuille	Rendement Benchmark
Matching	43,5%				
Staatsobligaties VS, rentederivaten en geldmarktfonds	43,5%	230.120	38,8%	-/- 8,9%	-/- 5,4%
Return	49,0%			12,4%	12,3%
Wereldwijde Aandelen	26,5%	177.094	29,8%	20,1%	20,0%
Aandelen Opkomende markten	6,0%	37.312	6,3%	8,5%	7,5%
Obligaties opkomende landen HC	2,5%	15.710	2,7%	7,6%	6,5%
Obligaties opkomende landen LC	4,0%	23.015	3,8%	-/- 3,6%	-/- 2,4%
Inflation Linked Bonds	10,0%	60.537	10,2%	1,9%	1,6%
Illiquide portefeuille	7,5%				
Obligaties High Yield	0,0%	20.872	3,5%	6,1%	8,3%
Lokale beleggingen	7,5%	28.693	4,8%	2,4%	2,4%
Overig (cash)	0,0%	70	0,0%		
Totaal	100,0%	593.424	100,0%	2,0%	3,5%

Lokale beleggingen

Het rendement op de totale lokale beleggingen (renderende + nog niet renderende beleggingen) is 2,4%. Het rendement op de reeds renderende beleggingen is 3,9%. Een deel van de beleggingen bevinden zich nog in de fase van ontwikkeling. Hierop wordt nog rendement gegenereerd.

Kerngegevens belegd vermogen Ultimo 2023	Mandaat	Waarde 31-12-2023	Waarde 31-12-2023 Uitgedrukt als %	Rendement Portefeuille	Rendement Benchmark
Matching	43,5%				
Staatsobligaties VS en geldmarktfonds	43,5%	251.148	44,0%	2,6%	1,1%

Return	49,0%				
Wereldwijde aandelen	26,5%	154.620	27,1%	10,6%	10,4%
Aandelen Opkomende markten	6,0 %	31.693	5,5%	8,5%	9,8%
Obligaties opkomende landen HC	2,5%	14.606	2,6%	9,2%	11,1%
Obligaties opkomende landen LC	4,0 %	22.019	3,9%	14,2%	14,1%
Inflation Linked Bonds	10,0%	50.276	8,8%	3,7%	3,8%
Illiquide portefeuille	7,5%				
Obligaties High Yield	0,0%	19.673	3,4%	11,8%	13,8%
Lokale beleggingen	7,5%	25.081	4,4%	4,8%	4,8%
Overig (cash)	0,0%	2.087	0,4%		
Totaal	100,0%	571.384	100,0%	9,9%	9,5%

Per 31 december 2024 bevinden alle onderscheiden beleggingscategorieën in bovenstaande tabel zich binnen de gehanteerde floating bandbreedtes van het mandaat.⁵

6.5. Performance

Het rendement op de beleggingsportefeuille over 2024 komt uit 2,0% ten opzichte van een benchmarkrendement van 3,5%.

Matchingportefeuille

De US STRIPS-portefeuille (inclusief geldmarktfonds en rentederivaten) behaalde met een rendement van -/- 8,9% over 2024, een underperformance ten opzichte van haar benchmark (-/- 5,4%). Dit is vooral het gevolg van de ontwikkeling van de rente op staatsobligaties versus de rente op de swaprente.

High Yield

De beleggingscategorie Global High Yield laat over 2024 een rendement zien van 6,1%, wat een underperformance is van 2,2% ten opzichte van de benchmark. Dit komt door tactische positioneringen (afwijkingen van de benchmark) van de manager, welke zich in 2024 niet hebben uitbetaald.

⁵ Deze tabellen zijn gebaseerd op de rapportages einde jaar van de custodian en kunnen afwijken van de beleggingswaarden in de jaarrekening. In de jaarrekening zijn nog correcties verwerkt.

Emerging Market Debt - Hard Currency en Local Currency en Inflation Linked Bonds

De beleggingen in Emerging Market Debt voor Hard Currency en Local Currency laten over 2024 een rendement zien van respectievelijk 7,6% en -/- 3,6%. De respectievelijke benchmarks lieten een resultaat zien van 6,5% en -/- 2,4%. Inflation Linked Bonds haalde een rendement van 1,9% ten opzichte van de 1,6% van de benchmark van dit fonds.

Aandelen

De aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten is passief ingericht. Het rendement bedroeg 20,1%, 0,1% punt beter dan de benchmark. De belegging in aandelen opkomende markten worden actief belegd en boekte over 2024 een rendement van 8,5%, een outperformance van 1% punt ten opzichte van de benchmark.

6.6. Maatschappelijk verantwoord beleggen en corporate governance

Het pensioenfonds kiest vanuit ethische en maatschappelijke doelstellingen voor een lange termijn verantwoord beleggen beleid. PCN gelooft erin dat beleggingen in ondernemingen die rekening houden met duurzaamheid op de lange termijn naar verwachting leiden tot een beter risico- en rendementsprofiel en tot een positief maatschappelijk rendement. De primaire doelstelling van het pensioenfonds blijft ten alle tijden het uitvoeren van de pensioenregeling. Het pensioenfonds doet dit op een verantwoorde wijze. Voor de beleggingen, zowel lokaal als internationaal, betekent dit dat moet worden voldaan aan een aantal minimum normen en waarden ten aanzien van 'ESG' – dit staat voor:

- Environmental (milieu);
- Social (sociaal);
- Governance (bestuur).

Dit betekent dat niet alle beleggingen in aanmerking komen voor de portefeuille van het pensioenfonds. Hetzelfde geldt voor de vermogensbeheerorganisaties waar het pensioenfonds mee samenwerkt. Deze partijen dienen aan bepaalde voorwaarden te voldoen. Integrale ESG rapportage Om de uitvoering van het maatschappelijk verantwoord beleggen beleid goed te kunnen monitoren, worden integrale rapportage opgesteld. Deze geeft inzicht in de doelstellingen van het fonds ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen, de wijze waarop invulling wordt gegeven aan het beleid en de mate waarin aan doelstellingen en beleid wordt voldaan.

BlackRock

Het beleggingsfonds van BlackRock sluit beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn bij controversiële wapens uit. Door actief de dialoog aan te gaan met de ondernemingen ('engagement') en door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen ('proxy voting') kan het Investment Stewardship team van BlackRock actief ondernemingen bewegen tot beter sociaal, milieu-gerelateerd en ethisch gedrag. Het beleid dat BlackRock volgt, staat op de publiek toegankelijke BlackRock 'Investment Stewardship' website. BlackRock rapporteert uitgebreid over haar activiteiten op dit vlak middels zowel directe communicatie als publieke verslaglegging op voornoemde website. Ook biedt BlackRock een perspectief op de ontwikkelingen in de markt en heeft het in 2021 klimaatbewuste componenten geïntegreerd in hun capital market assumptions. PCN belegt in een wereldwijd aandelenfonds met een ESG screen, specifiek om de CO2 uitstoot van de portefeuille te reduceren.

Robeco

Het Robeco High Yield Bonds fonds heeft een uitsluitingsbeleid dat alle investeringen in controversiële wapens uitsluit (d.w.z. biologische, chemische, cluster wapens, en anti persoonsmijnen). Het fonds integreert 'Environmental, Social en Governance' (ESG) kwesties in haar investeringsbeslissingen.

PGIM

PGIM maakt gebruik van een uitsluitingsbeleid waarbij voornamelijk controversiële-, conventionele, nucleaire en civiele (vuur)wapens worden uitgesloten. PGIM rapporteert met regelmaat over de geboekte vooruitgang op ESG zaken en details van ESG-integratie in haar kwartaalrapportages.

Legal & General

LGIM integreert ESG criteria in de selectie van de beleggingen. Deze criteria zijn verwerkt in minimumeisen en ESG scores voor bedrijven en overheden waar het fonds in belegt, op duurzaam, sociaal, en bestuurlijk vlak.

Schroders

Schroders publiceert jaarlijks en kwartaalijks een duurzaamheidsrapport. Daarnaast maakt Schroders gebruik van instrumenten zoals engagement en voting en worden expliciete uitsluitingen opgenomen in de exclusielijst.

Participatiemaatschappij Caribisch Nederland

Het beleid zoals is vastgesteld door het pensioenfonds is ook van toepassing op PMCN.

6.7. Vooruitblik 2025

De economische vooruitzichten voor 2025 laten een gemengd beeld zien, met zowel kansen als risico's wereldwijd. In de eurozone in zijn geheel lijkt het herstel zich versterken, geholpen door een opleving in de industriële productie, verbeterde kredietgroei en een inflatie die langzaam richting het doel van de Europese Centrale Bank beweegt. Verdere renteverlagingen worden daardoor verwacht.

In de Verenigde Staten is de economie momenteel stabiel. De arbeidsmarkt is goed, maar de inflatie blijft iets aan de hoge kant. De verwachte renteverlagingen van de Federal Reserve zijn al teruggeschaald in de markt en door de Federal Reserve zelf. Met de komst van president Trump is het afwachten wat er gebeurt met betrekking tot importtarieven en de rente op staatsobligaties. stabiliseert de economie, ondersteund door een gematigde inflatie en een herstellende arbeidsmarkt. De Federal Reserve wordt verwacht in het komende jaar door te gaan met renteverlagingen, wat een positieve invloed kan hebben op de wereld economie. De Amerikaanse presidentsverkiezing kan nieuwe onzekerheden met zich meebrengen, met name als er hogere importtarieven worden ingevoerd.

In China nemen de stimuleringsmaatregelen toe om de lokale economie te ondersteunen en een verdere neergang te voorkomen. Door de toenemende druk van importtarieven zal China het meer moeten gaan hebben van de eigen economie en niet-westerse handelspartners. De opkomende markten bieden kansen dankzij een hogere verwachte economische groei en een verbetering van de bedrijfswinsten. Een zwakkere Amerikaanse dollar zou positieve effecten kunnen hebben op deze

markten. In het komend jaar kunnen met name geopolitieke risico's, inflatie en fluctuaties in het monetaire beleid van centrale banken, en de invloed van internationale handelspolitiek bepalend zijn.

Voor 2025 wordt een groei van de Amerikaanse economie verwacht van 2,7%, een daling van 0,1% punt ten opzichte van de verwachting over 2024. De economie in het Euro gebied groeit naar verwachting met 1%, wat 0,2% punt hoger is dan de verwachting voor 2024. Deze groei wordt voornamelijk veroorzaakt door de kleinere landen in de Euro. Voor de wereldeconomie wordt een groei verwacht van 3,3% en voor opkomende markten van 4,2%.

7. Financiële paragraaf

7.1. Ontwikkeling dekkingsgraad

De dekkingsgraad geeft aan in hoeverre een pensioenfonds in staat is om aan haar (toekomstige) pensioenverplichtingen te voldoen. Ultimo 2024 is de vereiste dekkingsgraad 114,5% en de minimaal vereiste dekkingsgraad 100,0%. Het pensioenfonds heeft een dekkingstekort als de dekkingsgraad minder dan 100,0% is en een reservetekort als de dekkingsgraad minder dan 114,5% is. Ultimo 2024 is er sprake van een dekkingsoverschot van 27,8 procentpunt en geen sprake van een reservetekort. De dekkingsgraad ultimo jaar heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

	2024	2023
	%	%
Beginstand	129,4	109,1
Premie	1,1	0,2
Uitkeringen	1,2	0,3
Toeslagen	-5,3	-3,2
Wijziging rentetermijnstructuur	4,8	16,5
Rendement	-2,0	8,8
Actuariële grondslagen	0,2	0
Andere oorzaken	-1,6	-2,3
Eindstand	127,8	129,4

7.2. Actuariële analyse van het resultaat

De samenstelling van het resultaat over 2024 en 2023 en de wijzigingen daarin blijken uit het volgende overzicht:

	2024	2023
Resultaat uit hoofde van beleggingsopbrengsten	11.809	99.442
Resultaat uit hoofde van premie	9.439	16.051
Resultaat uit hoofde van waardeoverdrachten	0	0
Resultaat uit hoofde van kosten	437	260
Resultaat uit hoofde van uitkeringen en afkoop	133	103
Resultaat uit hoofde van kanssystemen en mutaties	-1.455	-11.018
Resultaat op herverzekering	131	67
Resultaat uit hoofde van toeslagverlening en korting	-19.079	-14.422
Resultaat uit hoofde van wijziging actuariële grondslagen en methoden en overige (incidentele) mutaties technische voorziening	-2.508	-112
Resultaat uit hoofde van andere oorzaken	-808	-14
Eindstand	-1.901	90.357

Hieronder volgen de belangrijkste verklaringen voor het resultaat.

Resultaat op beleggingsopbrengsten

Het resultaat op beleggingen wordt gevormd door de behaalde directe en indirecte beleggingsopbrengsten, de benodigde interesttoevoeging aan de pensioenverplichtingen (gelijk aan 3,56%) en het effect van de wijziging van de rente voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen. Het resultaat wordt voor een groot deel bepaald door het effect van de wijziging van de rekenrente voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen. Door die wijziging van de rekenrente daalde de voorziening pensioenverplichtingen met 16.190 (met een positief effect op het resultaat). De interesttoevoeging heeft een negatief effect op het resultaat van 16.475 en de beleggingsopbrengsten na aftrek vermogensbeheerkosten hebben een positief effect op het resultaat van 12.094.

Resultaat op premie

De ontvangen premie was hoger dan de kostendeekkende premie. Hierdoor ontstond een positief resultaat.

De kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 19 van de PW BES zijn als volgt:

	2024	2023
Actuariel benodigde koopsom	13.947	13.464
Opslag voor uitvoeringskosten	2.694	2.550
Solvabiliteitsopslag	2.050	2.033
Kostendeekkende premie	18.691	18.047
Feitelijke premie	25.947	32.140

Resultaat op uitkeringen

Dit is het verschil tussen de werkelijke uitkeringen en de verwachte netto vrijval uit de technische voorzieningen in verband met uitkeringen. Dit leverde een positief resultaat op (133).

Resultaat op kanssystemen en mutaties

Het resultaat op kanssystemen bestaat uit het resultaat op sterfte (-546 en -415 na herverzekering), arbeidsongeschiktheid (-1.662) en mutaties (753). In het resultaat op mutaties is ook het effect opgenomen van de administratieve verwerking in 2024 van de omzetting van de bestemmingsreserve in extra pensioenaanspraken waarvoor in 2023 extracomptabele voorziening is opgenomen. Dit leidt tot een verlies van 42.

Resultaat op toeslagverlening en korting

Het pensioenfonds kent een voorwaardelijk toeslagbeleid. Er wordt niet gereserveerd voor toekomstige toeslagen. De toeslagen worden gefinancierd uit algemene middelen. Bij een dekkingsgraad hoger dan 110% kan een (gedeeltelijke) toeslag worden toegekend. Per 1 januari 2024 heeft het fonds een toeslag verleend van 1,7% en per 1 januari 2025 2,5% (1 januari 2023: 0%). Beide zijn verantwoord in boekjaar 2024.

Resultaat op actuariële grondslagen en overige mutaties

In 2024 heeft een wijziging van actuariële grondslagen plaatsgevonden. Het pensioenfonds heeft in 2024 besloten om ultimo 2024 de overlevingstafel aan te passen van AG2022 naar AG2024. Deze

wijziging heeft een positief resultaat opgeleverd (647). Het totale resultaat op actuariële grondslagen en overige mutaties (-2.508) heeft met name betrekking op TWK mutaties.

Resultaat op andere oorzaken

De overige baten en lasten betreffen in 2024 de mutatie op de reservering inzake onvindbare pensioengerechtigden, financiële correcties voorgaande boekjaren, WW premies en in rekening gebrachte bedrag i.v.m. dienstverlening berekenen pensioenvoorziening. Dit leidt tot een resultaat van -808.

7.3. Oordeel van de externe actuaris op de financiële positie

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Caribisch Nederland is voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen hoger is dan het vereiste eigen vermogen.

8. Risicoparagraaf

8.1. Integraal risicomanagement

De wijze waarop het bestuur om gaat met integraal risicomanagement, het risicoraamwerk en de wijze waarop risicomanagement deel uitmaakt van het besturen van het Fonds is vastgelegd in het beleidsdocument integraal risicohandboek. Een samenvatting van dit beleid is vastgelegd in de ABTN van het Fonds.

In 2024 is gestart met een update van het raamwerk. Hierbij is de strategische risicoanalyse opnieuw bekeken. Gedurende 2025 herijkt PCN de overige risico's van het pensioenfonds, waarna het handboek en de risicorapportage zullen worden geüpdatet.

Het archiefbeleid, het Business Continuity Plan (BCP) en het IT-beleidsraamwerk zijn geüpdatet. Tevens is een data protection impact assessment (DPIA) gemaakt. Het integriteitsbeleid, de gedragscode, de incidentenregeling en de klokkenluidersregeling zijn geactualiseerd. Voor de lokale beleggingen is een risicodashboard opgesteld.

8.2. Doelstelling PCN

Het pensioenfonds heeft de volgende drie doelstellingen:

1. Het uitvoeren van de pensioenovereenkomst van de aangesloten lichamen. Het fonds voert daarmee de in de Pensioenwet ambtenaren BES opgedragen werkzaamheden uit;
2. Een nominaal pensioen realiseren en indien mogelijk een waardevast pensioen;
3. Met de gekozen technische beleidsuitgangspunten (overlevingstafel, leeftijdsterugstellingen en opslag uit hoofde van excasso), de kans zo groot mogelijk te maken dat het fonds langdurig aan haar verplichtingen zal kunnen voldoen.

8.3. Risicobereidheid

Bij de realisatie van de doelstellingen van het Fonds wordt het bestuur geconfronteerd met risico's. Sommige risico's worden bewust gelopen en in andere situaties wil het Fonds een zo minimaal mogelijk risico lopen. Hierbij maakt het bestuur van het Fonds bewust onderscheid tussen financiële en niet-financiële risico's.

Risicohouding en risicobereidheid

Een "risico" wordt door PCN gedefinieerd als: een gebeurtenis waarbij de realisatie van een of meerdere doelstellingen negatief wordt beïnvloed. Een gebeurtenis waarbij de realisatie van een of meerdere doelstellingen positief wordt beïnvloed, definieert PCN als een "kans".

Bij de kerntaak vermogensbeheer kunnen zowel positieve effecten als negatieve effecten optreden afhankelijk van de gebeurtenis, bijvoorbeeld de renteontwikkeling of beurskoersen. Dit noemen we de "Risico exposure" van het vermogen op marktontwikkelingen. Hierbij is het gewenst om gebeurtenissen met een positief effect op het vermogen mogelijk te maken en tegelijkertijd de negatieve effecten te verkleinen. Een gebeurtenis kan gelijktijdig zowel positieve als negatieve effecten op een doelstelling hebben. Het doel van een functionerend risicomanagement systeem is om de negatieve effecten te beperken zonder de positieve effecten in te perken. In de praktijk zal PCN een optimum zoeken waarbij de negatieve effecten en positieven effecten in lijn zijn met het gewenste risicoprofiel van PCN. Dit risicoprofiel wordt de "Risicohouding" genoemd.

De risicohouding is geen statische grootheid, maar kan (op een of meerdere) onderdelen veranderen door bijvoorbeeld veranderingen in de interne, financiële of externe situatie. PCN heeft daarom als uitgangspunt dat de risicohouding en daarmee de inschatting van de risico's en het samenstellen van beheersmaatregelen jaarlijks wordt geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

Risicocultuur en Governance

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het beheersen van het risicomanagement van het beleid. De Raad van Toezicht ziet toe op de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met adequate risicobeheersing op de langere termijn.

De risicocultuur wordt in praktische zin uitgevoerd door in de besluitvorming consequent afwegingen te maken ten aanzien van de invloed van een mogelijk besluit op het totale risicoprofiel van PCN en de risicobereidheid van de verschillende stakeholders. Bij de voorbereiding van besluiten en beleid worden steeds verschillende opties en consequenties beschouwd. Bij de afwegingen wordt de impact op het individuele risico en het collectieve risico nadrukkelijk meegewogen. De beslisnotities bevatten daartoe standaard een risicoparagraaf. De afwegingen en uiteindelijke besluiten van het bestuur worden vastgelegd in de beslisnotities die integraal onderdeel uitmaken van de notulen.

8.4. Risicomanagementproces

STAP	Onderdeel	Toelichting
1	Risicostrategie	Het opstellen van de risicostrategie en hieraan gekoppeld de risicotolerantie en de risicobereidheid
2	Identificatie risico's	Jaarlijkse update van de integrale risicoanalyse. Welke risico's hebben een hoge mate van prioriteit en worden het komende jaar opgepakt?
3	Bepalen en implementeren van beleid	Wat zijn de normen en beheersmaatregelen? Zijn er nieuw vastgestelde normen en beheersmaatregelen die moeten worden geïmplementeerd?
4	Monitoring en rapportage	Hoe wordt er over risico's gerapporteerd en op welke wijze vindt de monitoring plaats?

Het bestuur monitort de ontwikkelingen van (de beheersing van) de risico's. De rapportage vindt op kwartaalbasis plaats en wordt voorbereid door de risicomanager van PCN. Hiervoor verzamelt de risicomanager informatie, toetst zij (niet-) reguliere rapportages (waaronder de SLA en ISAE 3000/3402 rapportages) van de uitbestedingspartijen, heeft periodiek overleg met de uitbestedingspartijen over relevante ontwikkelingen en stelt vervolgens een dashboard rapportage op. Met de rapportage verkrijgt het Fonds op integrale wijze managementinformatie en weet hiermee prioritering aan te brengen in de strategische jaaragenda.

PCN is zich ervan bewust dat naast het toedelen van verantwoordelijkheden ook de risicocultuur of het risicobewustzijn een kritische succesfactor is in het hebben van integraal risicomanagement. De risicocultuur wordt doorlopend door PCN benoemd en uitgedragen in de evaluatiegesprekken die PCN houdt, de controle van PCN op de naleving van de processen en door risicobewustzijn als vast onderwerp te maken in de jaarlijkse bestuurs-evaluatie. Daarnaast worden te nemen besluiten

expliciet getoetst aan de risicohouding, doelstelling, missie en visie van het Fonds. In de beslisdocumenten is een risicoparaagraaf opgenomen waarin de impact op alle risico's zijn genoemd.

8.5. Financiële risico's

In alle stappen van het beleggingsproces is sprake van risico's die geaccepteerd en beheerst dienen te worden. Daarnaast bestaan er binnen de beleggingsportefeuille zelf risico's. Verschillende risico's kunnen elkaar versterken of werken juist diversifiërend. Voor de risico's zijn beheersmaatregelen vastgesteld en geïmplementeerd. Hierover wordt periodiek door zowel de fiduciair managers als de risicomanager gerapporteerd. De afspraken ter beheersing van de risico's, zoals concrete begrenzings en periodiciteit van evaluatie, zijn beschreven in de beleggingsrichtlijnen.

Matchingrisico

Het risico van een verschil in de reactie op renteveranderingen, waardoor de waarde van de activa, zijnde de waarde van de beleggingen, anders reageert dan de waarde van de passiva, zijnde pensioenverplichtingen inclusief off balance posten.

Renterisico

Het pensioenfonds loopt renterisico doordat de waarde van de verplichtingen van het fonds en de waarde van de beleggingen reageren op renteveranderingen. Voor het beperken van het renterisico aan de verplichtingenzijde wordt de rekenrente gebaseerd op een 12-maands-voortschrijdend gemiddelde van de zogenaamde interne rente. Het bestuur beoogt hiermee grote schokken te voorkomen. Door middel van een afdekking van het marktrenterisico aan de activazijde probeert het pensioenfonds het effect van veranderingen in de rente aan de verplichtingenzijde deels te mitigeren. Dit gebeurt voor zowel rentedalingen als rentestijgingen. Middels de dynamische renteafdeckingsstaffel wordt een renteafdekking bepaald door het bestuur. Hierbij wordt rekening gehouden met de rentestand en de dekkingsgraad van het pensioenfonds.

Valutarisico

De verplichtingen van PCN luiden in USD. De waarde van beleggingen kan veranderen door schommelingen in de wisselkoersen ten opzichte van de US dollar. Binnen de portefeuille van het fonds is het valutarisico gelimiteerd tot de exposure in de aandelenfondsen en de fondsen voor obligaties opkomende markten. Binnen de high yield portefeuille wordt het valutarisico afgedekt. De overige beleggingen van PCN noteren in USD. Binnen de fondsen kan sprake zijn van (gedeeltelijke) afdekking van valutarisico.

Liquiditeitsrisico

Het risico in deze context is dat een fonds niet op tijd aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Dit kan zij omdat de uitkeringen en inkomsten onvoldoende op elkaar zijn afgestemd of doordat er betalingen van bijvoorbeeld onderpand niet tijdig voldaan kunnen worden. Doordat de premie-inkomsten vooralsnog hoger zijn dan de uitkeringen is het eerste deel van dit risico beperkt. Het liquiditeitsrisico van de rentederivaten wordt ondervangen doordat, naast een cashreserve, andere instrumenten binnen de matchingportfolio dagelijks verhandelbaar zijn. De fondsbeleggingen zijn ook op relatief korte termijn te verkopen.

Inflatierisico

Het pensioenfonds loopt inflatierisico door een harder dan verwachte stijging in de inflatie zoals ingeprijsd, waardoor koopkrachtverlies ontstaat voor de deelnemer als de uitkeringen niet

geïndexeerd kunnen worden. dat de waarde van de geïndexeerde pensioentoezeggingen anders op inflatieveranderingen reageert dan de waarde van de beleggingen. Het risico is koopkrachtverlies voor de deelnemer als de uitkeringen niet geïndexeerd kunnen worden door tegenvallende beleggingsresultaten. PCN hanteert hierbij de inflatie in Caribisch Nederland zoals door het CBS gepubliceerd. PCN neemt de toeslagambitie mee in de ALM-studie. Om het inflatierisico deels te mitigeren wordt belegd in inflatie gerelateerde staatsobligaties.

Marktrisico

Het marktrisico betreft het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een (handels-) portefeuille. Binnen het marktrisico wordt gekeken naar volatiliteit, actief beheer, diversificatie/ spreiding, concentratie en correlatie.

Marktvolatiliteit

Het risico op waardeverandering van de beleggingsportefeuille door marktvolatiliteit ontstaat doordat de instrumenten van de beleggingsportefeuille blootstaan aan wijzigingen in de marktprijzen van deze instrumenten. De schommelingen in aandelenkoersen is hier een voorbeeld van. Dit risico is onlosmakelijk verbonden aan beursgenoteerde beleggingen. De beleggingsmix wordt zodanig vastgesteld in de ALM-studie dat de blootstelling naar dit risico acceptabel is voor het bestuur. Het bestuur maakt geen gebruik van derivaten dat dit risico verkleind of vergroot.

Actief risico

Met actief risico wordt bedoeld de mate waarin de daadwerkelijke performance van een beleggingscategorie afwijkt van de strategische benchmark van deze beleggingscategorie. PCN accepteert een bepaalde mate van actief beheer en beheerst het risico door voor actief beheerde fondsen limieten op maximale tracking error te hanteren. Daarmee wordt de afwijking ten opzichte van de benchmark gelimiteerd. Monitoring vindt per kwartaal plaats.

Concentratie- en correlatierisico

Dit betreft het risico dat door onvoldoende spreiding en dus een grote allocatie naar één regio, sector of marktpartij, of door sterk gecorreleerde allocaties, significante verliezen ontstaan door één of enkele gebeurtenissen. In de portefeuille van PCN wordt een groot deel in Amerika belegd, wat een concentratierisico betekent. Ook binnen de lokale portefeuille, waarbij er sprake is van een relatief beperkt aantal beleggingen, is sprake van concentratierisico. Verder is de portefeuille gespreid over meerdere beleggingscategorieën en regio's. Daardoor beschikt PCN over een voldoende gediversifieerde portefeuille, welke periodiek getoetst wordt in een ALM studie en/of portefeuille constructiestudie. Hierbij wordt rekening gehouden met geldende correlaties. Een aandachtspunt is dat correlaties in tijden van crisis richting 1 bewegen en het voordeel van diversificatie voor een groot deel wegvalt. Een belegging in meer risicovollere categorieën vindt plaats door participatie in een beleggingsfonds, zodat er een zekere mate van spreiding bestaat.

Kredietrisico

Het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen (waaronder verstrekte kredieten, leningen, vorderingen, ontvangen garanties) niet nakomt, al dan niet als gevolg van het aan restricties onderhevig zijn van buitenlandse betalingen.

PCN accepteert een bepaalde mate van kredietrisico in de beleggingsportefeuille door beleggingen aan te houden in bedrijfsobligaties met hoger risicoprofiel en staatsobligaties van ontwikkelingslanden. Ook binnen de lokale portefeuille is er sprake van kredietrisico. Het fonds beheerst dit risico verder door binnen de beleggingsportefeuilles limieten op te nemen op kredietwaardigheidsratings van

beleggingen in instrumenten, landen en/of sectoren en individuele issuers. Monitoring vindt op maand en kwartaalbasis plaats.

Tegenpartijrisico

Het risico dat bij een transactie (derivaten, securities lending, effectenhandel) een tegenpartij default op zijn verplichtingen. Bij het aangaan van transacties met externe partijen (o.a. derivatenposities en het gebruik van securities lending) wordt exposure opgebouwd bij tegenpartijen. Een faillissement van een tegenpartij kan tot verliezen leiden.

Binnen het vastrentende USD staatsobligatiemandaat kan gebruik worden gemaakt van derivaten. Dit wordt gedaan via central clearing om risico's te beheersen. Binnen een aantal van de beleggingsfondsen worden in beperkte mate securities lending activiteiten uitgevoerd. Jaarlijks worden de securities lending activiteiten geëvalueerd op basis van een overzicht van de beleggingsfondsen.

Risico's lokale beleggingen

Het fonds belegt ook lokaal. Voor lokale is een separaat risicokader met criteria en limieten opgesteld, is een kredietbeoordelingsbeleid opgesteld en zijn er uitgebreide rapportages.

Verzekeringstechnisch risico

Het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit de premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige aannames en grondslagen bij de vaststelling van de premie en de technische voorziening.

Het beleid is om de technische beleidsuitgangspunten (overlevingstafel, leeftijdsterugstellingen, opslag uit hoofde excasso) zo te kiezen, dat de kans zo groot mogelijk wordt gemaakt dat het fonds langdurig aan zijn verplichtingen zal kunnen voldoen. Het fonds toetst deze uitgangspunten regelmatig. Het fonds voert een zogenaamd eigen beheer, waarbij het overlijdensrisico gedeeltelijk is herverzekerd. Het betreft een kapitaalverzekering met een eigen behoud, een maximale dekking en een stoploss herverzekering.

8.6. Niet financiële risico's

Operationeel risico (waaronder interne beheersing en integriteitsrisico)

Het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering. Beleid is gericht op het beschrijven van de administratieve organisatie en de maatregelen van interne controle. Het gaat hier om de processen die plaatsvinden binnen het bestuur en tussen het bestuur en de uitvoeringsorganisatie. Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitvoeren van interne controlemaatregelen gericht op de juiste en volledige registratie van de gegevens van het pensioenfonds. Om zicht te houden op de beheersing van de operationele risico's bij de uitbestedingsrelatie wordt jaarlijks een ISAE 3402 rapportage opgevraagd bij de fiduciair beheerder en de custodian en worden SLA-rapportages vereist, welke periodiek worden gecontroleerd op juistheid, tijdigheid en volledigheid.

Integriteitsrisico

Het risico dat de integriteit van het pensioenfonds wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers dan wel van de leiding van het pensioenfonds. In 2019 is een uitgebreide integriteitsrisicoanalyse uitgevoerd, mede in het kader van de eigen pensioenuitvoeringsorganisatie en de inrichting van de lokale beleggingsportefeuille. Deze risicoanalyse is in 2024 herijkt.

In het kader van integere bedrijfsvoering kent het pensioenfonds het volgende beleid:

- Er is een gedragscode opgesteld die door het bestuur, en degenen die namens of in opdracht van het pensioenfonds werken en door het bestuur aan te wijzen betrokkenen dient te worden ondertekend;
- Het fonds heeft een incidentenregeling en een klokkenluidersregeling;
- Het pensioenfonds heeft een integriteitsbeleid wat tevens beleid bevat om het risico van belangenverstrengeling te voorkomen;
- Het pensioenfonds kent een vergoedingsbeleid. Het beheerst beloningsbeleid met betrekking tot derden aan wie werkzaamheden zijn uitbesteed, maakt onderdeel uit van het uitbestedingsbeleid.

Uitbesteding en hiermee samenhangende risico's

Het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbesteede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikbare gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad.

Het beleid is vastgelegd in een separaat document. Het uitbestedingsbeleid heeft tot doel te waarborgen dat de uitbesteede werkzaamheden aan derden op een beheerste en integere wijze worden uitgevoerd. Zo worden onder andere eisen gesteld aan de uitbestedingspartijen omtrent reputatie, continuïteit en kwaliteit. Deze worden geborgd binnen de contracten en de SLA afspraken.

Juridische risico's

Het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van de rechtspositie van het pensioenfonds, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn. Daarnaast loopt het fonds een juridisch risico indien deelnemers of gepensioneerden het niet eens zijn met de hoogte van de pensioenaanspraak of pensioenuitkering. Er is voldoende juridische kennis binnen de organisatie (bestuur, ondersteuning en adviseurs) aanwezig. Daarnaast zijn alle risico's beoordeeld op wet- en regelgeving en zijn hiervoor beheersmaatregelen vastgesteld.

IT risico

Het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continue of onvoldoende beveiligd zijn worden ondersteund door IT. Een groot deel van de gegevens omtrent opgebouwde pensioenrechten wordt geadministreerd in geautomatiseerde gegevensbestanden en systemen aanwezig bij de administrateur. Bij de uitbestedingspartijen worden de IT risico's afgedekt in de uitbestedingsovereenkomst en bijbehorende bewerkersovereenkomst. Vanaf 2019 voert PCN zelf de pensioenadministratie uit. De IT-inrichting en de risicobeheersing in verband hiermee maken onderdeel uit van het project ZAF. In dat kader is gedetailleerd beleid uitgewerkt en zijn contracten gesloten met leveranciers van de software en de hostingpartij die voldoen aan het beleidskader van PCN. Ook zijn cloudrisicoanalyses uitgevoerd en is hiervan melding gemaakt bij de toezichthouder. De IT-processen zijn vastgelegd en de medewerkers volgen trainingen in het kader van kennis, bewustwording en implementatie van processen. In 2024 heeft een update van het IT-beleid plaatsgevonden.

Strategische risico's

Het risico dat samenhangt met de strategische besluiten van het pensioenfonds. Als onderdeel van de risicoanalyse heeft PCN tien indicatoren vastgesteld voor het inschatten van het strategisch risico en voor de mate waarin deze van toepassing zijn op het pensioenfonds. Deze variëren van risico's met betrekking tot amper of geen budget voor nodige veranderingen tot afname van het bestaansrecht en moeite met het behouden of terugkrijgen van het draagvlak bij deelnemers of werkgevers. Om het

bruto risico van de strategische risico's zo veel mogelijk te mitigeren zijn beheersmaatregelen vastgesteld die jaarlijks worden aangepast of aangevuld indien dit een vereiste is. Strategische risico's zijn deels ook risico's waar het pensioenfonds zelf beperkte invloed op heeft.

ESG-risico's

Het Environmental, Social en Good Governance risico, afgekort: het ESG-risico, heeft betrekking op risico's die verband houden met het klimaat en milieu (E) met mensenrechten en sociale verhoudingen (S) en met goed bestuur en vermogensbeheer (G). PCN heeft voor op de lange termijn, ten aanzien van duurzaamheid en ethische- en maatschappelijke doelstellingen, gekozen voor een verantwoord beleggen beleid en is sinds 2021 van start gegaan met het meenemen van eventuele ESG-risico's in onder andere ALM-studies, Capital Market Assumptions (CMA) van BlackRock en in de toetsing van lokale beleggingen op ESG-criteria. Momenteel kunnen vijf verschillende typen ESG-risico's worden onderscheiden: klimaat- en milieurisico's, sociale risico's, bestuur risico's, nalevingsrisico's en risico's met betrekking tot onjuiste ESG-data. Naast de negatieve gevolgen voor het milieu, sociale verhoudingen en bestuur, kunnen deze risico's ook leiden tot financiële- en/of reputatieschade die beperkt moeten worden aan de hand van de vastgestelde beheersmaatregelen.

9. Verwacht en gepland voor 2025

In gesprek met onze deelnemers

In 2025 wordt bijzondere aandacht gegeven aan de dienstverlening aan en communicatie met deelnemers. Dit is een belangrijk thema binnen de uitvoeringsorganisatie van PCN. De ambitie van PCN is een optimale service voor onze deelnemers en werkgevers. Daarbij hoort bijvoorbeeld een eenvoudig proces voor het aanvragen van pensioen. Het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd is een belangrijke mijlpaal in het leven van onze deelnemers. PCN wil hieraan bijdragen door het proces voor pensioeningang zo makkelijke mogelijk te maken. Om dit te bereiken zal PCN in 2025 een onderzoek doen onder recente gepensioneerde deelnemers. Als onderdeel van communicatie met deelnemers zal PCN ook in 2025 voorlichting geven bij de bijeenkomst van de “Union di Penshonado Hulanda Karibense (UPHK). Daarnaast blijven deelnemers welkom voor vragen of hulp bij het invullen van formulieren bij het kantoor op Bonaire en op Sint Eustatius en zal onze accountmanager frequent spreekuur houden op Saba.

Governance

Goede governance is van cruciaal belang voor het succes en de duurzaamheid van PCN. Een belangrijk speerpunt van het bestuur in 2025 is zorgen dat bestuurszetels tijdig en adequaat worden opgevolgd in de komende jaren waarin meerdere zetels opnieuw moeten worden gevuld. Het bestuur is bezig met een werving en selectietraject in nauw overleg met de voordragende partijen om de continuïteit en stabiliteit van het bestuur te waarborgen. Dit stelt PCN in staat om consistent te blijven voldoen aan de verplichtingen tegenover alle deelnemers en belanghebbenden.

Onderzoek pensioenregeling medewerkers publieke sector Caribisch Nederland

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (hierna: BZK) is een pensioenstudie gestart naar de pensioenregeling en governance van het Pensioenfonds Caribisch Nederland. BZK vindt een heroriëntering van de pensioenregeling PCN op de lange termijn wenselijk en noodzakelijk. Voor wat betreft de governancestructuur is de wens dat alle relevante partijen zich op een goede manier vertegenwoordigd voelen in de besluitvorming en uitvoering van de regeling.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

PCN blijft in de toekomst actief aandacht geven aan maatschappelijk verantwoord beleggen. Voor het jaar 2025 zijn de plannen als volgt:

- Uitbreiden van de lokale beleggingen binnen het gestelde doel. Hierdoor neemt PCN haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en stimuleert daarmee de lokale economieën;
- Vergroten van de focus op de belangrijkste ESG-speerpunten;
- Onderzoeken hoe de CO2-uitstoot van de bedrijven waarin PCN investeert verder verlaagd kan worden.

10. Verantwoording en toezicht

10.1. Het verslag van de Raad van Toezicht

Inleiding

PCN heeft in 2024 een goed jaar achter de rug. De dekkingsgraad is gedurende 2024 verder opgelopen, vooral dankzij de relatief hoog blijvende markttrente. Per 1 januari 2025 konden de pensioenen, net als in 2024, volledig worden geïndexeerd. Met deze indexaties komt PCN tegemoet aan de gestegen kosten van het levensonderhoud van de deelnemers.

De raad van toezicht kwam negen keer bijeen, waarvan zes keer via videobellen. Er is drie keer gezamenlijk met het bestuur vergaderd, één keer op Curaçao en twee keer via videobellen. Daarnaast heeft de raad van toezicht twee keer gezamenlijk met het Advies en Verantwoordingsorgaan van PCN vergaderd, één keer op Curaçao en één keer via videobellen. De raad van toezicht en individuele raadsleden zijn regelmatig geïnformeerd over ontwikkelingen van en binnen het pensioenfonds door het bestuursbureau.

De raad van toezicht spreekt ook dit jaar weer graag zijn grote waardering uit voor de uitvoeringsorganisatie, het bestuursbureau en het bestuur voor hun professionele en betrokken wijze van vormgeven aan en verder ontwikkelen van PCN en complimenteert het bestuur, haar medewerkers en het bestuursbureau met de, wederom zonder aantekeningen, goedkeurende accountantsd bij de jaarrekening 2024.

De veranderingen in de wereld gaan snel en zijn onvoorspelbaar. De raad van toezicht benadrukt in dit jaarverslag de behoefte aan een brede basis voor pensioen, en draagvlak onder de deelnemers en werkgevers.

Governance

Er is een vacature voor de positie van voorzitter van de raad van toezicht vanwege het voortijdige vertrek van de heer E. Rhuggenaath per 1 december 2023. De Minister heeft een opvolger voorgedragen die per 1 oktober 2024 als aspirant lid is gestart en, na toetsing en goedkeuring door DNB, naar verwachting medio 2025 formeel benoemd zal worden. Op 10 oktober 2024 nam de heer C.J.A. Maas op eigen verzoek afscheid als formeel lid en tijdelijk voorzitter van de raad van toezicht. Mevrouw J. Jongepier was al per 1 oktober 2023 voorgedragen als aankomend werkgevers lid van de raad van toezicht. Na een traject als aspirant lid, en toetsing en goedkeuring door DNB, is zij per 10 oktober 2024 formeel benoemd tot lid van de raad van toezicht. Deze benoeming past goed in het diversiteitsbeleid van PCN om meer vrouwen in het bestuur en raad van toezicht te benoemen. Mevrouw Jongepier neemt, tot benoeming van een nieuwe voorzitter, het voorzitterschap waar. De heer Maas blijft, op verzoek van het bestuur, nog circa één jaar aan als bijzonder lid van de raad van toezicht zonder stemrecht om de continuïteit en kennisoverdracht te waarborgen. De heer H.F. Domacassé heeft aangegeven geen derde termijn te ambiëren. In goed overleg heeft de heer Domacassé zich desalniettemin bereid getoond om als raadslid aan te blijven totdat een opvolger is benoemd. Momenteel loopt hiervoor een wervings- en selectietraject. De nieuwe termijn van de heer Domacassé is ingegaan op 10 oktober 2024.

Ten slotte is vermeldenswaard dat de raad van toezicht in 2024 de vergoedingsregeling voor het bestuur opnieuw heeft vastgesteld op basis van een benchmarkstudie onder een aantal vergelijkbare pensioenfondsen. Een dergelijke studie vindt gemiddeld eens in de vier jaar plaats. Daarbij worden de resultaten waar nodig vertaald naar de vergoedingsregeling van het bestuur.

Pensioenovereenkomst

Het bestuur heeft op 28 mei 2024 de pensioenovereenkomst zoals vastgesteld door de sociale partners in het Sectoroverleg Caribisch Nederland (SOCN) op december 2023 aanvaard. Alle bij PCN aangesloten werkgevers en deelnemers zijn bij wet verplicht deze afspraken te volgen. PCN heeft zelf geen zeggenschap over de inhoud van de pensioenovereenkomst die in het SOCN worden afgesproken. Wel dient PCN te zorgen voor een beheerste en integere bedrijfsvoering. Daarom heeft PCN de pensioenovereenkomst getoetst op financierbaarheid, uitvoerbaarheid, fiscaliteit en juridische toelaatbaarheid alvorens de pensioenovereenkomst te aanvaarden. Het niet vooraf laten toetsen van een conceptovereenkomst door het SOCN lijkt een structureel karakter te krijgen. Dit leidt tot vertraging in de acceptatie en uitvoering van de pensioenovereenkomst door PCN. Deze werkwijze is naar het oordeel van de raad van toezicht ongewenst. Het bestuur heeft bij de goedkeuring wel een kanttekening gemaakt over de lange termijn houdbaarheid van de pensioenregeling en de risico's van de aangebrachte wijzigingen.

De achtereenvolgende wijzigingen in de pensioenregeling van de afgelopen jaren hebben ook bij de raad van toezicht geleid tot toenemende zorgen over de financiële haalbaarheid van de regeling, en daarmee de continuïteit van het fonds. Het elke paar jaar substantieel wijzigen van de regeling vergroot de transparantie van het (toekomstig) pensioenresultaat van de deelnemer niet. De raad van toezicht maakt zich zorgen over het mogelijk afkalvend draagvlak voor en van het fonds. Enerzijds houden deze zorgen verband met de indruk van de raad van toezicht dat grote delen van de tot het fonds behorende sectoren (zorg, onderwijs en openbare lichamen) door de sociale partners in het SOCN onvoldoende worden betrokken bij de besluitvorming over de pensioenovereenkomst. De betreffende sectoren kunnen hun behoeften en het karakter van hun sectoren niet inbrengen in de gesprekken en de afwegingen die gemaakt worden. Anderzijds leiden de aangebrachte wijzigingen tot meer risico op grote volatiliteit van de premie en wellicht ook van de aanspraken/opbouw, die zowel voor deelnemers als voor werkgevers lastig is. Het hoge opbouwpercentage en de lage maximum opbouwgrens dragen hiertoe bij. Het premiedraagvlak is ten opzichte van de start van het fonds drastisch afgenomen en het opbouwpercentage leidt bij een dalende rente al snel tot een sterk stijgende kostendeckende premie.

Ten slotte is er naar de mening van de raad van toezicht de afgelopen jaren onvoldoende aandacht geweest voor de risico's van het huidige invaliditeitspensioen en zijn geen hervormingsmaatregelen op dit vlak genomen in het SOCN. Sinds de start van het fonds is de opslag voor dit onderdeel van de pensioenregeling opgelopen tot 15% van de premie. De verwachting is dat dit percentage verder zal stijgen. Dit bedreigt de betaalbaarheid van de gehele pensioenregeling.

De raad van toezicht heeft de afgelopen jaren al regelmatig aandacht besteed aan deze zorgen en is blij dat het ministerie van Binnenlandse Zaken eind 2024 opdracht heeft gegeven voor een breed onderzoek naar de toekomst van de pensioenregeling, de totstandkoming hiervan en de uitvoering ervan door PCN. De raad van toezicht hoopt zeer dat alle sociale partners in het SOCN en daarbuiten de komende jaren voorrang willen geven aan een forse versterking van het draagvlak voor het fonds.

Financiële positie

Zoals in de inleiding reeds vermeld was 2024, ondanks alle onrust in de wereld, een goed jaar voor PCN. De marktrente bleef het gehele jaar relatief hoog en ook de rendementen waren over het algemeen (op de laatste maand(en) na) goed. De raad van toezicht is dan ook verheugd dat per 1 januari 2024 volledig geïndexeerd kon worden. Per saldo is de dekkingsgraad, ondanks deze indexatie, ten opzichte van ultimo 2023 nog weer verder opgelopen. Hierdoor kon per 1 januari 2025 wederom volledig geïndexeerd worden. Dit helpt onze deelnemers bij de gestegen kosten van

levensonderhoud in de afgelopen jaren. De vooruitzichten voor 2025 en later zijn momenteel, door alle onrust in de wereldeconomie en op alle financiële markten, echter onzeker.

De raad van toezicht complimenteert het bestuur en de ondersteuning voor de succesvolle transitie naar een nieuwe custodian. Voorts is door het bestuur veel aandacht besteed aan de doorontwikkeling van het lokaal beleggen, alsmede aan de vraag hoe de monitoring nog beter en professioneler kan worden vormgegeven. De raad van toezicht is verheugd over de ontwikkeling van een dashboard voor de monitoring van de lokale beleggingen. DNB houdt het beleid rondom de lokale beleggingen nauwlettend in de gaten. Het bestuur acteert hier actief op en bouwt waar nodig extra waarborgen in. De raad van toezicht vindt dit een constructieve werkwijze.

Voorts was het voor de raad van toezicht goed om kennis te kunnen nemen van de resultaten van de ALM-studie die in 2024 is uitgevoerd. Geruststellend was het om te kunnen constateren dat die studie niet tot ingrijpende beleidswijzigingen aanleiding gaf.

Tenslotte

De raad van toezicht constateert dat het wenselijk is dat er een grondige bezinning komt op de wijze waarop wijzigingen in de pensioenregeling worden doordacht, getoetst en tot stand worden gebracht. Dit geldt zowel ten aanzien van de betrokkenheid van alle belanghebbende sectoren als voor de toekomstige zekerheid en transparantie voor de deelnemers. Een beleid gericht op structurele houdbaarheid van de regeling is te prevaleren. Met de uiterst volatiele situatie van de wereldhandel met effecten op rente en rendementen is de uitgangspositie van het fonds met de huidige dekkingsgraad relatief gunstig, echter is volgens de raad van toezicht bovenstaande wens naar breed draagvlak des te belangrijker. De raad van toezicht waardeert de activiteiten van het bestuur om meer kennis en voorlichting te geven over het pensioendossier aan alle achterbannen. Dat helpt wellicht ook om voor hen helder te krijgen wat PCN wel vermag en waarover PCN nu eenmaal niet gaat. De raad van toezicht wenst het bestuur, de ondersteuning en de uitvoering wederom veel sterkte en wijsheid toe in het volbrengen van hun belangrijke taak voor alle deelnemers van het fonds.

De raad van toezicht heeft in 2024 ingestemd met:

- De jaarrekening 2023;
- De statuten 2024;
- Vaststelling aangepaste vergoedingsregeling bestuur;
- De begroting 2025;
- De pensioenpremie 2025;
- Het toeslagbeleid 2024;
- De toeslagverlening 2025;
- Het inhaalindexatiebeleid 2024;
- De toetsing overlevingstafel;
- Het beleggingsbeleid 2025.

Curaçao, 19 juni 2025

De raad van toezicht van Pensioenfonds Caribisch Nederland

Reactie van het Bestuur op het verslag van de Raad van Toezicht

Het Bestuur heeft nota genomen van het verslag van de Raad van Toezicht en herkent zich hierin. Het Bestuur ervaart de samenwerking met de Raad van Toezicht als positief en bedankt de Raad van Toezicht voor hun inzet en betrokkenheid.

Curaçao, 19 juni 2025

Het Bestuur van Pensioenfonds Caribisch Nederland

10.2. Verslag van het Advies- en Verantwoordingsorgaan

Samenstelling Advies- en Verantwoordingsorgaan

Het Advies- en verantwoordingsorgaan (AVO) is in augustus 2014 opgericht en functioneert nu ruim tien jaar. Het AVO bestaat uit drie leden als vertegenwoordiging vanuit de drie eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De leden in het verslagjaar 2024 zijn Elyane Nicolaas, Raquel Granger en Myrugea Schmidt. Het AVO heeft in 2024 vijf keer vergaderd en één keer samen met het bestuur en twee keer samen met de Raad van Toezicht (waarvan één gezamenlijke sessie over de uitkomsten van de ALM-studie).

Adviesaanvragen

Het bestuur heeft in 2024 een aantal formele adviesaanvragen ingediend bij het AVO. Het AVO heeft positief geadviseerd over de voorgelegde bestuursbesluiten tot vaststelling van:

- Het pensioenreglement 2024;
- Het uitvoeringsreglement 2024;
- Statuten 2024;
- Toeslagbeleid 2024;
- Inhaalindexatiebeleid 2024;
- Premie 2025;
- Strategisch beleggingsbeleid 2025-2027.

Daarnaast heeft het AVO geoordeeld over het Jaarverslag 2023.

Het AVO heeft weloverwogen positief adviezen gegeven op de bovengenoemde onderwerpen.

Terugblik 2024

Na het uitvallen van één van de AVO-leden in 2023 is het AVO erin geslaagd om met de komst van M. Schmidt een goede opvolging te geven aan de vertegenwoordiging vanuit Sint-Eustatius. Het bestuur heeft haar benoemd als lid van het AVO per 1 februari 2024. Alle drie de AVO-leden hebben in 2024 modules gevolgd van de bestuurdersopleiding geschiktheidsniveau A, georganiseerd vanuit Caribbean Pension Funds Association (CaPAs). Het AVO is in de afgelopen vergaderingen in 2024 o.a. op de hoogte gebracht van de lokale beleggingsportefeuille, de uitkomsten van de ALM-studie, de communicatie jaarkalender 2024, de pensioenovereenkomst 2024-2026 (en wat dit betekent voor het pensioen van de deelnemers) en de status van de governance van het pensioenfonds. Dit laatste betreft de opvolging van leden waarvan de zittingstermijnen (zijn) verlopen binnen het bestuur en de Raad van Toezicht.

Vooruitblik 2025

Als uitwerking van het Geschiktheidsbeleid 2024-2026 geeft het AVO verdere invulling aan het Geschiktheids- en Opleidingsplan 2025. In juni 2025 heeft het AVO haar gezamenlijke vergaderingen met het bestuur en de Raad van Toezicht. Gezien de einde zittingstermijnen van E. Nicolaas en R. Granger per 1 november 2025 hebben deze (her)benoemingen de aandacht van het AVO in 2025.

Bonaire, Sint-Eustatius en Saba, 19 juni 2025

Pensioenfonds Caribisch Nederland
Het Advies- en Verantwoordingsorgaan

Mw. E. Nicolaas

Mw. M. Schmidt

Mw. R. Granger

Reactie van het Bestuur op het oordeel van het Advies- en Verantwoordingsorgaan

Het Bestuur heeft nota genomen van het oordeel van het Advies- en Verantwoordingsorgaan en herkent zich hierin. Het Bestuur ervaart de samenwerking met het Advies- en Verantwoordingsorgaan als positief en bedankt het Advies- en Verantwoordingsorgaan voor hun inzet en betrokkenheid.

Curaçao, 19 juni 2025

Het Bestuur van Pensioenfonds Caribisch Nederland

10.3. Verslag van werkzaamheden Compliance Officer

Opmerkingen n.a.v. de vragenlijsten gedragscode 2024 dd. 22 april 2025

Algemeen

- a) Bij ons onderzoek naar de vragenlijsten zijn wij uitgegaan van de regelgeving m.b.t. de Gedragscode (versie 4.0/2024) zoals deze te vinden is op de website van PCN;
- b) De compliance officer rapporteert in ieder geval jaarlijks schriftelijk zijn bevindingen (zie artikel 8 lid 2 van de gedragscode (versie 4.0/2024));
- c) In 2024 zijn er wijzigingen in de wet- en regelgeving geweest (zie hieronder).

Jaarlijkse verklaring naleving gedragscode PCN-kalenderjaar 2024

De onderzochte vragenlijsten zijn ontvangen van de ambtelijk secretaris op 9 april 2025. Tevens was er een overzicht bijgevoegd van de personen die de vragenlijst hadden ingevuld. In dit overzicht was aangegeven welke personen een vragenlijst hebben ingevuld per afdeling: RvT, AVO, Bestuur, personeel, compliance officer.

Verslag werkzaamheden compliance officer over het boekjaar 2024

Ten aanzien van de wijzigingen in de relevante regelgeving in 2024 zijn de volgende documenten ontvangen:

- Gedragscode (versie 4.0/2024);
- Aanvulling op de gedragscode voor medewerkers van PCN;
- Incidentenregeling 2024 (versie 1.0/2024);
- Klokkenluiderregeling 2024 (versie 1.0/2024);
- Beslisdocument bij bestuursvergadering dd. 10/9/24 m.b.t. de gedragscode.

De ambtelijk secretaris heeft medegedeeld dat er in 2024 geen meldingen zijn gedaan aan PCN die relevant zijn om te melden aan de compliance officer.

De vragenlijsten met betrekking tot de gedragscode 2024 zijn onderzocht. Er is afgesproken dat bij komende nieuwe aanstellingen en de daarbij goedkeurende nevenfuncties een melding naar de compliance officer zal plaatsvinden. Er zijn verder geen bijzonderheden geconstateerd met betrekking tot de ingevulde vragenlijsten.

Willemstad, 19 juni 2025

MPHC Accountants & Adviseurs N.V.
Jurgen Advokaat
Compliance officer PCN

Reactie van het Bestuur op het verslag werkzaamheden Compliance Officer

Het Bestuur ervaart de samenwerking met de Compliance Officer als positief en bedankt de Compliance Officer voor zijn inzet en betrokkenheid.

Curaçao, 19 juni 2025

Het Bestuur van Pensioenfonds Caribisch Nederland

Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

JAARREKENING 2024

PENSIOENFONDS CARIBISCH NEDERLAND

19 juni 2025

Jaarrekening

Geconsolideerde jaarrekening.....	64
Enkelvoudige jaarrekening	102

Geconsolideerde jaarrekening

GECONSOLIDEERDE BALANS

Geconsolideerde balans per 31 december 2024

Na bestemming van het saldo van baten en lasten.

(In USD 1.000)

Activa		2024	2023
Beleggingen voor risico pensioenfonds	1	586.351	568.270
Vorderingen en overlopende activa	2	8.771	7.929
Overige activa	3	11.263	13.379
Totaal		606.385	589.578

Passiva		2024	2023
Groepsvermogen	4	133.886	135.859
Technische voorzieningen	5	468.393	449.642
Langlopende schulden	6	26	19
Overige schulden en overlopende passiva	7	4.080	4.058
Totaal		606.385	589.578

Dekkingsgraad (in%)		2024	2023
Aanwezige dekkingsgraad		127.8%	129,4%

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Geconsolideerde staat van Baten en Lasten over 2024

(In USD 1.000)

Baten		2024	2023
Pensioenpremiebijdragen van werkgevers en werknemers	8	26.036	33.664
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	9	12.094	50.648
Overige baten	10	51	124
Totaal Baten		38.181	84.436

Lasten		2024	2023
Pensioenuitkeringen	11	17.473	15.394
Uitvoeringskosten pensioenregeling	12	2.785	2.755
Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds:	13	18.751	-24.404
<i>Pensioenopbouw</i>		13.195	14.449
<i>Toeslagen</i>		19.079	14.422
<i>Rentetoevoeging</i>		16.475	13.413
<i>Onttrekking voor pensioenuitkeringen</i>		-17.606	-15.497
<i>Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten</i>		-528	-465
<i>Wijziging marktrente</i>		-16.190	-62.207
<i>Wijziging actuariële grondslagen en methoden</i>		-647	-
<i>Overige mutaties</i>		4.973	11.481
Herverzekeringen	14	214	184
Overige lasten	15	858	150
Totaal lasten		40.081	-5.921

		2024	2023
Saldo van baten en lasten		-1.900	90.357

Bestemming van het saldo van baten en lasten		2024	2023
Mutatie algemene reserve		-1.900	88.999
Mutatie bestemmingsreserve		-	1.358
Totaal		-1.900	90.357

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

Geconsolideerd Kasstroomoverzicht over 2024

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.
(In USD 1.000)

Mutatie kasstroom	2024	2023
Saldo van baten en lasten	-1.900	90.357
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen	281	514
Voorzieningen	18.751	-24.404
Herwaardering beleggingen	-15.657	-51.245
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>		
Mutatie vorderingen en overlopende activa	-842	-1.438
Mutatie overige activa	-49	-17
Mutatie overige schulden en overlopende passiva	23	1.181
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	606	14.948
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>		
Investerings in beleggingen voor risico pensioenfonds	-144.901	-279.784
Desinvesterings in beleggingen voor risico pensioenfonds	142.404	269.832
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.497	-9.952
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>		
O/g langlopende leningen	7	-8
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	7	-8
Netto kasstroom	-1.884	4.988

Samenstelling geldmiddelen	2024	2023
Liquide middelen per 1 januari	13.059	8.071
Mutatie liquide middelen	-1.884	4.988
Liquide middelen per 31 december⁶	11.175	13.059

⁶ Tegoeden op bankrekeningen van MCB en ABN.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

ALGEMEEN

Inleiding

PCN is statutair gevestigd: Kaya General Carlos Manuel Piar 5, Kralendijk te Bonaire. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Bonaire onder nummer 7579. Het doel van het pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het pensioenfonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met artikel 10 lid 3 van de Pensioenwet BES en de voor Stichting Pensioenfonds Caribisch Nederland relevante bepalingen van de Nederlandse Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 610 'Pensioenfondsen'. Volgens de Pensioenwet BES wordt uitgegaan van een maximale vaste rekenrente (voortschrijdend gemiddelde) van 4%. Ultimo 2024 is een rekenrente (voortschrijdend gemiddelde) gehanteerd van 3,78% zijnde het gemiddelde van de interne rente over de laatste 12 maanden van de met de USD-swapcurve berekende voorziening pensioenverplichtingen over die laatste 12 maanden (ultimo 2023: 3,56%).

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden US Dollars, tenzij anders is aangegeven. De in de tabellen opgenomen getallen zijn afgeronde bedragen. Door afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som van de afzonderlijke getallen.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf 'Schattingswijzigingen'.

Schattingswijzigingen

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid.

Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

Consolidatie

Vanaf het boekjaar 2019 wordt er door PCN een geconsolideerde jaarrekening uitgebracht. In de geconsolideerde jaarrekening van PCN zijn de financiële gegevens verwerkt van de volgende entiteiten:

- Stichting Pensioenfonds Caribisch Nederland, gevestigd te Bonaire
- Participatiemaatschappij Caribisch Nederland B.V., gevestigd te Bonaire.

Stichting Pensioenfonds Caribisch Nederland is 100% aandeelhouder van Participatiemaatschappij Caribisch Nederland B.V. Consolidatie vindt plaats volgens de integrale methode, intercompany verhoudingen worden in de geconsolideerde jaarrekening geëlimineerd.

Toelichtingen

In de jaarrekening zijn diverse tabellen opgenomen ter onderbouwing en nadere detaillering van de balans en winst- en verliesrekening. Bij de tabellen waarvan de gegevens niet rechtstreeks uit de financiële administratie komen is dat vermeld. Gegevens die komen uit het vermogensbeheersverslag wat is aangereikt door Caceis (t/m 31 juli 2024) en Northern Trust (vanaf 1 augustus 2024) kunnen afwijken van de gegevens in de balans en de winst-en-verliesrekening als gevolg van een andere wijze van samenstellen.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met artikel 10 lid 3 van de Pensioenwet BES en de voor Stichting Pensioenfonds Caribisch Nederland relevante bepalingen van de Nederlandse Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 610 'Pensioenfondsen vereist dat het bestuur oordelen vormt en

schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar de rapporteringsvaluta US Dollar tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie.

PCN heeft haar beleggingen ondergebracht bij verschillende vermogensbeheerders (via een fiduciair manager). Op basis van de look-through informatie van deze vermogensbeheerders (aangeleverd aan de custodian) zijn de waarden van de beleggingen opgenomen in de jaarrekening van PCN. In de jaarrekening zijn diverse toelichtingen opgenomen van de beleggingen qua onderverdeling om zo een beter inzicht te geven in de verdeling en de risicospreiding. De informatie van de vermogensbeheerders is opgesteld op basis van look through. Door gebruik te maken van look through gegevens kan het zijn dat de totale waarde per beleggingscategorie afwijkt van de waarde per beleggingscategorie op de balans (dit heeft te maken met verdergaande verbeteringen die worden aangebracht in de look through methode). Dit komt voor als er binnen een beleggingsfonds meerdere categorieën aanwezig zijn, op totaal niveau over alle categorieën sluit de waarde wel.

Reële waarde

De beleggingen van het pensioenfonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waarde berekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, gebaseerd op door onafhankelijke deskundigen verrichte taxaties. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten.

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum.

Niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde welke is bepaald op basis van de door de vermogensbeheerder van het pensioenfonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de marktwaarde.

Aandelen

Aandelen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Voor beursgenoteerde aandelen is dit de beurswaarde. Voor niet- beursgenoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de door de vermogensbeheerder afgegeven intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde inclusief opgelopen rente. Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de door de vermogensbeheerder afgegeven intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen. Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Uitsplitsing beleggingen

De uitsplitsingen van de beleggingen zijn gebaseerd op key figures van de beleggingsfondsen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Onder overige activa worden tevens geactiveerde posten opgenomen. De geactiveerde posten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur.

De verwachte economische levensduur is als volgt:

- Implementatie zelfadministratie (ZAF): 5 jaren (Restwaarde 0%)
- Inventaris en inrichting: 5 jaren (Restwaarde 0%)
- ICT-middelen: 5 jaren (Restwaarde 0%)
- Vervoermiddelen: 5 jaren (Restwaarde 10%)

Stichtingskapitaal en reserves

De algemene reserve houdt rekening met de financiële positie en de aard en omvang van de risico's die het pensioenfonds loopt. De algemene reserve is bedoeld voor het opvangen van de verzekeringstechnische risico's en beleggingsrisico's. Het jaarresultaat zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Het ouderdomspensioen, het nabestaandenpensioen en het wezenpensioen worden gefinancierd op basis van kapitaaldekking. Ter bepaling van het benodigde kapitaal stelt het bestuur de hoogte van de technische voorzieningen vast op basis van de contante waarde van de verwachte uitgaande kasstromen die voortvloeien uit de tot de datum van vaststelling opgebouwde pensioenaanspraken. De voorwaardelijke toeslagverlening maakt geen onderdeel uit van de technische voorzieningen.

Het pensioenfonds stelt toereikende technische voorzieningen vast met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. Bij het vaststellen van technische voorzieningen neemt het pensioenfonds de volgende beginselen in acht:

- De gebruikte grondslagen inzake overlijden of arbeidsongeschiktheid en levensverwachting zijn gebaseerd op prudente beginselen;
- De methode en grondslag blijft van boekjaar tot boekjaar ongewijzigd, tenzij juridische, demografische of economische omstandigheden wijzigingen rechtvaardigen.

Uitgaande van deze uitgangspunten is het pensioenfonds gekomen tot de volgende grondslagen:

Rekenrente (voortschrijdend gemiddelde)

De gehanteerde rekenrente (voortschrijdend gemiddelde) is ultimo 2024 3,78% (ultimo 2023: 3,56%).

Sterftetafel

De gehanteerde overlevingskansstelsel voor je jaar 2024 is de prognosetafel AG2024 (2023: AG2022) en is gepubliceerd door het Actuarieel Genootschap (AG). De correctiefactoren van het Verbond van Verzekeraars (ES-P2a) in verband met de zogenaamde verzekerdensterfte zijn gehandhaafd.

Gehuwdheidsfrequentie

Voor de gehuwdheid tot de pensioenleeftijd wordt uitgegaan van een onbepaalde actuariële factor met een leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequentie gebaseerd op CBS waarnemingen per 1 januari 2016.

Partnerfrequenties CBS	M	V
20-30	7%	14%
30-40	39%	48%
40-50	56%	60%
50-60	65%	66%
60-70	74%	68%

Na het bereiken van de pensioenleeftijd wordt uitgegaan van het bepaalde partner systeem.

Leeftijdsverschil

Verondersteld wordt dat de mannelijke deelnemers drie jaar ouder zijn dan hun partner. De vrouwelijke deelnemers worden verondersteld drie jaar jonger te zijn dan hun partner.

Uitkeringen

Bij de waardering van de aanspraken is uitgegaan van de veronderstelling dat de pensioenuitkeringen continu geschieden.

Kostenopslagen

Opslag voor excassokosten: 3,0% van de technische voorzieningen.

Eenmalige uitkeringen (smartengeld)

De voorziening voor smartengeld wordt actuarieel bepaald.

Wezenpensioen

Voor nog niet ingegane wezenpensioen worden de technische voorzieningen voor het opgebouwde latente nabestaandenpensioen met 1,5% verhoogd. Bij het bereiken van de pensioendatum komt deze opslag te vervallen.

De technische voorzieningen voor ingegane wezenpensioen worden bepaald door de contante waarde te bepalen van de toekomstige kasstromen; met sterfte wordt geen rekening gehouden.

Arbeidsongeschiktheid

Het fonds heeft een opslag in de premie opgenomen voor het arbeidsongeschiktheidsrisico. De omvang hiervan bedraagt 10% van de jaarlijkse inkoopsum voor de pensioenopbouw inclusief de risicopremies voor het overlijdensrisico. De opslag in de premie valt in het jaar van de premieheffing vrij.

Leeftijdsbepaling

De leeftijdsbepaling geschiedt in maanden nauwkeurig.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De aanwezige dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden, de bestemmingsreserve en langlopende leningen te delen door de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING**Algemeen**

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Pensioenpremiebijdragen van werkgevers en werknemers

Onder pensioenpremiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan hen in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingsen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Uitvoeringskosten pensioenregeling

De uitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

De mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorzieningen voor risico pensioenfonds.

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Toeslagen

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken kunnen worden aangepast. Hierbij wordt als uitgangspunt de prijsontwikkeling genomen. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement en/of aanwezige middelen van het pensioenfonds gefinancierd.

Rentetoevoeging

De in 2024 aan de voorziening pensioenverplichtingen toe te voegen interest is gebaseerd op de rekenrente (voortschrijdend gemiddelde) ultimo 2024, zijnde 3,78% (2023: 3,56%).

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Onttrekking voor uitvoeringskosten pensioenregeling

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking als voor de populatie van het pensioenfonds. De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële grondslagen worden herzien.

Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Herverzekeringen

De financiële risico's van overlijden zijn verzekerd bij Guardian Group op basis van een stop loss verzekering met een prioriteit van USD 250.000 en een eigen behoud van USD 40.000 per leven.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de indirecte methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit operationele activiteiten, investeringsactiviteiten en financieringsactiviteiten.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Toelichting op de geconsolideerde balans

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico pensioenfondsen

	Aandelen	Vastrentend	Derivaten	Vastgoed	Overig	Totaal
Stand per 1 januari 2024	186.313	355.754	2.149	12.832	11.222	568.270
Aankopen/ verstrekkingen	5.200	133.538	-	4.422	1.740	144.901
Verkopen/ aflossingen	-10.050	-128.041	-	-	-4.313	-142.404
Overige mutaties	-	-	-	-	-383	-383
Waardemutaties	32.943	-15.126	-1.948	42	56	15.967
Stand per 31 december 2024	214.406	346.125	201	17.297	8.322	586.351

	Aandelen	Vastrentend	Derivaten	Vastgoed	Overig	Totaal
Stand per 1 januari 2023	181.968	309.795	-	7.802	7.508	507.073
Aankopen/ verstrekkingen	153.470	120.188	-	748	5.379	279.784
Verkopen/ aflossingen	-184.315	-87.727	-	-	-1.127	-273.168
Overige mutaties	-	-	-	4.108	-772	3.336
Waardemutaties	35.190	13.498	2.149	175	233	51.245
Stand per 31 december 2023	186.313	355.754	2.149	12.832	11.221	568.270

Reële waarde

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde. Zie voor waar dat niet van toepassing is de waarderingsgrondslag van de betreffende activa.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten:

1. Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld aan een effectenbeurs of betreffen liquide middelen. Hieronder vallen aandelen, obligaties, onderpanden en banktegoeden. Onder de genoteerde marktprijzen vallen ook beursgenoteerde fondsen met NAV-koers opgenomen, waarbij de waardering gebaseerd is op de intrinsieke waarde (ontleent aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-to-fund managers).
2. Onafhankelijke taxaties worden toegepast voor de waardering van onroerend goed in bezit van het pensioenfonds. Alle vastgoedobjecten worden jaarlijks getaxeerd, met uitzondering van het kantoorpand voor eigen gebruik (taxatie eens in de 3 jaar). De taxaties gebeuren door externe taxateurs waarvan de onafhankelijkheid ten opzichte van de waardering onbetwist is. De juistheid en volledigheid van de gebruikte informatie voor de taxatie wordt gecontroleerd.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

3. Andere methode: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden. Onder deze methode vallen de lokale beleggingen in de vorm van onderhandse leningen.

Gehanteerde waardering systematiek op basis van de Richtlijn 290.

Per 31 december 2024	Genoteerde marktprijzen	Andere methode	Totaal
Aandelen	214.406	-	214.406
Vastrentend waarden	346.125	-	346.125
Derivaten	-	201	201
Vastgoedbeleggingen	-	17.297	17.297
Overige beleggingen	-	8.322	8.322
Totaal	560.531	25.820	586.351

Per 31 december 2023	Genoteerde marktprijzen	Andere methode	Totaal
Aandelen	186.313	-	186.313
Vastrentende waarden	355.754	-	355.754
Derivaten	-	2.149	2.149
Vastgoedbeleggingen	-	12.832	12.832
Overige beleggingen	335	10.887	11.222
Totaal	542.402	23.719	568.270

Aandelen

De aandelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Specificatie aandelen naar soort

	31-12-2024		31-12-2023	
		%		%
Aandelenbeleggingsfondsen	214.406	100,0	186.313	100,0
Totaal	214.406	100,0	186.313	100,0

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Specificatie vastrentende waarden naar soort

	31-12-2024		31-12-2023	
		%		%
Staatsobligaties	195.003	72,7	220.297	61,9
Obligatiebeleggingsfondsen	151.122	43,7	135.457	38,1
Totaal	346.125	100,0	355.754	100,0

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Activa	Passiva	Saldo 31-12-2024
Rente derivaten	3.317	3.116	201
Totaal	3.317	3.116	201

	Activa	Passiva	Saldo 31-12-2023
Rente derivaten	2.352	203	2.149
Totaal	2.352	203	2.149

Overige beleggingen en vastgoedbeleggingen

De overige beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Liquide middelen	38	335
Vastgoedbeleggingen	17.297	12.832
Leningen	7.589	10.108
Operational lease	694	779
Totaal	25.618	24.054

De post Overige heeft betrekking m.n. op de lokale beleggingen welke worden gehouden in PMCN en dit betreffen investeringen in vastgoed, diverse verstrekte leningen en een operational leaseovereenkomst ter financiering van zonnepanelen op beide panden van de Van den Tweel groep supermarkt.

Specificatie vastgoedbeleggingen naar soort

	31-12-2024	31-12-2023
Direct vastgoed	6.482	5.253
Indirect vastgoed	10.815	7.579
Totaal	17.297	12.832

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

De mutatie per vastgoedbelegging over het boekjaar 2024 bestaan uit de volgende onderdelen:

Vastgoed	Stand per 1 januari 2024	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde-mutaties	Stand per 31 december 2024
Breadline Plaza	2.046	-	-	-	42	2.088
Scenery Hotel	4.571	3.143	-	-	-	7.714
Anne's cottage	215	-	-	-	-	215
Wycliffe's property	274	50	-	-	-	324
Iris House	473	-	-	-	-	473
Kantoorpanden PCN	1.151	-	-	-	-	1.151
The Hill Compound	1.481	1.100	-	-	-	2.581
Hotel Central Bonaire	2.621	129	-	-	-	2.750
Totaal	12.832	4.422	-	-	42	17.297

De mutatie van de leningen en operational lease bestaan uit de volgende onderdelen:

Overige beleggingen	Stand per 1 januari 2024	Verstrekking	Aflossing	Overige mutaties	Waarde-mutaties	Stand per 31 december 2024
Lening EZ Air	344	-	-344	-	-	-
Lening Flamboyant	641	-	-39	-	-8	594
Lening FCB tranche D	297	-	-13	-	-7	277
Lening FCB tranche A	487	-	-	22	-	509
Lening Chogogo I	1,998	-	-1.988	-	-9	-
Lening Chogogo II	986	-	-979	-	-8	-
Lening Europcar	819	-	-812	-	-7	-
Lening VDTG	3,986	-	-115	-	116	3.987
Lening BonBerde	550	-	-23	-	-44	482
Lening Saba Cares	-	1.740	-	-	-	1.740
Leasing VDTG	779	-	-	-85	-	694
Totaal	10.886	1.740	-4.313	-62	33	8.284

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2024	31-12-2023
Saldo onderpand derivaten	3.959	2.064
Lopende interest beleggingen	1	484
Vordering uit hoofde van de vaststellingsovereenkomst met BZK	-	1.000
Vordering op APC uit hoofde van de boedelscheiding APNA	318	198
Premievorderingen op sponsors	4.104	3.960
Claims herverzekering	199	67
Overige vorderingen	191	156
Totaal	8.771	7.929

Saldo onderpand derivaten

Het pensioenfonds heeft eind 2024 USD 3.959 aan onderpand ontvangen in de vorm van liquiditeiten als gevolg van positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking.

Vordering uit hoofde van de vaststellingsovereenkomst met BZK

Het bestuur van PCN heeft in 2015 een claim ingediend bij de Nederlandse Staat. In het tweede kwartaal van 2018 is het bestuur van PCN tot overeenstemming gekomen met BZK over een eenmalige extra koopsom in 2018 van USD 25.000 en een jaarlijkse extra premie van USD 1.000 voor een periode van zes jaar (2018 tot en met 2024). De laatste termijnpremie is in 2024 ontvangen.

Vordering op APC uit hoofde van de boedelscheiding APNA

In 2016 is de boedelscheiding definitief afgerond. Echter uit onderzoek bleek dat diverse deelnemers door diverse oorzaken niet correct naar hun laatste standplaats zijn toebedeeld. De toedeling is vervolgens opnieuw vastgesteld en er is een nieuwe afrekening opgesteld. Daaruit blijkt dat APC en APS tezamen nog USD 6.903 verschuldigd waren aan PCN. APS (volledig) en APC hebben een groot deel van deze vordering inmiddels voldaan. De aflossing van deze vordering geschied op basis van BB premies welke worden ingehouden op uitkeringen van (vroegere) gepensioneerden van APC ter dekking van eventuele nabestaanden pensioenuitkeringen in de toekomst. In 2024 is er een nog te vorderen factuur van APC voor een bedrag van USD 135, die verwerkt was onder debiteuren, overgeboekt naar deze te vorderen rekening ter consolidatie van alle vorderingen op APC.

Premievorderingen op sponsors

De post premievordering op sponsors betreft de vordering van de reguliere pensioenpremies, inclusief een post "nog te factureren premies" ter grootte van USD 367 per 31 december 2024 (31 december 2023: USD 485).

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar behalve de vordering op APC uit hoofde van de boedelscheiding APNA.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

3. Overige activa

	31-12-2024	31-12-2023
Liquide middelen	11.175	13.059
Geactiveerde kosten zelfadministratie	14	274
Overige	75	46
Totaal	11.263	13.379

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

In de periode 2018 tot en met 2020 worden de kosten die betrekking hebben op de zelfadministratie ("ZAF") geactiveerd. In de post "Overige" wordt ook de geactiveerde waarde van inventaris & inrichting, ICT-middelen en vervoermiddelen opgenomen. Hieronder volgt de afschrijvingsstaat van alle geactiveerde posten.

	ZAF	Inventaris & inrichting en ICT	Vervoermiddelen	Totaal
<i>Stand per 1 januari 2024</i>				
Aanschaffingswaarde	2.484	85	15	2.584
Cumulatieve afschrijving	2.210	43	11	2.264
Boekwaarde	274	42	4	320
<i>Mutaties in boekwaarde</i>				
Investerings	-	50	-	49
Afschrijvingen	260	18	3	281
Saldo	-260	32	-3	-232
<i>Stand per 31 december 2024</i>				
Aanschaffingswaarde	2.484	135	15	2.634
Cumulatieve afschrijving	2.470	61	14	2.545
Boekwaarde	14	74	1	89

PASSIVA

4. Groepsvermogen

Mutatieoverzicht groepsvermogen

	2024	2023
Stand per 1 januari	135.859	45.502
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-1.900	90.357
Mutatie in het eigen vermogen PMCN/ onttrekking vanuit bestemmingsreserve	-72	-
Stand per 31 december	133.886	135.859

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Bestemming saldo van baten en lasten

Het resultaat over 2024 is volledig toegevoegd aan het groepsvermogen van het pensioenfonds.

Solvabiliteit

	31-12-2024		31-12-2023	
		%		%
Aanwezig pensioenvermogen	598.449	127,8	581.622	129,4
Af: technische voorziening	468.393	100,0	449.642	100,0
Eigen vermogen	130.056	27,8	131.980	29,4
Af: vereist eigen vermogen	67.826	14,5	65.706	14,7
Vrij vermogen	62.230	13,3	66.274	14,7
Dekkingsgraad	127,8		129,4	

Sinds 10 oktober 2013 dient het pensioenfonds een vereist eigen vermogen aan te houden. Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het pensioenfonds gebruik van het standaardmodel en is uitgegaan van de strategische asset mix in de evenwichtssituatie. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het pensioenfonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de toelichting Risicobeheer en derivaten. De dekkingsgraad geeft aan in hoeverre een pensioenfonds in staat is om aan haar (toekomstige) pensioenverplichtingen te voldoen.

PCN hanteert voor het vaststellen van de verplichtingen ultimo 2024 een rekenrente (voortschrijdend gemiddelde) van 3,78%. De dekkingsgraad is als volgt berekend: (totale activa -/- bestemmingsreserve -/- langlopende schulden -/- kortlopende schulden) / technische voorzieningen * 100%.

Het verloop van de aanwezige dekkingsgraad kan als volgt worden gespecificeerd.

	2024	2023
	%	%
Beginstand	129,4	109,1
Premie	1,1	0,2
Uitkeringen	1,2	0,3
Toeslagen/ korting	-5,3	-3,2
Wijziging rekenrente	4,8	16,5
Rendement	-2,0	8,8
Wijziging actuariële grondslagen en/ of methoden	0,2	0,0
Andere oorzaken	-1,6	-2,3
Eindstand	127,8	129,4

Als het eigen vermogen lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen bevindt het pensioenfonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereiste eigen vermogen, maar wel tenminste gelijk is aan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het pensioenfonds zich in een situatie van reservetekort.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op balansdatum hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen en hoger dan het vereist eigen vermogen. Hierdoor is geen sprake van een dekkingstekort of van een reservetekort.

Herstelplan

Op 31 december 2019 is een reservetekort ontstaan, omdat de dekkingsgraad van PCN op dat moment lager was dan de vereiste dekkingsgraad. Daarop heeft PCN conform artikel 16a van de PW BES een lange termijn herstelplan opgesteld en op 30 april 2020 bij DNB ingediend. Het bestuur heeft op basis van het dekkingsgraadsjabloon vastgesteld dat bij het handhaven van het huidige beleid ten aanzien van premie, toeslagverlening en beleggingen binnen de wettelijke termijn het reservetekort kan worden opgeheven. Deze herstelplan is beëindigd per 5 december 2024.

De dekkingsgraad bedroeg 30 juni 2022 minder dan 100%. Dat betekent dat PCN zich op dat moment niet alleen in een situatie van een reservetekort maar ook van een dekkingstekort bevond. PCN heeft derhalve naast het lange termijn herstelplan ook een korte termijn herstelplan opgesteld en op 31 augustus 2022 ingediend bij DNB. Deze herstelplan is beëindigd per 4 april 2024.

5. Technische voorzieningen

Mutatie technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichting	
Stand per 1 januari 2024	449.642
Mutatie technische voorzieningen	18.751
Stand per 31 december 2024	468.393

De mutatie technische voorzieningen wordt nader toegelicht onder de toelichting op de staat van baten en lasten.

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorie van deelnemers (in aantal en bedrag) als volgt samengesteld:

	31-12-2024		31-12-2023	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Deelnemers	4.067	162.728	3.786	159.959
Gewezen deelnemers	2.569	67.584	2.956	70.411
Pensioentrekkenden (incl. AO-ers)	1.244	224.438	1.193	206.176
Voorziening excassokosten		13.643		13.096
Totaal	7.880	468.393	7.935	449.642

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. Dit betekent dat alle opgebouwde aanspraken zijn opgenomen in de technische voorzieningen. Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

De voorzieningen per status zijn inclusief opslagen en indexatie.

Korte beschrijving van de pensioenregeling en toeslagverlening

De pensioenregeling behelst de uitvoering van de tussen de Minister van Binnenlandse Zaken, sectorwerkgever BES met de bonden overheidspersoneel overeengekomen pensioenovereenkomst. De pensioenregeling is een middelloonregeling. De hoogten van de pensioenen zijn afhankelijk van de diensttijd en de pensioengrondslag.

Pensioenregeling per 1 januari 2024

- Een maximum pensioengevend salaris van USD 55.750.
- Een jaarlijks opbouwpercentage van 2,25%
- Een maximum premie van 35% van de pensioengrondslag.
- Een pensioenleeftijd van 66, vanaf 2030.
- Er is sprake van een middelloonregeling.
- Het nabestaandenpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen.
- Het wezenpensioen bedraagt voor pensioengerechtigde kinderen 14% van het ouderdomspensioen, waarbij een verdubbeling geldt voor volle wezen.
- Het invaliditeitspensioen bedraagt het ouderdomspensioen dat de betrokken deelnemer zou hebben opgebouwd indien deze tot de AOV-gerechtigde leeftijd zijn of haar betrekking had kunnen vervullen indien deze niet was ontslagen wegens arbeidsongeschiktheid.

Het pensioenfonds kent een voorwaardelijke toeslagregeling. Uitgangspunt hierbij is dat de pensioenaanspraken en pensioenrechten in principe jaarlijks per 1 januari worden aangepast aan de prijsontwikkeling. Onder prijsontwikkeling wordt verstaan het gemiddelde van de prijsontwikkelingen van Saba, Sint-Eustatius en Bonaire gewogen naar het aantal inwoners per eiland. Hierbij geldt de prijsontwikkeling ultimo november volgens de publicatie van het CBS. Per 1 januari 2024 is er een toeslag verleend van 1.7% en per 1 januari 2025 is een indexatie toegekend van 2.5%. Beide indexaties zijn verwerkt in het boekjaar 2024.

Een belangrijk element in de pensioenovereenkomst is dat het opbouwpercentage wordt aangepast indien de kostendeckende premie voor enig jaar (op basis van de rekenrente ultimo voorgaand boekjaar) hoger is dan de feitelijke premie van 30% van de pensioengrondslag. Voor 2024 heeft deze bepaling geleid tot het toekennen van het maximum opbouwpercentage van 2,25%.

6. Langlopende schulden

De langlopende schulden betreffen een deposit van de operator van Hotel Central van USD 19 en de deposits van de huurders bij The Hill Compound van USD 7.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

7. Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva	31-12-2024	31-12-2023
Te betalen kosten	554	994
Afdracht loonheffing en premies	1.016	801
Lopende interest beleggingen	731	744
Uitkeringen	699	605
Herverzekeringsmaatschappij	607	285
Overige schulden beleggingen	-	223
Crediteuren	156	130
Afdracht belastingen	150	101
Te betalen her-toedeling waarde APS	56	56
Vooruitbetaling werkgevers	2	43
Overige schulden	110	76
Totaal	4.080	4.058

De post te betalen kosten betreft reserveringen voor nog te ontvangen facturen met betrekking tot het boekjaar 2024.

De post afdracht loonheffing en premies betreft het af te dragen ingehouden loonheffingen op zowel de uitkeringen en salaris eigen personeel over het vierde kwartaal van het boekjaar 2024.

De post uitkeringen bevat een reservering voor uitkeringen aan pensioengerechtigden die zich niet hebben gemeld voor een uitkering dan wel onvindbaar zijn. Het bestuur van het pensioenfonds heeft besloten om voor deze groep uitkeringsgerechtigden een reservering van 5 uitkeringsjaren aan te houden totdat de uitkeringsgerechtigde zich meldt dan wel de leeftijd van 80 jaar heeft bereikt. Vanaf dat moment zal de reservering vrijvallen.

De post herverzekeringsmaatschappij betreft een reservering voor het nog te ontvangen factuur m.b.t. het herverzekeringspremies.

De post afdracht belastingen betreft de nog te betalen aangifte verlegde ABB over het hele boekjaar.

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de nominale pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de actuariële waarde van de pensioenverplichtingen. Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de werkgevers en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2024	31-12-2023
De solvabiliteit op FTK grondslagen is als volgt:		
Technische voorziening (FTK-waardering)	468.393	449.642
Buffers:		
S1 Renterisico	14.516	15.955
S2 Risico zakelijke waarden	56.612	39.962
S3 Valutarisico	30.762	17.861
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	10.054	36.342
S6 Verzekeringstechnisch risico	13.232	13.725
S10 Actief beheer	-	-
Diversificatie effect	-57.350	-58.139
Totaal S (vereiste buffers)	67.826	65.706
Vereist pensioenvermogen (art. 13c Pensioenwet BES)	536.219	515.348
Aanwezig pensioenvermogen (exclusief bestemmingsreserve)	598.449	581.622
Overschot/(Tekort)	62.230	66.274

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode volgens het oude model (vóór 2015) toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de asset mix in de evenwichtssituatie.

Het vermelde vereist eigen vermogen (VEV) is het maximum van het VEV bij de feitelijke beleggingsmix en het VEV bij de strategische beleggingsmix. Hieruit resulteert dat eind 2024 getoetst wordt aan het VEV op basis van de strategische beleggingsmix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagenbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachte ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies, portefeuilleconstructiestudies en continuïteitsanalyses. Een ALM-studie en portefeuilleconstructiestudies zijn een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

diverse economische scenario's. De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings-)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid mag vanaf 2020 gebruik gemaakt worden van rentederivaten.

Marktrisico's (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het matching-/renterisico (S1), prijs(koers)risico (S2 en S4) en het valutarisico (S3). Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, obligaties, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen en risicohouding. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de overige risico's die het pensioenfonds loopt nader toegelicht.

S1 Matching-/renterisico

Het matching-/renterisico is het risico dat activa en passiva (inclusief off-balanceposten) dan wel inkomsten en uitgaven, op langere termijn niet volledig gematch zijn. De verplichtingen van het pensioenfonds worden ultimo 2024 gewaardeerd tegen een (maandelijks vastgestelde) rekenrente (voortschrijdend gemiddelde) van 3,78% (ultimo 2023: 3,56%).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd op basis van het 'look through'-principe is als volgt:

	31-12-2024		31-12-2023	
		%		%
Resterende looptijd < 1 jaar	73.304	22,4	35.503	10,1
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	41.025	12,5	86.698	24,6
Resterende looptijd > 5 jaar	213.193	65,1	230.918	65,4
Totaal	327.522	100,0	353.119	100,0

S2 en S4 Prijsrisico

Het prijsrisico is het risico van wijzigingen in de waarde van de beleggingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waarde wijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt in bepaalde mate bewust gelopen en kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijsrisico worden gedekt door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Het pensioenfonds kan sinds 2020 gebruik maken van rentederivaten.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Specificatie vastgoed beleggingen naar aard

	31-12-2024		31-12-2023	
		%		%
Commercieel en residentieel	3.100	17,9	3.009	23,4
Kantoren	3.732	21,6	2.632	20,5
Horeca	10.464	60,5	7.192	56,0
Totaal	17.297	100,0	12.833	100,0

Specificatie aandelen naar sector (op basis van het 'look through'-principe)

	31-12-2024		31-12-2023	
		%		%
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	39.444	18,9	33.318	18,5
Nijverheid en industrie	27.972	13,4	26.446	14,7
Handel	34.222	16,4	29.960	16,6
Overige dienstverlening	100.600	48,2	83.120	46,1
Overige	6.363	3,1	7.476	4,1
Totaal	208.602	100,0	180.320	100,0

Specificatie aandelen naar regio (op basis van het 'look through'-principe)

	31-12-2024		31-12-2023	
		%		%
Europa	31.448	15,1	30.390	16,9
Noord-Amerika	128.970	61,8	107.532	59,6
Oceanië	13.990	6,7	13.669	7,6
Emerging markets	31.372	15,0	26.025	14,4
Overig	2.822	1,4	2.704	1,5
Totaal	208.602	100,0	180.320	100,0

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat wisselkoersschommelingen de waarde van een belegging beïnvloeden. De vreemde valutapositie is op basis van het 'look through'-principe als volgt weer te geven.

Beleggingen uitgesplitst naar vreemde valuta	31-12-2024	31-12-2023
Australische dollar	2.847	2.322
Canadese dollar	5.021	3.638
Zwitserse frank	3.401	5.125
Deense kroon	1.284	1.211
Euro	22.097	40.070
Britse pond sterling	6.603	4.737
Hongkongse dollar	6.925	5.848
Israëlsche sjekel	196	190
Japanse yen	10.071	7.810
Noorse kroon	269	1.452
New Zeelands dollar	94	76
Zweedse kroon	1.383	1.172
Singaporese dollar	597	460
Overige valuta	48.384	43.250
Totaal niet USD	109.171	117.361
Amerikaanse dollar	484.253	452.354
Totaal	593.424	569.715

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds in de internationale portefeuille enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Het pensioenfonds kan vanaf 2020 beleggen in rentederivaten (via central clearing). Sinds 2023 belegt het pensioenfonds direct in rentederivaten.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Specificatie beleggingsportefeuille naar markten:

	31-12-2024		31-12-2023	
		%		%
Mature markets	493.441	88,5	517.908	91,3
Emerging markets	64.220	11,5	49.640	8,7
Totaal	557.661	100,0	567.548	100,0

De samenstelling van de vastrentende waarden op 'look through' basis, op basis van de rating zoals gepubliceerd door bekende rating agencies, is als volgt:

	31-12-2024		31-12-2023	
		%		%
AAA	1.095	0,3	6.412	1,8
AA	263.386	80,4	273.330	77,4
A	7.092	2,2	18.917	5,4
BBB	16.334	5,0	17.365	4,9
< BBB	30.992	9,5	28.671	8,1
Geen rating	8.623	2,6	8.423	2,4
Totaal	327.522	100,0	353.118	100,0

S6 Verzekeringstechnisch risico

De belangrijkste verzekeringstechnische risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden, arbeidsongeschiktheid en het toeslagrisico.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van sterftetafels met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. De financiële risico's van overlijden zijn verzekerd bij Guardian Group.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schadereserve"). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie bepaald. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Toeslagrisico

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken kunnen worden aangepast. Hierbij wordt als uitgangspunt de prijsontwikkeling genomen. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement en/of aanwezige middelen van het pensioenfonds gefinancierd. Per 1 januari 2024 is er een toeslag verleend van 1.7% en per 1 januari 2025 is een indexatie toegekend van 2.5%. Beide indexaties zijn verwerkt in het boekjaar 2024.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor liquide beleggingen. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het pensioenfonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties en beleggingsfondsen beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of bij een tegenpartij.

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren, bedrijven of tegenpartijen. Een portefeuille van beleggingen die sterk sector gebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen.

Bij de bepaling van het vereist vermogen past het pensioenfonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het concentratierisico vooralsnog op nihil gesteld.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Het bestuur heeft de activiteiten uitbesteed aan meerdere uitvoeringsorganisaties, zoals een administrateur, een verzekeraar en een vermogensbeheerder:

- De pensioenuitvoering was tot 31 december 2018 uitbesteed aan Stichting Administratie Groep Holland (AGH). Tot 1 januari 2016 was de pensioenuitvoering uitbesteed aan Syntus Achmea Pensioenbeheer N.V. Sinds 2019 voert PCN zelf de administratie uit.
- De financiële risico's van overlijden zijn vanaf 14 oktober 2018 ondergebracht bij Guardian Group.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

- Het pensioenfonds heeft Fiduciair Beheer van de internationale portefeuille en het vermogensbeheer uitbesteed aan BlackRock. Het pensioenfonds heeft Fiduciair Beheer van de lokale portefeuille uitbesteed aan The Curaçao Financial Group.
- Caceis Investor Services (t/m 31 juli 2024)/ Northern Trust (vanaf 1 augustus 2024) is de custodian van het pensioenfonds. Caceis Investor Services/ Northern Trust verzorgt in dit kader de reguliere bewaarneming van effecten/beleggingsfondsen, als ook de uitvoering van effectentransacties. De performancemeting wordt door de Fiduciair managers gedaan.
- Het fonds heeft de bestuursondersteuning uitbesteed aan Montae & Partners B.V. (Montae).

Met deze partijen zijn overeenkomsten en/of service level agreements (SLA) gesloten. Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerder en pensioenuitvoerder door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402- rapportages).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het pensioenfonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het pensioenfonds niet beheersbaar.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het pensioenfonds, de aangesloten werkgevers en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders, leden van de Raad van Toezicht en leden van het Advies- en Verantwoordingsorgaan

De bestuurders, leden van de Raad van Toezicht en leden van het Advies- en Verantwoordingsorgaan ontvangen een beloning van het pensioenfonds. De vaste maandelijkse vergoedingen worden in de tabel weergegeven.

Bedragen x USD 1	2024	2023
Bestuursvoorzitter	5.447	5.356
Bestuursleden	2.479	2.438
Bestuursleden met een bijzondere portefeuille	3.719	3.657
Raadsvoorzitter	1.362	1.300
Raadsleden	1.054	1.006
Voorzitter AVO	419	412
AVO leden	340	335

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Er zijn geen leningen verstrekt aan en er zijn geen vorderingen op (voormalige) bestuurders, leden van de Raad van Toezicht en leden van het Advies- en Verantwoordingsorgaan. Genoemde bedragen zijn hier in USD opgenomen.

Overige transacties met verbonden partijen

Betreffende het uitvoeringsreglement tussen pensioenfondsen en werkgevers met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling is het volgende relevant:

- Elke werkgever is een pensioenbijdrage aan het pensioenfonds verschuldigd voor iedere in zijn dienst zijnde werknemer. De pensioenpremie wordt vanaf 1 januari 2011 geheven over de pensioengrondslag, waarbij de pensioengrondslag gelijk is aan het ambtelijk inkomen verminderd met de franchise. De premie is een percentage van de pensioengrondslag tot een maximum van 22% van het ambtelijk inkomen. De premie wordt jaarlijks vastgesteld.
- De werkgever is de premie die vastgesteld wordt voor zijn werknemers verschuldigd aan het pensioenfonds. De werknemer is een eigen bijdrage verschuldigd die door de werkgever ingehouden wordt op zijn salaris. Indien de werkgever de pensioenbijdragen niet of niet volledig betaalt, zal het pensioenfonds de betrokken werkgever uiterlijk een maand na het verstrijken van de betalingstermijn een eerste aanmaning sturen. Indien daarop binnen een maand niet of niet volledig is betaald, zal het pensioenfonds de werknemers hierover informeren. Gelijktijdig zal het pensioenfonds de premie, wettelijke of reglementaire boeten en aanmaningskosten invorderen per dwangbevel.
- Indien 3 maanden daarna nog steeds niet of niet volledig is betaald, zal het pensioenfonds de opbouw van pensioenaanspraken van de betrokken werknemers beëindigen, onderscheidenlijk beperken en de pensioenaanspraken op risicobasis geheel of gedeeltelijk doen vervallen.
- Indien de maximale pensioenpremie niet toereikend blijkt te zijn, worden de toekomstige pensioenaanspraken door het bestuur van het pensioenfonds (eventueel tijdelijk) naar beneden bijgesteld. Een wijziging van de pensioenaanspraken gaat in op de eerste dag van het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarbinnen het besluit tot het naar beneden bijstellen van de pensioenrechten is genomen.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Claims uit het verleden

Het komt voor dat werknemers zich melden met een mogelijk recht op pensioen over de jaren voor 10 oktober 2010, terwijl zij niet zijn opgenomen in het deelnemersbestand bij APNA. Als indirecte rechtsopvolger is PCN gehouden aan een correcte uitvoering van de pensioenregeling, ook als het betrekking heeft op de periode voor 10 oktober 2010 terwijl PCN geen inzicht heeft noch kan hebben in de eventuele omvang hiervan. Met het verstrijken van de tijd neemt naar verwachting de omvang af. In 2019 zijn enkele verzoeken tot herberekening van het pensioen met betrekking tot de periode voor 10 oktober 2010 door PCN ontvangen. Deze verzoeken zijn in verband met het ontbreken van de benodigde informatie nog niet afgehandeld. De impact op de financiële positie is nog niet bekend maar ingeschat wordt dat de impact beperkt is doordat de correcties veelal een financieel en een actuair effect tot gevolg hebben.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

8. Pensioenpremiebijdragen van werkgevers en werknemers

Elke werkgever is een pensioenbijdrage aan het pensioenfonds verschuldigd voor iedere in zijn dienst zijnde werknemer. De pensioenpremie wordt geheven over de pensioengrondslag, waarbij de pensioengrondslag gelijk is aan het ambtelijk inkomen verminderd met de franchise. De premie is een percentage van de pensioengrondslag tot een maximum van 22% van de salarissom. De premie wordt jaarlijks vastgesteld.

De premie voor 2024 is door het bestuur vastgesteld op 35% van de gemaximeerde pensioengrondslagsom, waarbij 1/3e van de premie (11,7%) door de werkgever wordt ingehouden op het salaris van de deelnemer, en 2/3e (23,3%) ten laste van de werkgever komt.

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De feitelijk ontvangen premie dient ten minste gelijk te zijn aan de kostendeekkende premie. De feitelijke en de kostendeekkende premie zijn als volgt:

	2024	2023
Actuarieel benodigde koopsom	13.947	13.464
Opslag voor uitvoeringskosten	2.694	2.550
Solvabiliteitsopslag	2.050	2.033
Kostendeekkende premie	18.691	18.047
Premie m.b.t. het boekjaar	25.947	32.140
Premies voorgaande boekjaren	89	1.524
Totale feitelijke premie	26.036	33.664

9. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

De beleggingsresultaten worden gesplitst voor de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten. De kosten voor vermogensbeheer worden hieraan onttrokken.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. De kosten bestaan uit beheervergoedingen (exclusief vergoeding voor fiduciair management en inclusief de indirecte kosten die binnen de beleggingsfondsen worden ingehouden) en overige vermogensbeheerkosten (o.a. bewaarloon en vergoeding voor fiduciair management).

Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en worden in de tabel niet zichtbaar gemaakt en zijn verwerkt in de directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Het beleggingsresultaat over het boekjaar 2024 in deze opstelling wijkt af van het beleggingsresultaat in de staat van baten en lasten. Het verschil wordt veroorzaakt doordat de kosten voor vermogensbeheer in de staat van baten en lasten gebaseerd zijn op de betalingen in het boekjaar met betrekking tot vermogensbeheer en de kosten in deze opstelling gebaseerd zijn op de kosten die betrekking hebben op het boekjaar.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

2024	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Aandelen	-	32.943	-44	32.900
Vastrentende waarden	613	-15.281	-146	-14.815
Toerekening kosten bestuursbureau en bestuurskosten	-	-	-477	-477
Overige beleggingen	570	-4.947	-1.137	-5.513
Totaal	1.183	12.715	-1.804	12.094

2023	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Aandelen	-	35.190	-46	35.144
Vastrentende waarden	283	13.498	-140	13.641
Toerekening kosten bestuursbureau en bestuurskosten	-	-	-414	-414
Overige beleggingen	735	2.557	-1.015	2.277
Totaal	1.018	51.245	-1.615	50.648

10. Overige baten

	2024	2023
Overige baten	51	124
Totaal	51	124

De overige baten betreft in 2024 ingehouden WW premie (38) en in rekening gebrachte bedrag i.v.m. dienstverlening berekenen pensioenvoorziening gezagdragers (13).

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

11. Pensioenuitkeringen

	2024	2023
Ouderdomspensioen	12.716	12.188
Partnerpensioen	1.949	1.706
Wezenpensioen	109	58
Arbeidsongeschiktheid	1.672	922
Afkopen	1.008	499
Overige	18	21
Totaal	17.473	15.394

De overige uitkeringen betreffen uitkeringen die op basis van afspraken uit de periode voor 10-10-2010 op basis van een vaste koers worden uitbetaald.

12. Uitvoeringskosten pensioenregeling

Uitvoeringskosten	2024	2023
Administratiekosten	1.608	1.334
Adviseurs- en controlekosten	705	778
Bestuurskosten	192	129
Afschrijvingskosten	281	514
Totaal	2.785	2.755

De kosten die gemaakt zijn voor het opzetten van het administratiekantoor en de implementatie van systemen worden in 5 jaar afgeschreven.

Onder de administratiekosten zijn de personeelskosten voor het eigen personeel van PCN opgenomen voor een bedrag ter grootte van 876 (2023: 731) en over 2024 waren er 10,7 FTE (2023: 10,6 FTE) in dienst.

Honoraria onafhankelijke accountant

Ernst & Young Dutch Caribbean, Curaçao is de onafhankelijke account van het fonds. In het boekjaar en voorgaand jaar zijn de volgende accountantshonoraria ten laste van het resultaat gebracht:

	2024	2023
Controle van de jaarrekening	63	65
Andere controlewerkzaamheden	-	-
Totaal	63	65

Deze werkzaamheden met betrekking tot boekjaar 2024 zijn uitgevoerd door Ernst & Young Dutch Caribbean. In bovenstaande opstelling is de methode gehanteerd waarbij wordt opgegeven de in het boekjaar ten laste gebrachte totale honoraria voor onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten, uitgevoerd door de onafhankelijke accountant.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Personeelsleden

De personeelskosten (lonen en pensioen) bedragen 739 (2023: 620). De werknemers bouwen pensioen op bij PCN.

Bezoldiging bestuurders

De transacties met bestuurders, leden van de Raad van Toezicht en leden van het Advies- en Verantwoordingsorgaan hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met vergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten en overige bestuurskosten. Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

13. Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

	2024	2023
Pensioenopbouw	13.195	14.449
Toeslagen	19.079	14.422
Rentetoevoeging	16.475	13.413
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-17.606	-15.497
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-528	-465
Wijziging marktrente	-16.190	-62.207
Wijziging actuariële grondslagen en methoden	-647	-
Overige mutaties	4.973	11.481
Totaal	18.751	-24.404

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen/Korting

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken kunnen worden aangepast. Hierbij wordt als uitgangspunt de prijsontwikkeling genomen. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement en/of aanwezige middelen van het pensioenfonds gefinancierd. Het bestuur heeft besloten om per 1 januari 2024 een toeslag van 1.7% en per 1 januari 2025 van 2.5% toe te kennen. Beide indexaties zijn verwerkt in het boekjaar 2024.

Rentetoevoeging

De interesttoevoeging is gelijk aan de toevoeging aan de voorziening met de rekenrente. De rekenrente is gelijk aan het 12-maands voortschrijdende gemiddelde van de interne rentevoet. De interesttoevoeging in 2024 is gebaseerd op de rekenrente ultimo 2023, zijnde 3,56%.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

De rekenrente is gebaseerd op het 12-maands voortschrijdend rekenkundig gemiddelde van de interne rente. Om maandelijks de interne rente te berekenen is de voorziening pensioenverplichtingen bepaald op basis van de verwachte PCN-specifieke kasstromen en de USD-swapcurve. Daarbij is een vaste rekenrente (interne rente) bepaald.

Het gemiddelde van de interne renten van de laatste 12 maanden is per 31 december 2024 gelijk aan 3,78%. De overgang op deze rekenrente van 3,56% naar 3,78% per 31 december 2024 heeft geleid tot een stijging van de voorziening pensioenverplichting per 31 december 2024.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langleven, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking als voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële grondslagen worden herzien.

Overige mutaties

	2024	2023
Resultaat op sterfte	546	-778
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	1.662	1.950
Resultaat op mutaties	-753	9.846
Overig mutaties technische voorzieningen	3.518	463
Totaal overige mutaties op voorzieningen	4.973	11.481

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

14. Saldo overdrachten van rechten risico pensioenfonds

In 2024 hebben geen waardeoverdrachten plaats gevonden, net als in 2023.

15. Herverzekeringen

	2024	2023
Premies voor overlijdensrisico	345	263
Premies voor overlijdensrisico m.b.t. eerdere jaren	-	-12
Uitkeringen van herverzekerd nabestaandepensioen	-131	-67
Uitkeringen van herverzekerd nabestaandepensioen m.b.t. eerdere boekjaren	-	-
Totaal	214	184

Het overlijdensrisico is herverzekerd bij Guardian Group. De premie voor 2024 betreft een schatting van de premie over 2024, aangezien nog geen voorschotfactuurpremie is ontvangen.

16. Overige lasten

	2024	2023
Overige lasten	858	150
Totaal	858	150

De overige lasten in 2024 betreffen de mutatie op de toevoeging op de reservering inzake onvindbare pensioengerechtigden (103), correctie Caseis m.b.t. boekjaar 2023 (89), aansluiting verschil tussen eind balans Caseis per 31 juli 2024 en begin balans Northern Trust per 1 augustus 2024 (717), extra onttrekking vanuit de bestemmingsreserve ter financiering van de definitieve effect van de extra opbouw in 2021 t/m 2023 (-49) en overig (-2).

17. Gebeurtenissen na balansdatum

Er waren geen gebeurtenissen na balansdatum die niet in de balans per 31 december 2024 zijn verwerkt die wel een impact hebben op de gerapporteerde balans.

Enkelvoudige jaarrekening

Enkelvoudige balans per 31 december 2024

Na bestemming van het saldo van baten en lasten.
(In USD 1.000)

Activa		2024	2023
Beleggingen voor risico pensioenfonds		560.771	544.551
Deelneming PMCN		28.693	25.081
Vorderingen en overlopende activa		8.604	7.804
Rekening-courant groepsmaatschappij	18	3	23
Overige activa		8.214	12.050
Totaal		606.285	589.509

Passiva		2024	2023
Stichtingskapitaal en reserves	19	133.886	135.859
Technische voorzieningen		468.393	449.642
Overige schulden en overlopende passiva		4.006	4.008
Totaal		606.285	589.509

TOELICHTEN OP DE GRONDSLAGEN ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Enkelvoudige staat van Baten en Lasten over 2024

(In USD 1.000)

Baten		2024	2023
Pensioenpremiebijdragen van werkgevers en werknemers		26.036	33.664
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	20	11.554	49.772
Resultaat deelneming PMCN		612	956
Overige baten		51	124
Totaal Baten		38.252	84.516

Lasten		2024	2023
Pensioenuitkeringen		17.473	15.394
Uitvoeringskosten pensioenregeling		2.879	2.835
Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds:		18.751	-24.404
<i>Pensioenopbouw</i>		13.195	14.449
<i>Toeslagen</i>		19.079	14.422
<i>Rentetoevoeging</i>		16.475	13.413
<i>Onttrekking voor pensioenuitkeringen</i>		-17.606	-15.497
<i>Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten</i>		-528	-465
<i>Wijziging marktrente</i>		-16.190	-62.207
<i>Wijziging actuariële grondslagen en methoden</i>		-647	-
<i>Overige mutaties</i>		4.973	11.481
Herverzekeringen		214	184
Overige lasten		859	150
Totaal lasten		40.176	-5.841

		2024	2023
Saldo van baten en lasten		-1.924	90.357

Bestemming van het saldo van baten en lasten		2024	2023
Mutatie algemene reserve		-1.924	88.999
Mutatie bestemmingsreserve		-	1.358
Totaal		-1.924	90.357

TOELICHTEN OP DE GRONDSLAGEN ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Toelichting op de grondslagen enkelvoudige jaarrekening

Voor een toelichting op de grondslagen van de enkelvoudige jaarrekening verwijzen wij naar de grondslagen van de geconsolideerde jaarrekening. Aanvullend hierop gelden de onderstaande grondslagen voor de enkelvoudige jaarrekening.

Deelneming

De deelneming in PMCN wordt gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde.

Het resultaat van PMCN is opgenomen onder het beleggingsresultaat.

Uitgegeven leningen PMCN

De beleggingen van het pensioenfonds worden gewaardeerd tegen de marktwaarde per balansdatum.

Eigen vermogen

Bestemmingsreserve premiedepot

In mei 2021 is een nieuwe pensioenovereenkomst afgesloten m.b.t. de pensioenregeling uitgevoerd door PCN. In deze pensioenovereenkomst is afgesproken dat er een vaste maximale pensioenpremie geldt tot en met 31 december 2023. Indien de kostendekkende premie in enig jaar lager is dan de maximale pensioenpremie, zal het overschot worden toegevoegd aan een buffer. Deze buffer wordt gecreëerd voor de situatie dat gedurende de periode tussen 1 januari 2021 en 31 december 2023 een situatie ontstaat dat de maximale pensioenpremie onvoldoende is om de volledige pensioenopbouw te financieren. Deze buffer is de bestemmingsreserve premiedepot.

De in 2021 t/m 2023 opgebouwde bestemmingsreserve is in 2023 omgezet in extra pensioenopbouw tot een opbouwpercentage van 2%. De benodigde koopsom bedroeg 12.735. In het boekjaar 2024 is er een aanvullend onttrekking verwerkt van 49 als definitieve effect van de financiering van de extra opbouw gedurende 2021 t/m 2023. De benodigde koopsom is gebaseerd op de actuariële grondslagen en rekenrente die gelden voor de actuariële benodigde koopsom in 2023. Dit betekent dat ook voor deze koopsom de grondslagen en rekenrente per 31 december 2022 (2,78%) zijn gehanteerd. Er is tevens rekening gehouden met een kostenopslag en een solvabiliteitsopslag. De resterende bestemmingsreserve bedraagt 3.830. De bestemmingsreserve is geen onderdeel van het pensioenvermogen.

TOELICHTEN OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

Toelichting op enkelvoudige balans

In de toelichting op de enkelvoudige balans worden de afwijkingen verklaard ten opzichte van de geconsolideerde balans indien dit voor het beeld van de jaarrekening noodzakelijk is.

18. Rekening-courant groepsmaatschappij

In 2024 hebben er diverse transacties plaatsgevonden tussen PMCN en PCN voor kosten die door PCN waren betaald voor PMCN. Het saldo per 31 december 2024 is in het eerste kwartaal van 2025 voldaan door PMCN.

19. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht stichtingskapitaal en algemene reserve

Mutatieoverzicht stichting-kapitaal en algemene reserve	2024	2023
Stand per 1 januari	131.980	42.981
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-1.924	88.999
Stand per 31 december	130.056	131.980

Mutatieoverzicht bestemmingsreserve

	2024	2023
Stand per 1 januari	3.879	2.521
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-49	1.358
Stand per 31 december	3.830	3.879

Totaal stichtingskapitaal en reserves	2024	2023
Totaal	133.886	135.859

Toelichting op enkelvoudige staat van baten en lasten

In de toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten worden de belangrijkste verschillen verklaard ten opzichte van de geconsolideerde staat van baten en lasten indien dit voor het beeld van de jaarrekening noodzakelijk is.

20. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Het beleggingsresultaat voor risico pensioenfonds is exclusief het resultaat op PMCN.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van PCN heeft de jaarrekening 2024 vastgesteld op 19 juni 2025.

Curaçao, 19 juni 2025
Pensioenfonds Caribisch Nederland
Het bestuur

H.W.T. Linkels
Voorzitter

G. Cijntje
Secretaris

G.H. Bergsma
Plaatsvervangend voorzitter

R.J. Hooker
Plaatsvervangend secretaris